



**KENTSEL TASARIMDA KULLANICI ALGISI VE YAŞAM ÇEVRESİNE
AİDİYETİ BELİRLEYEN BİLEŞENLERİN ANALİZİ: ANKARA
BAHÇELİEVLER ÖRNEĞİ**

Hamid HANİFEHNEZHAD

**YÜKSEK LİSANS
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ARALIK 2019

Hamid HANİFEHNEZHAD tarafından hazırlanan “KENTSEL TASARIMDA KULLANICI ALGISI VE YAŞAM ÇEVRESİNE AİDİYETİ BELİRLEYEN BİLEŞENLERİN ANALİZİ: ANKARA BAĞÇELİEVLER ÖRNEĞİ” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR

Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Başkan: Prof. Dr. Mehmet TUNÇER

Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Çankaya Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Üye: Prof. Dr. Metin ŞENBİL

Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Tez Savunma Tarihi: 04/12/2019

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....
Prof. Dr. Sena YAŞYERLİ
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Hamid HANİFEHNEZHAD

04/12/2019

KENTSEL TASARIMDA KULLANICI ALGISI VE YAŞAM ÇEVRESİNE AİDİYETİ BELİRLEYEN BİLEŞENLERİN ANALİZİ: ANKARA BAĞÇELİEVLER ÖRNEĞİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Hamid HANİFEHNEZHAD

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Aralık 2019

ÖZET

Bu çalışmada amaç, kentsel tasarımda kullanıcı algısı ve yaşam çevresine aidiyet hissini belirleyen bileşenlerin, Ankara'nın planlı gelişen ilk mahallerinden Bağçelievler'de analizidir. Bu kapsamda örnek alan olarak Ankara Bağçelievler'in tarihsel süreçte değişen gelişimi incelenmiş, imar planları ve mimari yapısında olan biçimsel değişimler üzerinde durulmuştur. Bağçelievler'de yaşayan 381 kişiye anket uygulanmıştır. Anket soruları, yaşayanların Ankara kent ve Bağçelievler mahalle düzeyinde algı ve yaşam çevresine aidiyetine ilişkindir. Elde edilen veriyle, kentsel mekanın fiziksel özellikleri ile bireylerin sosyo-ekonomik özelliklerinin algı ve aidiyet hissi üzerinde etkisi ve ilişkileri saptanmıştır. Regresyon analizi sonuçlarına göre, Ankara kent algısı için Bağçelievler'deki yaşam süresi; Bağçelievler mahalle algısı için ise hane halkı büyüklüğü en güçlü algı bileşenleri olarak bulunmuştur. Hane halkı büyüklüğü, aynı zamanda Ankara ve Bağçelievler mahallesi yaşam çevresine aidiyet sorularında en güçlü değişken olarak tespit edilmiştir. Bu değişkenin yaşam çevresine aidiyet bulgularında en güçlü etki ve ilişkiye sahip olmasının nedeni mekanla kurulan ilişkinin aile bireylerinin ortak mekansal beklentileri ve ihtiyaçlarını karşılamamanın önemli olmasıdır. Araştırmanın diğer temel bileşenini oluşturan algı, insanların yaşadığı çevrede aktif ve kalıcı hatıra ve metinlerden bilgi toplama sürecine işaret etmektedir. Algı, bireylerin yaşam çevresinden beyninde duyu organları tarafından toplanan organize edilme, anlam kazandırma ve yorumlama sürecidir. Araştırmanın bulgularında kent algısında "Bağçelievler'de yaşam süresi" bileşeni en yüksek ilişkili bileşen olarak tanımlanmış, bu sonuç süre ve aidiyet arasındaki etkiyi ortaya koymuştur. Anket sonuçlarına göre, Bağçelievler'in planlama ve tasarımında en önemli eksiklikler yeşil alanların yetersizliği, bisiklet ve engelli yollarının olmaması olarak ortaya çıkmıştır. Ticari işletmelerin ve eğlence mekanlarının çalışma saatlerine riayet etmemeleri ve gürültü problemi ise yaşam çevresine aidiyeti olumsuz etkileyen bileşenlerdir.

Bilim Kodu : 80210

Anahtar Kelimeler : Kullanıcı Algısı, Yaşam Çevresine Aidiyet, Kent Planlama, Kentsel Tasarım, Bağçelievler, Ankara.

Sayfa Adedi : 154

Danışman : Doç. Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR

ANALYSIS OF THE COMPONENTS THAT DETERMINE USER PERCEPTION AND
BELONGING TO THE LIVING ENVIRONMENT IN URBAN DESIGN: THE CASE
OF STUDY ANKARA BAHÇELIEVLER

(M. Sc. Thesis)

Hamid HANİFEHNEZHAD

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

December 2019

ABSTRACT

The aim of this study is to analyze the components that determine the sense of belonging to the environment and the perception of the user in the urban design. In this context, as an example area, the changes in zoning plans and architectural structure of Ankara Bahçelievler in the historical process were examined. Accordingly, a survey was conducted among those living in Bahçelievler. The questionnaire questions are about the perception of the inhabitants at the city and neighborhood level and the sense of belonging to the living environment. With the data obtained, a relationship has been established between the physical properties of urban space and the effects and relationships of individuals' socioeconomic characteristics on perception and sense of belonging. According to the results of the regression analysis, Ankara life time in Bahçelievler for the perception of the city; Bahçelievler user perception was found to be the strongest perception components for neighborhood perception. Household size was found to be the strongest variable in the belonging questions of Ankara and Bahçelievler District living environments. The reason for this variable to have the strongest influence and relationship in the questions of belonging to the living environment is that it has a close relationship with common spatial expectations and their subcomponents. In the city perception questions of the research, the most severe effect and related definition of the life-time component in Bahçelievler is the interpretation and interpretation of the Ankara city characteristics, which are collected and organized by the sensory organs. Therefore, it is determined that the most important factors affecting perception comprehension is life time in the space. For example, according to the results of the survey, problems such as insufficient green areas, lack of bicycles and disabled roads, residents not to respect the working hours of commercial enterprises and entertainment venues and making noise are observed in Bahçelievler's current urban design plan.

Science Code : 80210

Key Words : User Perception, Belonging to the Living Environment, Urban Planning,
Urban Design, Bahçelievler, Ankara

Page Number : 154

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR

TEŞEKKÜR

Teşekkür Tez çalışması süresince çalışmam üzerinde büyük katkıları bulunan değerli danışmanım Doç. Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR ve önerileriyle tez çalışmama katkıda bulunan viriş üyeleri Prof. Dr. Metin ŞENBİL ve Prof. Dr. Mehmet TUNÇER teşekkür ediyorum.

Anne ve babam başta olmak üzere varlığıyla hayatıma değer katan kardeşlerim hayatımın her anında arkamda oldukları ve sonsuz destekleri için teşekkür ediyorum. Tez çalışması süresince desteklerini esirgemeyen herkese özellikle veri analizlerinde yardımcı olan sayın Doç. Dr. Mohammad Reza KOMARİ ALAİE, ve düzeltme aşamasında destekleri olan Sayın Dr. Seçil SEVİNÇ'e verdiği destekler için teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	ix
RESİMLERİN LİSTESİ	x
HARİTALARIN LİSTESİ.....	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xii
1. GİRİŞ.....	1
2. LİTERATÜR TARAMASI VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE	3
2.1. Kullanıcı Algısı	7
2.1.1. Algılama kavramı.....	7
2.1.2. Algıyı etkileyen faktörler	10
2.2.3. Algı türleri.....	11
2.2. Yaşam Çevresine Aidiyet Kavramı.....	21
2.2.1. Aidiyet	22
3. YÖNTEM	37
3.1. Bahçelievler Mahallesi Genel bilgiler.....	37
3.2. Bahçelievler Mahallesi Tarihsel Gelimi	39
3.3. Bahçelievler Mahallesi Nüfus Sayısı ve Orantısı.....	51
3.4. Veri Toplama Araçları	53
3.1.1. Pilot anket çalışması	53

	Sayfa
3.5. İstatiksel Popülasyon.....	56
3.6. İstatiksel Varsayımların Testi	56
4. BULGULAR VE TARTIŞMALAR	59
4.1. Bahçelievler’de Yapılan Anket Çalışmasının Sonuçları.....	59
4.1. Hipotez ve Testler.....	97
4.1. 1. Hipotezlerin değerlendirilmesi (T-test).....	97
4.1. 2. Hipotezlerin değerlendirilmesi (Pearson Corelation)	106
4.1. 3. Hipotezlerin değerlendirilmesi(Regression).....	109
4. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	133
KAYNAKLAR	137
EKLER.....	144
EK 1.Pilot Anket Çalışması	147
EK 2. Anket Formu.....	150
ÖZGEÇMİŞ	153

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. Mekan duyu ve algısında önemli faktörler	24
Çizelge 2.2. Mekan kalitesini belirleyen parametreleri.....	28
Çizelge 2.1. Oturakların tabii frekansları, bu frekanslarda iletkenlik ve sönümlleme değerleri	15
Çizelge 3.1. Bahçelievler mahallesinde birinci pilot çalışmasında açık uçlu sorulardan gelen cevapları	54
Çizelge 3.2. Bahçelievler mahallesinde ikinci pilot çalışmasında açık uçlu sorulardan gelen cevapları	55
Çizelge 3.3. Bahçelievler mahallesinde pilot çalışmasında kullanıcılara göre mahallenin eksiklikleri ve kendilerini mahalleye ait hissetmemelerine neden olan sorunları.....	56
Çizelge 3.4. çalışma alanındaki görüşme yapılan kişi sayısı	56
Çizelge 4.1. Anketin Bahçelievler mahallesinde dağıtım adresine göre katılımcı sayısı.....	59
Çizelge 4.2. Anketin Bahçelievler yaş kategorilerini ve yaş ortalaması	61
Çizelge 4.3. katılımcıların cinsiyet ve medeni durumuna göre sayısı ve oranı.....	62
Çizelge 4.4. katılımcıların çocuk sayısı ve hane halk sayısı ve oranı.....	63
Çizelge 4.5. katılımcıların meslek durumu	65
Çizelge 4.6. katılımcıların eğitim ve gelir durumu	65
Çizelge 4.7. katılımcıların ev mülkiyet durumunu ve araç sahibi olduğunun oranı.	67
Çizelge 4.8. katılımcıların Bahçelievler’de yaşam süresi.....	67
Çizelge 4.9. katılımcıların Bahçelievler’de yaşam süresini ortalaması.	68
Çizelge 4.10. katılımcıların Ankara’da yaşam süresi	68

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.11. katılımcıların Ankara’da yaşam süresi ortalamasını.....	69
Çizelge 4.12. Katılımcıların ankette doğma büyüme Ankaralı mısınız? Soruya verdikleri yanıtın dağılımı	69
Çizelge 4.13. Anket çalışmasında kullanılan değerlendirme skalası	69
Çizelge 4.14. Katılımcıların önem sırasına göre Ankara’ya geliş sebebi sorusuna verdikleri yanıtın dağılımı.....	70
Çizelge 4.15. Katılımcıların Kent ve mahalle algısı 3.A Soruya verdikleri yanıtın dağılımı.	71
Çizelge 4.16. Anket çalışmasında 3.B Soruya verdikleri yanıtın dağılımı	71
Çizelge 4.17. Anket çalışmasında B.2. Soruya verdikleri yanıtın dağılımı.....	72
Çizelge 4.18. Anket çalışmasında 4.B. Soruya verdikleri yanıtın dağılımı	73
Çizelge 4.19. Anket çalışmasında 5. Soruya verdikleri yanıtın dağılımı.....	73
Çizelge 4.20. Anket çalışmasında 6. Soruya verdikleri yanıtın dağılımı.....	74
Çizelge 4.21. Anket 3.A- 3.B. verilerinin güvenilirlik analizi.....	75
Çizelge 4.22. Anket 3.A. sorusunun güvenilirlik analizi	76
Çizelge 4.23. Anket 3.B. sorusunun güvenilirlik analizi	76
Çizelge 4.24. Anket 4.A- 4.B. verilerinin güvenilirlik analizi	77
Çizelge 4.25. Katılımcıların yaş gurubuna göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımı.....	80
Çizelge 4.25. Katılımcıların yaş gurubuna göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımı.....	80
Çizelge 4.25.(devam) Katılımcıların yaş gurubuna göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir	
Çizelge 4.26. Katılımcıların cinsiyete göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımı.....	82
Çizelge 4.27. Katılımcıların eğitim seviyesine göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını.....	84
Çizelge 4.28. Katılımcıların gelir durumuna göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımı.....	86

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.29. Katılımcıların Ankarada yaşam süresine göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına önem sırasına göre verdikleri yanıtın dağılımı.....	86
Çizelge 4.30. Katılımcıların Bahçelievler’de yaşam süresine göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına önem sırasına göre verdikleri yanıtın dağılımı.....	93
Çizelge 4.31. Birinci hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını	97
Çizelge 4.32. Birinci hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını	99
Çizelge 4.33. İkinci hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını	100
Çizelge 4.34. İkinci hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını	101
Çizelge 4.35. Üçüncü hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını	102
Çizelge 4.36. Üçüncü hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını	103
Çizelge 4.37. Üçüncü hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını	104
Çizelge 4.38. Dördüncü hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını.....	105
Çizelge 4.39. Birinci hipotezin Pearson Correlation değerlendirme sonuçlarını.....	106
Çizelge 4.40. İkinci hipotezin Pearson Correlation değerlendirme sonuçlarını.....	107
Çizelge 4.41. Üçüncü hipotezin Pearson Correlation değerlendirme sonuçlarını	108
Çizelge 4.42. Dördüncü hipotezin Pearson Correlation değerlendirme sonuçlarını	109
Çizelge 4.43. Regresyon analizi açıklayıcılık analizini	110
Çizelge 4.44. Regresyon analizi Anova tablosu	110
Çizelge 4.45. Regresyon analizi katsayılar tablosu	111
Çizelge 4.46. Regresyon analizi açıklayıcılık analizi	113
Çizelge 4.47. Regresyon analizi Anova tablosu	113
Çizelge 4.48. Regresyon analizi katsayılar tablosu	114
Çizelge 4.49. Regresyon analizi açıklayıcılık analizi	116
Çizelge 4.50. Regresyon analizi Anova tablosu	116
Çizelge 4.51. Regresyon analizi katsayılar tablosu	117

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.52. Regresyon analizi açıklayıcılık analizi	119
Çizelge 4.53. Regresyon analizi Anova tablosu	119
Çizelge 4.54. Regresyon analizi katsayılar tablosu	120
Çizelge 4.55. Regresyon analizi açıklayıcılık analizi	122
Çizelge 4.56. Regresyon analizi Anova tablosu	122
Çizelge 4.57. Regresyon analizi katsayılar tablosu	123
Çizelge 4.58. Regresyon analizi açıklayıcılık analizi	125
Çizelge 4.59. Regresyon analizi Anova tablosu	126
Çizelge 4.60. Regresyon analizi katsayılar tablosu	127
Çizelge 4.62. Bahçelievler'deki yaşam süresi alt bileşenin Ankara kent etki ve ilişkisi.	129
Çizelge 4.62. Hane halk sayısının Ankara kent algısında etki ve ilişkisini	131
Çizelge 4.63. Hane halk sayısının Ankara yaşam çevresine aidiyet sorularında etki ve ilişkisi.	132
Çizelge 4.64. Hane halk sayısının Bahçelievler mahallesi yaşam çevresine aidiyet sorularında etki ve ilişkisi.	132

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. Görsel Algılama Parametrelerinin Sınıflandırılması	13
Şekil 2.2. Mekan algısını şekillendiren önemli faktörler	25
Şekil 2.3. Mekanın kalite etkinliği modeli.....	27
Şekil 2.4. Mekansal memnuniyeti etkileyen faktörler	29
Şekil 2.5. Bireylerin mekansal beklentiler ve ihtiyaçlarının hiyerarşisi	30
Şekil 2.6. Mekan algısının bileşenleri için geliştirilen teorik bir çerçeve.....	32
Şekil 2.7. Kentsel mekanda duygu ve algıyı etkileyen bileşenler.....	35
Şekil 4.1. Anketin Bahçelievler mahallesinde dağıtım adresine göre katılımcı sayısı.	60
Şekil 4.2. Katılımcıların yaş kategorilerini ve yaş ortalaması.	61
Şekil 4.3. Katılımcıların meslek durumuna göre sayısı	64
Şekil 4.4. Regresyon analizi Anova sonuçlarının grafiği	107
Şekil 4.5. Regresyon analizi Anova sonuçlarının grafiği	113
Şekil 4.6. Regresyon analizi Anova sonuçlarının grafiği	114
Şekil 4.7. Regresyon analizi Anova sonuçlarının grafiği	117
Şekil 4.8. Regresyon analizi Anova sonuçlarının grafiği	119
Şekil 4.9. Regresyon analizi Anova sonuçlarının grafiği	125

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 3.1. Bahçelievler'in tez çalışmasında ve kurumlar tarafında belirlenen sınır	38
Resim 3.2. Milli müdafaa. Cad ev, Ankara 1927 öncesi konut tipleri	40
Resim 3.3. Bahçelievler Mahallesinin ilk kurulduğu zamanlarda mahalle sakinleri	40
Resim 3.4. 1984 Arsa arandığı ilk günlerde H. Jansen, Nusret Uzgören, Mihat Dülge ve imar müdürü Semih Bey arazi incelemesi	41
Resim 3.5. H.Jansenin hazırladığı yerleşim	41
Resim 3.6. Bahçelievler Bahçelievler kooperatiflerin gelişimi	41
Resim 3.7. H. Jansen'in Bahçelievler Mahallesi'ne hazırladığı yerleşim planının öncesi ve sonrası.	43
Resim 3.8. H. Jansen'in Bahçelievler mahallesinin girişimine ilişkin tasarımı	44
Resim 3.9. Jansen'in tek yapı tasarımına ilişkin perespektif	44
Resim 3.10.H. (a) Jansen'in tasarladığı ilk yapı kooperatif palanında konut yerleşimleri (b) Bahçelievler konut yerleşmesine uygulanan konut Tipleri	45
Resim 3.11. H.Jansen'in Bahçelievler'de tasarladığı yıkılmadan kalan konut örneği	46
Resim 3.12.H. (a) Jansen'in Bahçelievler Uygulama Planı'nın 1952 tarihli Ankara haritası üzerine oturtulmuş hali, (b) Ankara Bahçelievler mahallesi 1960'lı yıllarda İmar İskan Müdürlüğünün onayladığı plan	47
Resim 3.13. Bahçelievler hava fotoğraflarını 1942, 1944 ve 1948 yıllarında olan değişimler	49
Resim 3.14. Bahçelievler hava fotoğraflarını 1952, 1957 ve 1966 yıllarında olan değişimleri	49
Resim 3. 15. Bahçelievler hava fotoğraflarını 1971 ve 1980 yıllarında olan değişimler	50
Resim 3.16. Günümüzde Bahçelievler mahallesini ve H. Jansen'in planının yerleşim alanı	50
Resim 3.17.Bahçelievler Mahallesi nüfus orantısı ve yıllar içindeki değişimi	51

Resim	Sayfa
Resim 3.18.Yukarı Bahçelievler mahallesi nüfus orantısı ve yıllar içindeki değişim.	52
Resim 3.19. Emek mahallesi nüfus orantısı ve yıllar içindeki değişim.	52



HARİTALARIN LİSTESİ

Harita	Sayfa
Harita 3.1. (a) Ankara Bahçelievler mahallesi 1974 İmar ve İskan İl Müdürlüğü'nün onayladığı plan	
(b) Ankara Bahçelievler Mahallesi günümüzdeki planı.....	48



SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler

Açıklamalar

m³

Açıklamalar bir satırdan uzun olmamalıdır

db

Desibel

hz

Hertz

m²

Metrekare

Kısaltmalar

Açıklamalar

AB

Açıklamalar bir satırdan uzun olmamalıdır

ASHRAE

Kısaltmalar alfabetik sırayla verilmelidir

ASTM

Kısaltmalar alfabetik sırayla verilmelidir

BRE

Kısaltmalar alfabetik sırayla verilmelidir

BREEAM

Kısaltmalar alfabetik sırayla verilmelidir

BTK

Kısaltmalar alfabetik sırayla verilmelidir

CFD

Kısaltmalar alfabetik sırayla verilmelidi

1. GİRİŞ

Günümüz şehirciliğinde, kentlerin gelişimi ve dönüşümü gibi süreçler öne çıkmaktadır. Yaşamın büyük bölümünün gerçekleştiği yakın çevrenin değişim ve dönüşümü günlük hayatı önemli ölçüde etkilemektedir. Geçmişte, şehirlerde insan ve mekan arasında etkileşim yüksek kalitede olmasına rağmen günümüzde bu etkileşim azalmıştır. Güncel şehirciliğin Batının mimari, kentsel tasarım ve değişim modellerinden fazlasıyla etkilenmesi, kimliksiz ve anlamsız alanların ortaya çıkmasına neden olmakta, yaşayanların yakın çevresiyle sağlıklı ilişki kurması engellenmektedir. Genel olarak, kentsel tasarım ve mimarinin temel amacı yaşayanları olumlu yönde etkileyen bir mekanın yaratılmasıdır. Bu çalışmanın temel kabullü yaşayanların yakın çevresine karşı olan memnuniyetin kentsel mekan kalitesiyle ilişkili olduğudur. Bu çerçevede yaşayanların yakın çevresine ilişkin algı ve aidiyet düzeyleri, kaliteli mekan yaratmasında dikkat edilmesi gereken kavramlar arasında yer almaktadır (Falahat, 2006).

Kentsel mekan, konut yakın çevresi ya da mahalle gibi farklı ölçeklerde olabilmektedir. Kentsel mekanın kalitesine ilişkin çalışmalarda, yakın çevre kalitesi bileşen ve parametreleri öne çıkmaktadır. Kentsel mekan algısı ve yakın çevreye aidiyet, yaşayanların memnuniyetinde önem kazanmaktadır (Falahat, 2006). Ayrıca kamusal alanlarının niteliği de kentsel mekanın kalitesiyle yakından ilişkilidir.

Kentsel tasarımın asıl amacı, plan ve politikalarını fiziksel bir görüntüye çevirip, yaşanabilir kentsel mekanı oluşturan bir araç vazifesi görmektir. Kentsel tasarım, planlamanın bir parçası olarak, kentin gelişim ve dönüşüm politikalarında, bölge, kent, ilçe veya mahalle ölçeğinde sunulabilmektedir. Dolayısıyla kentsel tasarım, değişik ölçekteki kent planlarında yer almalıdır. Çevre kalitesi, işitsel, görsel ve duygusal boyutlardan oluşan bireysel özelliklerden etkilenmektedir. Kentsel tasarım da çevre kalitesinin iyileşmesine yönelik temel özelliklere uygun yöntemlerin incelenmesini içermektedir (Heidari, 2017).

Bu çalışmada kentsel tasarım kapsamında, Ankara Bahçelievler mahallesini örnek alan olarak alarak, kentsel mekana ilişkin algı ve yaşam çevresine aidiyet incelenmektedir. Çalışmada alan gözlemlerinden yararlanılmış, ilave olarak Bahçelievler'de yaşayanlarla görüşülmüş ve anket çalışması yapılmıştır. Anket soruları, mekan algısı ve yaşam çevresine aidiyet hissine ilişkin temel kavramlarından oluşturmaktadır.

Araştırmanın amacı ve önemi:

Kentsel mekanda, kullanıcı algısı ve yaşam çevresine aidiyet hissini belirleyen ve yükselten bileşen ve değişkenlerin elde edilmesi.

Örnek alan olarak Ankara Bahçelievler mahallesinde yapılan mevcut kentsel tasarım sürecinde mekan kullanıcısının algı ve aidiyet hissini incelenmesi.

Hipotezler:

H1: Kentsel mekanda yapıların, estetik ve bütüncül görsel kalitesi, erişebilirliği, okunabilirliği, görüne bilirliliği ve kullanıcının sosyo-ekonomik özellikleri mekanın algılamasında etkilidir.

H2:Kentsel mekanda yapılar, çevresel faktörler ve manzaranın estetiği, yaşayanların zihinsel sağlığını, stres ve heyecanını etkilemektedir.

H3: Çevre tasarımında, fiziksel faktörler bireylerin sosyal faaliyetlerini, ilişkilerini ve mekana aidiyet hissi etkilemektedir.

H4: Kentsel mekandaki fiziksel değişimler, bireylerin yaşam kalitesini ve yaşadıkları mekanda memnuniyet derecesini etkilemektedir.

2. LİTERATÜR TARAMASI VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, birinci bölümde bahsedilen kuramsal çerçeveye ilişkin örnek alan üzerinden yapılan araştırmalar incelenmektedir. Ayrıca konu ile ilgili çeşitli yerli ve yabancı yayınlar, konu ile ilgili makaleler ve tezler, literatür ve internet taramasından elde edilen yazılı ve görsel veriler de kullanılmıştır. Bu verileri dikkate alarak Bahçelievler Mahallesi üzerinde geçmişten bu güne kadar olan değişim ve kentsel tasarımın mekanda etkisi ve kullanıcının algı ve yaşam çevresine aidiyet hissi irdelenmektedir.

“Ankara-Bahçelievler Aşkabat Caddesi’nin (7. Cadde’nin) yayalaştırılmasının peyzaj mimarlığı açısından irdelenmesi(ne)” yönelik gerçekleştirilen bir tez çalışmasında yurtiçi ve yurtdışında uygulanmış yaya alanlarının olumlu ve olumsuz özellikleri incelenerek, örnekler verilmiştir (Yalçinkaya, 2007). Çalışmada, Aşkabat Caddesi’nin yaya bölgesinin yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada amaç tüm yaş guruplarına uygun olan ve özellikle çocuklara trafik tehlikeye girmeden oyun oynayabileceği ve Ankara’da nefes almak için bir mekanın yaratılmasıdır. Çalışma alanı ile ilgili yurtdışı ve Ankara’da bulunan çeşitli araştırmalar, planlar, ve Büyükşehir Belediyesi Yaya Yolları Yönetmeliği, alan için yapılmış olan projeler, yurtdışı örneklerindeki yaya yolları yönetmelikleri, kanunlar incelenerek kullanılmıştır. Araştırmada, seçilen yaya yollarının tarihsel süreçte yapılan tez ve makaleler üzerinden yaya ve yol kavramları incelenmiştir. Araştırma kapsamında yöntem olarak 3 tip anket uygulanmış ve bu çalışmanın sentezine yer verilmiştir. Sonuç olarak, belirlenen amaç ve hedefler doğrultusunda alana ait öneriler saptanmış ve verilmiştir. Anketlerden ortaya çıkan sonuçlarda kullanıcıların motorlu araçlarını alışveriş yaptıkları yerin önüne kadar getirmek istedikleri görülmüştür. Satıcılar da aracıyla alışveriş yerine kadar gelmek isteyen müşteriyi kaçırmak istememektedirler.

Sakal, (2007), “Ankara’da kentsel donatıların peyzaj planlama ve tasarımı açısından analizi ve değerlendirilmesi” tez çalışmasında, kentsel tesisler ile kentsel mekan arasındaki ilişkiler değerlendirilip, sokak, cadde, bulvar ve meydanlarla park, bahçe ve rekreasyon alanları gibi ortak mekanlara yerleştirilen ve mekansal kaliteyi artıran tasarım ürünleri incelenmektedir. Çalışmada, Ankara’nın ilk planlama dönemlerinden bu yana gelişmekte olması ve tesislerin kent sakinleri tarafından tanınması ve kullanılması nedeniyle Altındağ, Çankaya, Keçiören, Mamak ve Yenimahalle ilçeleri çalışma alanını oluşturmuştur.

Uluslararası kimi projeler esas alınarak kentsel tesislerle ilgili kavramlar ve teorik temeller hazırlanmıştır. İkinci aşamada Ankara'nın fotoğrafları, haritaları, planları, eskizleri vb. görsel ve grafiksel gösterimler kullanılmıştır. Ayrıca arazi çalışması yapılarak seçilen alanlar için fotoğraflar çekilmiştir. Bu görüntülerin sonuçları çalışmada belirtilmiştir.

Kuter (2007), “kentlerin hızlı gelişme ve büyüme süreçlerinin sonucunda, çarpık yapılaşma, görsel kalitenin düşmesi ve çevre kirliliği gibi sorunları” üzerinde bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın amacı, kentlerin çağdaş yaşam koşullarıyla yaşanabilir mekanlar yaratmak ve kentsel estetiğin öneminin Çankırı kenti örneğinde ortaya konması olarak belirlenmiştir. Kentsel estetik ve kentsel peyzaj tasarımı gibi konularda yapılmış olan çalışmaların incelenmesi araştırmanın temel içeriğini oluşturmaktadır.

Coşkun (2008), çalışmasında “yer oluşturma kavramı ve ona eklenen estetik değer olgusunun günümüz kentlerindeki yansımaları” ele almıştır. Ayrıca çalışma kapsamında, kentsel tasarım önemli bileşenlerinden biri olarak kent estetik incelenmiştir. Gelişmiş ülkelerden Almanya ve gelişmekte olan ülkelere Türkiye çalışmanın örnek alanları olarak seçilmiş, bu alanlarda yer oluşturma ilkeleri ve estetik kavram incelenmiştir. Nüfus yoğunluğu, coğrafik konum ya da sosyal-ekonomik yapılanma gibi birçok parametre açısından özdeş ya da benzer olduğunun kabulü üzerine örnek alanlar olarak Koblenz (Almanya) ve İzmir (Türkiye) kentleri seçilmiştir.. İki örnekte de her kentin özellikleri, yasal çerçeve, toplumsal değerler dikkate alınarak ortaya çıkan kentsel yapılanmalarının, yer oluşturma bağlamındaki süreçleri üzerinden ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Yöntem olarak çalışmada iki kentin mekan oluşturmada estetik kavramı değerlendirilmiştir. Kentlerin kendi öz değerleri ile yer oluşturma ve kent estetik kavramların nasıl değerlendirildiği, nasıl bir işleyişe sahip olduğu ve bu işleyişin sonucunda ortaya çıkan kentsel yapılanmanın başarılı olduğu yönlerin ya da eksik kaldığı noktaların tespitinin yapılmasını hedeflemektedir.

Erdönmez ve Kaptanoğlu (2008), “peyzaj estetiğinde görsel kalite değerlendirmesi” yapmıştır. Temel olarak peyzaj estetiğini ölçmekte görsel kalite değeri çevre ile ilgili çalışan disiplinlerin vazgeçilmez konularından biri olmaktadır. Yöntem olarak çalışmada geniş bir literatür taraması amacıyla görsel kalite ölçme ve değerlendirme yaklaşımları, ilgili çalışmaların uygulama alanları da dikkate alınmıştır. Dolayısıyla estetik ve görsel kaliteni değerlendirme amacıyla estetiğin kuramsal çerçeveleri ve geçmişte yapılan çalışmalar üzerinden peyzaj görsel

kalite ilişkisi incelenmiştir. Bir yaklaşım olarak plancılar veya coğrafyacılar, peyzajı toprak çeşitleri, arazi formları veya vejetasyonu dikkate alarak sınıflandırılacak ve haritası yapılacak bir özellik olarak görmekte ve bunun için belli varsayımlar kurarak “peyzajı” fiziksel özellikleri açısından değerlendirirken bir başka yaklaşım, kullanıcı tercihleri sorgulanarak peyzajın görsel kalitesinin ölçülebileceği yönündedir (Kaptarıoğlu, 2006).

Başka araştırmada peyzaj ve görsel kalite ilişkisine göre iki aşamalı bir yaklaşım üzerine çalışılmıştır (Lothian, 1999). Birinci aşamada, fiziksel bir yaklaşım olarak (nesnel) peyzajın görsel kalitesinin fiziksel niteliklerden kaynaklandığı kabulü üzerinden peyzajın belirli kriterlere uygunluğu ölçülmüştür. İkinci aşamadaysa peyzajın kalitesinin algı (öznel) üzerinden gerçekleştiği kabulü üzerinden Psikolojik Yaklaşım Modeli uygulanmıştır.

Elinç ve Polat (2011) çalışması, “kentin peyzajın görsel kalitesine yönelik yapılan değerlendirmeyi” içermektedir. Bu çalışmada kentsel peyzajların görsel kalitelerini geliştirmesi amaçlanmaktadır. Görsel kalite kavramı insan, çevre ve bunların etkileşimi ile çıkan ürünler ile ifade edilmektedir. Bu çalışmada, Alanya’da bulunan Abdurrahman Alaettinoğlu Parkı’nın kullanıcı algıları üzerinden görsel kalitesi belirlenmiştir. Ayrıca ve kullanıcılarının demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, eğitim, meslek, gelir ve ikamet) ile görsel kalite ilişkileri araştırılmıştır. Çalışmanın ilk aşamasında kimi parklardan belirli kriterlere göre fotoğraflar alınmıştır. İkinci aşamada foto-anket hazırlanarak park kullanıcılarına uygulanmıştır. Üçüncü veya son aşama ise foto-anket verilerinden istatistiksel analizler yardımı ile Abdurrahman Alaettinoğlu parkının görsel kalite ve algısı değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçları parkın görsel kalitesi ve kullanıcılarının demografik özelliklerinden özelliklerinin ile ilişkili olduğu sonucu tespit edilmiştir ve istatistiksel açıdan anlamlı sonuçlar bulunmuştur.

Zülkadiroğlu (2013) çalışması ise “yapı cephelerinin kentsel mekanla birebir ilişkisini ve algısını” irdelemiştir. Cephelerin kullanıcı tarafından nasıl algılandığı, hangi özelliklerine göre değişkenlik gösterdiğinin kullanıcı tarafından dikkat çekici olduğu ve kentsel mekanda özellikle konut tercihlerinde nasıl etkilemesi araştırmanın konusudur. Bu amaç doğrultusunda algı, kentsel mekan kavramları ve bu kavramların birbirleri ile ilişkisi detaylı şekilde anlatılmıştır. Ayrıca proje kapsamında dâhil olan Sakız Ağacı Caddesi’nde bulunan mimari Cephelerin mevcut halinin temsili ve üretim sonrası oluşacak temsilleri kullanılarak bir alan

çalışması yapılmıştır. Bu çalışmasını destekleyen farklı denek grubuna yapılan bir anket çalışmasıdır.

Anket çalışması 3 grup arasında 20 mimar, 20 sakinle ve İstanbul'da farklı bölgelerinde yaşayan olan 20 kişi arasında yapılmıştır. Alan çalışması kapsamında ele alınacak olan, Kentsel Yenileme Projesi'nin gerçekleştirileceği, Tarlabası'nda Sakız Ağacı Caddesi'nde yer alan binalara ait farklı cephe temsilleri üzerinden; olası kullanıcıların beğenileri, tercihleri ve algıları değerlendirilecektir. Çalışma alanı, tarihi kent dokusu içinde olması, İstanbul'un tarihsel gelişim sürecinde farklı kullanıcı konut tercihlerini barındırması nedenleriyle seçilmiştir. Ayrıca alanda geçmişe ait olan tarihi ve sosyo-demografik yapı ile fiziki yapıları anlatan dokümanlara ulaşılabilirlik, Kentsel Yenileme Projesi bağlamında önerilen yeni mimari çizim ve temsillere ulaşılabilirlik olarak sıralayabiliriz. Sonuç olarak cephe temsilleri, bireylerin sosyo-demografik özelliklerine bağlı olarak farklı şekillerde algılandığı ve farklı şekillerde kullanıcı ile ilişki kurduğu söylenebilir. Kullanıcılar, mimari temsillerde bulunan eklere (güvenlik, cephe özellikleri ve cephe eklentileri, yeşil alanlar, ticari birimler vb.) bağlı olarak temsilleri farklı algılamakta ve temsilleri bu eklentiler ile değerlendirmektedir.

Elif Kısar Koramaz (2014), "Kentsel çevrede estetik değerlendirme ve mekansal davranış üzerinde" çalışmıştır. Bu çalışmada bireysel estetik değerlendirmeleri ve mekansal davranışları araştırılmıştır. Ayrıca kentsel çevrenin bileşenlerinden olan yeşil alan ve açık alanların estetik değerlendirme, duygusal tepkiler ve mekansal davranış tercihlerini irdelenmesidir. Ayrıca çevrenin estetik değerlendirmesi ve mekansal davranış süreçlerini incelemek amacıyla yöntem olarak anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Özellikle çevre ve birey arasında ilişki ve bireysel estetik değerlendirme ve davranış süreçlerine odaklanması sebebiyle araştırma alanında demografik ve sosyo ekonomik özellikler elde edilmiştir. Ayrıca, görüşülen kişiler için, İstanbul'un farklı bölgelerindeki 7 adet yeşil ve açık alanın fotoğrafları gösterilmiştir. Anket sorularına cevaplamakta fotoğraflar İstanbul'un neresinde yer aldığı ve hangi park veya meydanlar olduğuna dair bilgi verilmemiştir. Araştırma bulgularında birey ve mekan ilişkisinde çevrenin estetik değerlendirmesi ve davranış süreci aşamaları, estetik değerlendirme, duygusal tepkiler ve mekansal davranış başlıkları altında sıralanmıştır. Estetik değerlendirmesinde foto- anket çalışmasında her bir görüntüye ilişkin katılımcılardan estetik değerlendirmelerini almak üzere ilk olarak *"Bu görüntüyü ne kadar sevdiniz?"* sorusu yöneltilmiş, soruyu öncelikle *"hiç sevmedim"* den *"çok sevdim"* e uzanan beşli skalada

cevaplandırmaları istenmiştir. Ardından, mülakat tekniği ile görüşmecilerden bu değerlendirmelerine ilişkin gerekçelerini açıklamaları istenmiştir. Bu kapsamda alınan cevaplar söz konusu görüntülerde yer alan mekanların görsel kalitesini belirlemiştir.

Aytaş ve Uzun (2015) çalışmalarını “şehir merkezindeki yaya bölgelerinin görsel kalitesini” ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirmiştir. Çalışmada uzman görüşüne dayalı bazı görsel peyzaj özellikleri ile toplumun farklı kesimlerince anketler yoluyla değerlendirilmiş olan algı ve beğeni parametreleri arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi aracılığıyla incelenerek, psikofiziksel yaklaşım modeli bağlamında ele alınmıştır. Araştırma, Düzce kent merkezindeki yaya kullanımına ayrılmış alanlarda gerçekleştirilmiştir. Bu alanın seçilme nedeni, kent merkezindeki yaya alanlarının yüksek kullanıcı potansiyel özelliğine sahip olması ve çalışmayı geniş alanlarda ve daha geniş ölçekte detaylı olarak gerçekleştirebilme imkanı sağlamasıdır. Yöntem kısmında yaya alanlarının görsel peyzaj kalitesinin belirlenmesi amacıyla belirtilen Rekreatif Olanak Dağılımı sınıflarına ve bakım durumuna göre kent merkezindeki yaya alanlarında fotoğraf çekilip ve belirli bir grupta içinde sırtlandırılmıştır. Ayrıca çalışmada mekan verisi aracı olarak anket yöntemi yapılmıştır. Anketler iki grup (uzman ve kullanıcı) arasında yayınlanmıştır. Ek olarak (akademisyenler ile yüksek lisans öğrencilerinden oluşan) uzmanlar için peyzaj kalitesini değerlendirme için özel bir form hazırlanmıştır.

Verilerin analizi, SPSS programında gerçekleştirilmiştir. Anket verilerinin tutarlılığını analiz etmek için (Alfa yöntemi) ile güvenilirlik testi yapılmış ve verilerin kendi içinde tutarlı olduğu görülmüştür (Cronbach alfa = 0, 87). Ayrıca verilerin normal dağılıma uygunluğunu test etmek için Kolmogorov-Smirnov testi (one sample K-S) uygulanmış ve % 95 güven düzeyinde verilerin normal dağılıma uygun olduğu görülmüştür ($p < 0,05$), (Uzun, 2005; Özdamar, 2013). Anket ve 7rişebil çalışmaları verilerine göre görsel kalite açısından alanlardaki bakımlı alanların bakımsız alanlara göre yüksek puan almıştır. Bu durum bakımlı alanların görsel peyzaj kalitesinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

2.1. Kullanıcı Algısı

2.1.1. Algı Kavramı

Modern psikolojide algı, duyuşsal bilgilerin seçilmesinden ve düzenlenmesinden sorumlu olan kişisel ve zihinsel bir süreçtir (İravanı, 2008). Diğer bir anlamda, algı olgusu duyuşsal

deneyimlerin anlamlı hale geldiği bireysel bir süreçtir ve bu şekilde bir insan nesnelerin ilişkilerini ve anlamlarını bulmaktadır. Bu süreç, duyuşsal deneyimleri, fikirleri ve ortaya çıkan hayal gücünü, bireyin motivasyonunu ve gerçekleştiği durumu içermektedir (Naser, 2011). İnsanın yaşadığı çevreyi algılaması için en temel konu, çevrenin psikolojisidir. Çevresel psikoloji, kişinin ihtiyacı doğrultusunda gerekli verileri seçtiği kalıcı bir süreçtir (Motallebi, 2001). Aslında “çevre bilgisi”, insanın aklında yaşanan “görsel algı” ile “biliş” arasındaki etkileşimden kaynaklanmaktadır (Yazdanfar, 2015).

Algı, insan yaşam çevresinden, aktif ve kalıcı, hatıra ve metinlerden bilgi toplama sürecidir (Lang, 1987). Aynı zamanda insanların çevrelerinin form ve yapısına verdiği tepkilerden biridir (Naser, 2011). Kullanıcıların kişisel durumları ve deneyimleri yaşam çevrelerini değerlendirme ve algılamasını etkilemektedir. Kişisel durumlar kişisel deneyimlerle birlikte çevresel algılamayı etkilemektedir. (Yazdanfar, 2015). Örneğin bireylerin biliş farklılıkları, gelir ve diğer demografik özellikleri algılarını etkileyebilir (Gifford, 1997).

Yukarıda bahsedildiği üzere algı kavramı genel bir tanımla insanların beyninde duyu organları tarafından toplanan organize edilme, anlam kazandırma ve yorumlama sürecidir. Diğer bir açıklama ise bireylerin çevresinden gelen uyarıcıların duyu organları ile anlaşılmasıdır. İnsanların çevredeki nesnelerle bağlantı kurup yorum yapabilmesi ve karşısında gösterdiği davranışlar veya tepkiler algıyla gerçekleştirilmektedir. (Aytem 2005). Algılamayı en çok etkileyen bireysel farklılıklardır. Özellikle bireylerin yaşadığı toplumun kültürel ve çevresel özellikleri, bireyin kendi kişiselliği ve geçmişteki yaşadığı deneyimler önemli rol oynamaktadır. Bireyler yaşam çevrelerindeki nesneler ve herhangi bir olayları birey kendi bekleyişi, gereksinimleri ve değer yargılarına göre algılamaktadır. Genel olarak, algılamayı etkileyen değişkenler iki grupta sıralanmaktadır. Birincisi uyarıcıyla ilgili özellikler ve ikincisi algılayan bireyin özellikleridir. Algılama süreci üç bölümden oluşmaktadır: 1) İnsanın biyolojik yapısı, 2) İnsanın deneyimleri ve 3) İnsanın bilgileridir (Minez 2013).

Bireyler, yaşam çevrelerini algılama, tanıma ve kendilerini ona uydurabilmekle çevrelerinden daha çok faydalanabilirler. Doğal olarak insan çevresindeki herhangi bir nesneyi renk, doku, koku veya sıcaklık gibi özellikleriyle algılayabilmektedir. Tüm bu veriler bütünleştirildikten sonra çevredeki olaylar yorumlanıp ve anlamlandırılır. Böylelikle insan yaşam çevresini algılamaya başlar. Algısal süreç iki aşamalı bir yapıdan oluşmaktadır. Bunların ilki fiziksel

süreç ve ikincisi bilişsel süreçtir ki her iki süreç birlikte verilerin yorumlama ve anlamlandırmasını sağlamaktadır. Çevresel algılamadaki fizyolojik süreç, biçim ve renk gibi faktörlerden oluşmaktadır, tüm insanlar için evrensel ve sabittir. Diğer taraftan ikinci hisler olarak bilişsel süreç kişilerin kültürüne, geçmişine bağlıdır. Dolayısıyla fizyolojik süreçteki faktörler genel özellikleri ve bilişsel süreçteki faktörler ise kişisel özellikleri yansıtmaktadır (Üstündağ 2009).

İnsanın yaşam çevresini algılama sürecinde en önemli araç duyum 'dur. Duyum, çevremizdeki koku, ses, doku ve ışık gibi uyarıların duyu organlarını (dil, kulak, göz ve burun) uyarmasına denir. İnsanların görme, duyma, tat alma, koku alma, dokunma, organ duyumları vardır. Tüm bu duyuların çeşitli biçimde örgütlemesi ve yorumlamasına algı denilmektedir (Minez, 2013).

Algı, duyular yoluyla alınan bilginin seçilmesi, düzenlenmesi ve yorumlanması sürecidir. Herhangi bir çevrenin elemanları, bir şema bağlamında organize edilip değerlendirilmeden önce mutlaka algılanmalıdır. Bu sebeple algı, insan ve çevresini ilişkilendiren en temel mekanizmadır (Sarı ve Acar, 2016).

Doğal olarak insan çevresine göre öğrenip düşünürken aldığı duyuşsal bilgiyi duyu ve algı olarak iki düzeyde kullanmaktadır. Öğrenirken ve düşünürken kullandığımız duyuşsal bilgiyi, duyum ve algı olmak üzere iki düzeyde işleriz. Duyum düzeyi ilkel yaşantıları içermektedir. Duyumlar, yaşantının hammaddeleleridir; ancak yaşantı bir dizi duyumdan ibaret değildir. Günlük yaşamımızda duyumlarımızı sürekli olarak bir yorumlama işlemine tabi tutarız. Duyumları yorumlama, onları anlamlı hale getirme süreci de algı denilen diğer düzeyi oluşturmaktadır (Basu, 2017).

Algının belirlenmesi duyuşsal bilgilerin çevreden alınması ve işlenmesinden oluşmaktadır. Duyu organları ve zihinsel sürece ilişkin olgular sayesinde, çevreden kaynaklanan uyarıcı etkilerin kavranması ve anlaşılması algıyı oluşturmaktadır. Aslında, algı karmaşık bir süreçtir. Hem yer aldığı çevresel sistemin bilgi kaynağı hem de eylem için bir alandır. Davranışların merkezi algılanan nesne hakkındaki düşünme tarzından oluşmaktadır (Mozaikci, 2010). Algı, çevreden veya çevre hakkında bilgilenme sürecidir (Lang, 1987). Algı alanı, çevreden gelen bilgilerin nasıl elde edilip düzenlenmesi, sıralandığı ve değerlendirmesi ile ilgilidir (Avcuoğlu ve Akın, 2017).

Algı bir mekanizma olarak bir nesneyi geçmişteki deneyimlere göre yorumlayıp anlamlandırmaktadır. Böylelikle algılanan nesne, kavrandığında tanımı gerçekleşir. Nesneden gelen ilk uyarı herhangi bir tepki verilirse bu geçmişteki tanımlanan bir imgenin sonucudur (Şengül Gür, 1996 ve Sevinç Ertürk 1984).

Algının temel özellikleri; bireyin kişisel özellikleri, bulunduğu toplum veya sosyal bir guruba ve kültürü ile ilgilidir. Hareket algı sürecinde en önemli etkidir çünkü insan hareket ederken algısı değişmektedir. Bireylerin yaşadığı çevrede çeşitli bilim kaynaklarından oluşmaktadır ancak birey kendi amaçlarına yakın veya uygun olduğunu algılamaktadır (Öymen, 2008).

Yukarıda bahsedildiğine göre algılama, bireysel psikolojisinde yer alan önemli bir konu olarak fiziksel bir nesnenin veya olayın dış ve iç hareketlerin geçmişteki tecrübelerine göre anlam vermesidir. Bireylerin geçmişteki yaşadığı tecrübelerin farklı olduğundan dolayı çevreden gelen benzer uyarılar değişik biçimlerde ve farklı bakış açısıyla anlamlandırılabilir (S Mehmet Silah 2005 ve Sevinç Ertürk 1984).

2.1.2. Algıyı etkileyen faktörler

Algılama sürecini çeşitli faktörler etkilemektedir. Bu faktörler algılanan bilgi nesnesi ve tartışılan durumun içeriği (Robbins, 2007), kişisel, kültürel ve fiziksel faktörlerdir (Gifford, 1997).

İnsanların mekanı nasıl algıladıkları ve etkileyen faktörleri üzerinde farklı okullar ve teorisyenler çalışma yapmıştır.

a) Gestalt psikologları; algının bir kombinasyon olmadığını kabul ederler (Verstegen, ,2006).

Algı, zihinsel olarak anlamlı kavramlar olarak ard arda birleşik olan unsurlardan oluşur ve ayrılmaz bir bütün olarak tanımlanmaktadır (Kohler ve Wertheimer, 1938).

b) Uyumluluk psikolojisi; insanın çevre deneyimlerini ve insan ile çevresi arasındaki karşılıklı iletişimi temel olarak görürler ve algılayıcı ile çevre arasında bu kadar uyumlu bir süreç olduğunu algılarlar (Ittelson, 1960).

c) Ekolojik psikoloji; Gibson çevreyi tüm verilerin temeli olarak belirlemektedir ve buna göre çevre verilerinin, beynin içinde çevre ışıkları ve insan duyuları yoluyla insan beyinde işleme gücüne ihtiyaç duymadan doğrudan alındığına açıklamıştır (Alparslan Kardeş, 2016).

Algıyı etkileyen faktörlerden biri eğitim, cinsiyet, eğitim ve deneyim dâhil olmak üzere kişisel faktörlerdir (Gifford, 1997). Mekanın yorumlanmasındaki farklılık nedeniyle, farklı grupların çevresel deneyimlerindeki farklılıkları ve birbirleriyle karşılaştırıldığında, grupların hedeflerindeki farklılıkları tanımaktadır (Bentley ve ark., 2008).

Bir diğer önemli farklılık bireylerin eğitim ve öğretim farklılığına dayanmaktadır. Örneğin mekanı yaratan mimarlar ve kentsel tasarımcılar çevredeki bireylere göre, çevredeki psikolojik ihtiyaçlarıyla daha çok ilgilenmektedir (Zhang ve ark., 2018). Özel bir eğitim aynı zamanda çevresel algıda önemli bir kişisel farklılıktır (Gifford, 1997).

Bireyler her zaman yaşadığı çevrelerine göre uyarılırlar. Ancak duyuların farklı şekillerde ortaya çıkması söz konusudur. Genel olarak çevremizde algılanabilecek sayısı belirli olmayan miktarda gelen uyarılar ve mesajlar vardır (Veltri ve ark., 2006). İnsanlar dâhil olmak üzere bütün canlılar bu mesajları kendi ihtiyaçları ve ilgi alanlarına göre seçme eğilimindedirler (Altay ve ark., 2005).

2.1.3. Algı türleri

Araştırmalara göre algı, dört boyuttan oluşmakta olup tüm boyutlar eş zamanlı çalışmaktadır (Zeynep Yazıcıoğlu 2010 ve Eristi ve ark., 2013).

- Bilişsel algılar; çevreden gelen uyarıları ve bilgileri hissetmeyi, bunlar üzerinden düşünmeği sağlar.
- Duyusal algılar (duyular); bireylerin çevrelerini algılamasını etkileyen duyularını içermektedir. Aynı zamanda çevre bu duyuları da etkilemektedir.
- Yorumcu; çevreden gelen anlam ve çağrışımları içermektedir.
- Değerlendirici: tercihleri, kararları ve değerleri içermektir.

Bu tez çalışmasının teorik kısmında görsel algı ve aidiyet bileşenlerini kapsayan duyusal algılar ve bilişsel algılar ele alınıp, örnek alan çalışması üzerinden mekan algısı incelenmektedir.

Duyusal algılar (Duyular):

Doğal olarak insan tüm çevresinde olanları dört duyu ile algılamaktadır.

1. Görme duyusu: Mekan algılama sürecinde insanı yönlendirmesini sağladığı için diğer duyu alanlarına göre güçlü olan bir organ tanımlanmaktadır (Porteous, 1996). Uzaklık, renk, doku, biçim gibi kavramlar mekanın değişkenleri olarak görsel algıyı etkilemektedir. Görsel duyu mekandaki nesnelerin yerleşimini boyut ve diğer fiziksel özelliklerini belirlemektedir.

2. Duyma duyusu: Duyma mekandaki kesin ve belirli sınır olmayan özneleri algılamaktadır. (Gehl, J., 2006) Örneğin gök gürültüsü, müzik, su sesi, vb. duyma, bilgisel olarak zayıf ancak duygusal bakımdan güçlüdür.

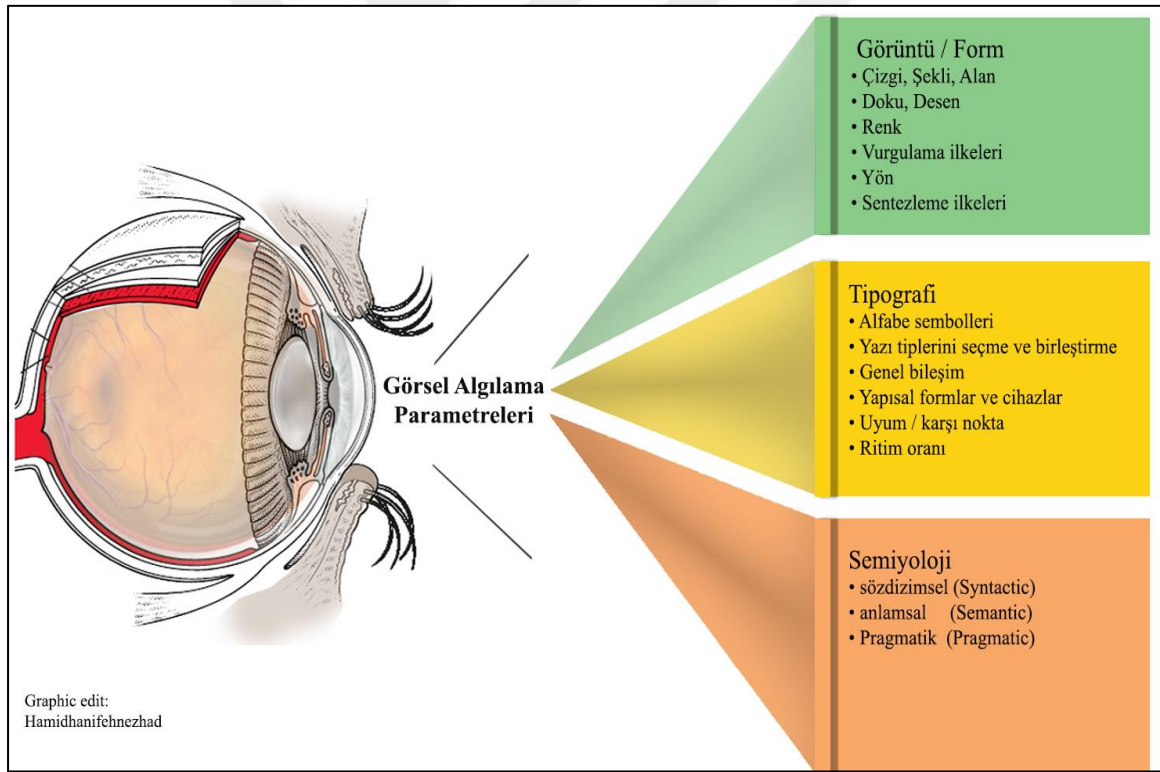
3. Koku: Koku duyma duyusu gibi mekan algılamasında gelişmiş olan bir duyum değildir. Ancak duygusal olarak güçlüdür (İnceoğlu, M., ve Aytuğ, A. (2009).

4. Dokunma: Dokunma duyusu özellikle kentsel mekanda dokuyla ilgili olan tecrübelerin çoğunu içermektedir. Dokunma, vücut organların dokunmasıyla algılanan nesnelere işaret etmektedir (Prior, J. 2017).

Görsel Algı

İnsan çeşitli duyularla kendi çevresini algılamaktadır. Görsel algı, doğal olarak, insanın çevresini algılamakta ilk ve önemli olan duygu tanımlanmaktadır. Kentsel mekanlar da insanın yaşam çevresindeki olan fiziksel nesnelerin uzaklık, yakınlık, ölçek , renk ve diğer yapımların özellikleri kullanıcının algısını etkilemektedir. Dolayısıyla görsel algının fiziksel nesnelerle güçlü bir ilişkiye sahiptir (Gabrieli ve ark., 2015). Görsel algı, öncelikle, insanın görüş alanı çevresinde doğal veya insan yapımı olan çeşitli nesnelerden elde edilen gerekli bilgilerin kaydedilmesini içermektedir; görsel verilerin ilk toplanmasından sonraysa görsel algı, insan beyninde anlamlı bilgilerin oluşturmalarını sağlamaktadır (Basu ve Ghosh, 2017). İnsanlar bu bilgileri, mekanda yönlendirmeyi içeren çeşitli karar vermeleri ve faaliyetleri için kullanılmaktadır (Darken ve ark. 1998). Bu nedenle, mekanın görsel olarak algılanması insanlar ve bu konuda hayvanlar aleminin faaliyetleri, kararları ve duygularını etkilemektedir.

Kentsel mekanlarda, doğal veya insan yapımı olan fiziksel nesneler çeşitli fiziksel parametrelerden oluşur ve zaman zaman duruma göre değişmektedir. Genellikle, bu parametreler, belirli bir ihtiyaca göre tasarımcılar tarafından değiştirilir ve tekrarlanır. Bu örnekler mimari veya yapıli çevrede bulunmaktadır. Örneğin çevredeki yayalar ve yapıların üzerinde olan açıklıklar, görsel olarak 13rişebilirliğin hızlı bir şekilde yapılacağını anlatmaktadır (Probst ve Roecker, 2019). Çevredeki yapıların fiziksel özellikleri olarak yüksekliğı, genişliğı, dokusu vb. mevcuttur (Kiruthiga ve Thirumaran, 2017) Bir tasarımcı, yapılaşmanın anlaşılabilmesi ve davet edici olması için yüksekliğini veya genişliğini değiştirebilir. Dolayısıyla kullanıcının yaşadığı veya kullandığı bir çevreden algısı, görsel duyuşal uyarıları anlamlı bir deneyim olarak kaydetme sürecinin neticesidir (Janssen, P ve Kaushik, V, 2013). Resim 3'te şematik bir diyagramda görsel algı parametreleri aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir.



Şekil 2.1.Görsel Algılama Parametrelerinin Sınıflandırılması

Mekansal biçim ile görsel algı arasındaki ilişki:

(Ching, 1979 ve Rigdon, 1974) Mekanların görsel etkilerini çizmiştir, özellikle mekansal formların psikolojik etkiler yarattığını vurgulamaktadır (Baso, 2017).

- Toplumsal alan, gelişmiş, cesur, huzur, sakin, güvenli, katı, açık, basit
- Eşit olmayan alanlar çekici olabilir.
- Bağımsız ve kopuk alanlar, kapalı, kalabalık ve sıkıcı olabilir.
- Küçük ve zarif alanlar kadınlar için çekici olabilir.

Yukarıda bahsedildiği üzere genel olarak insan çevresindeki tüm bilgilerini görme ile algılamaktadır. Görme duyusu her mekan veya nesnenin rengini, malzemesini, ışıklık veya gölge, arazi kullanımında yükseklik ve topografi gibi fiziksel özelliklerini algılamaktadır. Dolayısıyla her mekanın tasarımı veya yaratımında, görsel özelliklerin insanları etkilemesi çok önemlidir. Mekanı deneyimlemek insan vücudunun ve zihninin ince bir eylemidir. İnsan gözlerini görsel bir alanı araştırmak için kullanıyor, her saniyede binlerce bilinçaltı hesaplamaları yapıyor. Görsel duyu İnsanın algılama sürecindeki verilerin elde edilmesi ve çevre algılama sürecinde en çok etkileyen duyu olarak sayılmaktadır. Ayrıca Algı üç kaynaktan oluşmaktadır (Myers, 1989). Bunlar insanların fiziksel yapısı, deneyimi ve bilgisi olarak tanımlanmaktadır.

Görme algısı, en önemli algılama biçimlerindendir. İnsanlar, göz sayesinde amaç ve beklentilerine nesneleri veya mekandaki öğeleri niteliklerine göre algılamasını gerçekleştiriyorlar. Ayrıca yukarıda da bahsedildiği üzere görsellik, nesnelerin ve mekanların şekil, büyüklük, doku, renk, yükseklik, malzeme gibi nitelikleri çoğunlukla görme algısı ile gerçekleşmektedir (Eristi, ve ark., 2013).

Görsel algı nesnel gerçekliğin öznel sunumu açısından, kentsel mekanın fiziksel yapısının araştırma ve geliştirme sürecinde önemli bir bileşendir. Aynı zamanda kentin fiziksel yapısını anlatıyor ve sırasıyla görsel efektler, kültürel, sosyo-ekonomik, kimlik ve yapılı çevrenin ortak değerlerinin belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Mekanların değeri ve önemi, esas olarak, bu mekanın zihinsel perspektifi yoluyla oluşturulmuştur. Görüntü gözlemci ve çevre arasındaki iki yönlü bir sürecin bir sonucu olarak, mimari ve kentsel tasarım sürecinde çok

hassas bir konudur (Lynch, 1960). Tarih boyunca kentlerin görsel mimari algısı ve şehirciliği ile uğraşan çeşitli teorisyenler, insan ve çevre arasındaki etkileşimin önemini ve görüntülerin kullanıcı hafızasında yaratılmasının önemini belirtmişler. Şehrin görsel başarımı, göze çarpan bütün öğelerin sürekliliğini karmaşıklığını ifade edip, mekanın algısal görüntüsünü yakalar, anlamların ve ilişkilerin zenginliği ile birlikte, hafıza ile bağlantılı olarak, mekanın genel deneyimini oluşturur.

İnsanla kent arasındaki etkileşim görsel algı ile elde edilir. Bu nedenle özellikle kentin kamusal ve açık alanlarında görsel algı araştırması önemlidir. Çünkü kentsel mekanların imajının deneyimine katılan birincil algı görsel kaynaklardan elde edilmektedir. Ayrıca görsel imaj ve görsel kimlik değerlerini etkilemesi nedeniyle mimari ve kentsel tasarım sürecinde görsel algı ön plana çıkmaktadır (Surat, 2017). Genellikle kentte yaşam kalitesi görsel kaynakların gelişim düzeyi ile de ilişkilidir. Mekandaki deneyimler, mekanın ilk görsel algısının bir sonucudur. Şekil, yapı, işlev, detaydaki çeşitlilikler, renkler, dokular, ışık, bitki örtüsü, kat organizasyonu, ilişkiler, mekan imajının öznel oluşumunda katkıda bulunmaktadır. Görsel algıda estetik bir değer olarak, çevrenin doğal güzelliğinin algılanması anlamına gelir; görsel kaynaklar genellikle doğal ortamlarla bağlanır, ancak, inşa edilmiş kentsel kamusal açık alanlar kullanıcılar üzerinde doğrudan görsel etkiye sahiptir çünkü bunlar doğrudan ve sürekli bir diyalog içindedirler. Öte yandan mekanın görsel olarak tanımlanmasında ekonomik, sosyal, endüstriyel, kültürel, politik, tarihi ve bireysel deneyimler gibi faktörler de etkilidir (Perovica ve Kurtovic Folich, 2012).

Görsel algıyı etkileyen faktörler

Görsel algıyı ve diğer algı biçimlerini etkileyen birkaç faktör vardır. Bunlar iç ve dış faktörlere ayrılabilir. İç faktörler insanın psikoloji ve fizyoloji özelliklerinden kaynaklanır (Duygular, gereksinimler, zihni tutumlar, korku, hipnoz ve talkin). Dış faktörler ise alandaki öğelerin özellikleri ve üzerimizdeki olan etkilerden bahsetmektedir (Çağlayan, 2014). Dış faktörleri beş başlık altında ele alabiliriz:

1. Şekil ve zemin: Örneğin insanların nesneleri algılamasında temel ve ilk olan eğilim, form ve zemin ilişkisidir. Bu ilke tüm duyularımızı kapsamaktadır. Örneğin bir tabloyu duvarda görürken, tablo şekil ve duvar zemin olarak algılanır.

2. Yakınlık: Birbirine yakın olan grupların uzak olanlara göre belirli gruplar halinde algılanmalarıdır.
3. Benzerlik: Bir grup içinde parçalamadan benzer nesnelerin kalite ve büyüklük olarak sıralaması.
4. Tamamlama: İnsanların kırık parçaları yerine bütün bir nesneyi anlamaları için uyaran boşluğunu doldurarak kendilerini görsel dünyada organize etmelerini sağlayacaktır.

5. Süreklilik: Aynı yönde giden çizgiler, noktalar, birimler birbirleriyle ilişkili görülür.

Genel olarak bu faktörler insanın yaşam çevresini ve kullandığı diğer mekanların algılamasını gerçekleştirmektedir. Görsel algının temel özellikleri ise iki ana alan altında toplanmaktadır:

1. Tercih: Genel olarak tercih edilen çevreler insanın daha etkilendiği ve gereksinimlerinin en fazla karşılandığı mekanlar için söylenilmektedir.
2. Estetik: Estetik kelimesi, Yunanca algılamak anlamına gelen “aisthanesthai” ve algılanabilir nesneler anlamına gelen “aistheta” kelimelerinin türevidir. Sözlük anlamı olarak estetik, “duyulardan türetilmiş bilgi” olarak tanımlanmıştır (Çakıcı, 2007 ve Temelli, 2008).

Estetik denilince genelde “güzellik” ve onun değerlendirilmesi anlaşılır. Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğünde, “estetik sözü” beş anlamda kullanılmaktadır:

2. (İsim) Sanatsal yaratının genel yasalarıyla sanatta ve hayatta güzelliğin kuramsal bilimi, güzel duyu, bedii, bediiyat
3. (Sıfat) Güzellik duygusu ile ilgili olan.
4. (Sıfat) Güzellik duygusuna uygun olan.
5. (İsim, Felsefe) Güzelliği ve güzelliğin insan belleğindeki ve duygularındaki etkilerini konu olarak ele alan felsefe kolu, güzel duyu, bedii.
6. (Sıfat, Tıp) Kusurlu bir organı düzeltmek veya güzelleştirmek amacıyla uygulanan yöntemler:

Estetik doğa ve sanatta güzelliğin bilimi ve özellikle güzelliğe ilişkin, ya da onunla uğraşan ve doğada ve sanatta güzel olanın temellerini ve yasalarını kapsayan bir bilim olarak tanımlanmaktadır. Estetik ile ilgili tanımlara bakıldığında tanımların, güzellik ve ona ait olan değerleri barındırdığı görülmektedir. Diğer bir deyişle, güzel olanın estetiğin ayrılmayan bir

parçası ve aynı zamanda ayrılmayan bir konusu olduğu görünmektedir. Ancak bu iki kavram birbirine karıştırılmamalıdır(Perovica ve Kurtovic Folichb, 2012).. Bu nedenle Estetik'in

tanımını yaparken öncelik olarak “güzel ”in anlamını ve estetik’e katıldığı noktayı belirlemek gerekmektedir. Birçok kaynakta estetik doğada ve sanatta güzelliğin bilimi olarak tanımlanmıştır. Ancak estetik kavramı sadece “güzellik” kavramı ile örtüşmemektedir. Nitekim estetik kavramının sadece güzellik olarak sınırlanmasına karşı çıkanlar da olmuştur (Schiller ve ark., 2016).

Onlara göre estetik sadece güzellik değil belki yüce, trajik, komik, zarif, ilginç, naif, soylu, çekici ve hatta çirkinlik gibi değerleri inceleyebilir. Ayrıca estetik mantık ve düşünce, algı, duyu ve duygulara ve zihne bağlı olan bilgilerin doğruluğunu incelemektedir. Estetiğin temel kaynağı konusunda değişik görüşler mevcuttur. Subjektif estetikçiler, bir sanat eserinin kendisi değil onu yapan ve ona bakanın psikolojik duyguları olduğunu savunmaktadır. Fenomolojik estetikçiler estetiğin temeli olarak sanat eserini savunmaktadır. Aslında felsefi estetik bütün bunları birleştirir; psikolojik estetik (süje), fenomolojik estetik (obje), sanat felsefesi ve estetik değerler mantığı (estetik yargı) bir bütün olarak işlenir (Ergün, 2010).

Görsel kalite

Kentsel mekandaki yapılı çevrenin değerlendirmesi sadece binalar ve sokaklarla değil, aynı zamanda kentsel bağlamda yer alan ağaçlar, bahçeler ve parklar gibi doğal özellikleri de içermektedir. Günümüzdeki şehirlerdeki nüfus artışı ve yapılaşmanın yoğunlaşması nedeniyle bu özelliklerin kullanıcıların yaşam çevresine olan aidiyet hissini etkilemektedir.

Görsel kalite değerlendirmesi

Genel olarak insanın, isteğini karşılayan ve zevkine uygun bir mekanda yaşama arzusu; tasarım amacında en uygun olan elemanların seçilmesini ve onların bilinçli ve kullanımlı bir şekilde yerleştirmesini veya uygulamasını sağlamıştır. Günümüzde hızlı nüfus artışı kentlerde önemli sorunlar ortaya çıkarmıştır (Elinç, 2011). Örneğin doğayı tahrip edip yerine plansız mekanlar ve yerleşimlerin oluşturulmasıdır. Kentler çoğunlukla beton ve diğer yapay malzemelerin yığınakları haline geldikten sonra insanların doğadan kopmasına neden olup, kalitesiz bir çevre koşullarında yaşamının sürdürebilmesi haline getirmiştir (Kelkit, 2002).

Yeşil alanların azalması gibi çevresel sorunların ortaya çıkmasıyla, günümüzde doğanın ve onun kaynaklarının değeri daha iyi anlaşılmaktadır. Ayrıca günümüzde peyzajın sadece ekonomik anlamda değil aynı zamanda estetik olarak da değerlendirmesi önem kazanmıştır (Erdönmez ve Kaptanoğlu 2007).

Çevrenin değişen görsel yapısı kullanıcı algısını sürekli etkilemekte ve bu görsel niteliğin geliştirilmesi, insanların estetik ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanması açısından önem kazanmaktadır. Bunun için, alan kullanım kararlarında bir değişken olarak peyzajın tanınması ve görsel değerinin bilinmesi zorunludur (Kaptanoğlu, 2006).

Görsellik, algılanan renk, biçim, çizgi ve doku gibi estetik özelliklerin, bulunduğu mekanla ve birbirleri ile ilişkilerini ifade edebilen faktörlerden oluşabilmektedir (Temelli, 2008).

İnsanın, isteklerine ve zevkine uygun bir mekanda yaşama arzusu; estetik ve işlevsel açıdan en uygun dış mekanların yaratılması, tasarım amacına en uygun elemanların seçilmesi ve bilinçli kullanılmasıyla gerçekleşmektedir (Kelkit, 2002).

Mekanda görsel kalitenin yüksek olması mekan kullanıcıların algıların sürekli etkilemektedir. Görsel kalitenin daha güçlü olması veya niteliğinin gelişmesi, insanların mekandan beklentilerini ve estetik ihtiyaçlarını karşılar. Bu yüzden tasarımın alan kullanımına karar verildiği aşamada bir değişken olarak peyzajın tanınması ve görsel değerlerin belirlenmesi önemlidir (Kaptanoğlu, 2006).

Görsel kalitenin değerlendirmesi, mekanın görsel nitelikleri, kurgusunu ve sosyal yaşamını algısal temelde işlevsel bir ilişki içinde değerlendirmeye dayanmaktadır. Buradaki söz konusu değerlendirme ekonomik olmaktan öte, belirlenen ve felsefi bir fenomen olan estetik değerdir. Mekanda yüksek bir görsel kaliteye sahip olması için plancılar veya kentsel tasarımcıların kendi estetik değerlerinin yorumundan önce, planlarında öncelikle toplumun mevcut kaynak üzerindeki estetik yorumunu ortaya çıkarıp planlamada dikkate alması zorunludur (Erdönmez; Kaptanoğlu 2007).

Görsel Kalite Değerlendirme Gerekçeleri

a) Özellikle korunması gereken alanlarda, öncelikli koruma alanların belirlenmesi,

- b) Mekanın estetik yönünden değerlendirilmesi,
- c) Çevredeki olan değişimlerin etkilerini belirlemek,
- d) Mekanın estetik açısından cazip olup olmadığının nedenlerini ayrıntılı olarak yazılması (Kane, 1981).

Estetik; bir tasarım özelliği olarak görsel kaliteyi yükselten temel unsurdur. Denge kavramıysa, tasarımın estetik değerlendirilmesi için yapının işlevsel özellikleri ve kullanımının aynı olmasını incelenmektedir. Kentsel tasarımdaki yapıların dengeli dağılımı, estetik görünüm ile ilgilidir. İşlevsel değerlendirme ile estetik değerlendirmenin birbiriyle paralel olması gerekmektedir. Diğer bir deyişle, güzelin aynı zamanda işlevsel olması da önemlidir (Enön, 1992).

Bir mekanın görsel kalite yüksekliği sadece mekanda yaşayanlar için faydalı değildir, mekanın çekici olmasını sağlayıp bölgeye ekonomik açıdan da faydalı olabilir. Bu durum mekanın turistik deneyim kalitesini de etkilemektedir (Uzgören, ve Erdönmez, 2017). Dolayısıyla tasarımcılar, çevrenin estetik güzelliğinin değerlendirilmesi yanında çevrede değişikliklere neden olan projelerin görsel etki değerlendirmelerini de yapmalıdırlar (Tuch ve ark., 2012).

Görsel özellik tanımında iki temel özellikten bahsetmek mümkündür. Birincisi, nesnelerin, niteliklerin, çizginin, rengin ve dokunun görsel nitelikleri olan görsel form öğeleridir. İkincisiyse bu öğelerin özellikleridir. Bir nesnenin şekli onun, görsel kitle ve yapısıdır. Bir çevrenin görsel kalitesini fark edilebilirliği en önemli unsur ışıktır. Işık nesnelerin biçimini, dokusunu ve ışık kontrastında yansıtan yüzeylerini verdiği etkiyi gösterir. (Elinç, 2011). Görsel kalitenin algılama ve değerlendirilmesinde çevre bileşenlerinin tanımlanması önemli rol oynamaktadır. Ayrıca bireylerin çevre kalitesini değerlendirmesi karakteristik özelliklerine de bağlıdır. Bireyin bir çevre için yaptığı “görsel kalite” değerlendirmesi, bireyin çevreden aldığı görsel veriye dayalı olduğu kadar aynı zamanda, bireyin karakteristik özelliklerine de bağlıdır.

Görsel kalite gelişimini etkileyen önemli bileşenler

- a) Nesnenin Karakteristik Özellikleri: Renk, doku, ölçek, uzunluk, gürültü, koku vb.
- b) Alanın Karakteristik Özellikleri: Renk, doku, su, topografya ve bitki yapısı, mimari form özelliği, tarihi belirginlik – alanın eşsizliği, görsel karakter – panoramik – nesneye yönelmesi – çevrelenmesi, odaklanması, gölgele – atmosfer koşullarıyla algılana bilirliliği.

Estetik algı

Bir nesneden estetik haz alabilmek için estetik kültür ve beğenin gelişkin ve güçlü olması gereklidir. Bu arka plan, estetik algının değerlendirme gücünü artırıp ve diğer taraftan estetik yargılamayı kolaylaştırmasını sağlar. Estetik algının değerlendirilmesi, estetik nesnenin müdahalesini içerir. Estetik nesnenin müdahalesi mevcut sosyal ve tarihsel birikimin etkisine sahiptir (Uzgören, ve Erdönmez, 2017). Bu etkiler sayesinde birey, estetik nesneye müdahalesinin sınırlarını oluşturur ve tarihsel ve sosyal mirasa kendi deneyimlerini dâhil ederek estetik ve estetik perspektifini zenginleştirir ve geliştirir. Estetik değerlendirme kavramı, estetik idealarına ele alarak, sanatta ve gerçekte estetik olayların değerlendirilmesi anlamına gelmektedir. Değerlendirmenin temeli, estetik algılarının bütünlüğüdür. Ancak estetik değerlendirme ile güzelin ölçüsünü ve olayın sanatsal yetkisinin düzeyi, anlatım gücü belirlemektedir (Asur ve Alphan, 2018).

Çevre ve estetik

Doğal, yapay ve sosyal faktörlerin birbirleriyle bir arada ve belirgin bir etkileşim sistemi içerisinde bulundukları ortama ve canlıları çevreleyen, onları etkileyen ve onlardan etkilenen tüm faktörlerin toplamına “çevre” denilmektedir (Yücel ve ark., 2008).

Bu nedenle doğal, sosyal ve inşa edilmiş çevreleri kapsayan “çevre” kavramı; algılayan kişiyle bilginin alınma ve yorumlanma biçimini de içine alan çeşitli öğelerin dinamik bir sistemi olarak anlaşılmalıdır (Kalın, 2004).

İnsan çevresini kavramsallaştırmak ve bu kavramsal bağlam doğrultusunda “doğru” mekanlar yaratmaya teşebbüs edecek olan tasarımcının ana görevi, insanların fiziksel dünyası ve ondan inşa ettiği dünya arasındaki ilişkiyi incelemeyi kapsamalıdır. Çünkü bu ilişkinin insan davranışı ve deneyimine etkileri, mekan oluşturma çabası tasarımcıya gerekli ipuçlarını verecektir (Kalın, 2004).

7. Yaşam Çevresine Aidiyet Kavramı

Aidiyet hissi her zaman tasarımcının dikkatini çeken ve çevre ile insanlar arasındaki ilişkinin en önemli ve anlamlı kavramlarından biridir (Altanlar, 2018). Aidiyet kavramı diğer bir açıklamada bireylerin bir mekana, kişiye veya kuruma ait olmasını hissetmesidir. Ayrıca bir sosyal taahhüt göstergesi olarak bireyin yaşadığı mekana, kültürüne ve kimliğine yabancılaşp ve kendini yalnız hissetmesini de engellemektedir (Duru,E.2015). Toplumun ve insanın arasındaki sosyal bağların gelişmesiyle bireylerin mutluluk ve başarılarının çoğalması görünmektedir. Aidiyet hissi temel bir değişken olarak insan ve toplum arasındaki sosyal bağların oluşturmada ve güçlendirmesinde önemli rol oynamaktadır (Hill, 2006).

Aidiyet insanların en büyük ve başta gelen gereksinimlerindedir. Zira kişinin mekanla ilişki kurabilme ve memnuniyet derecesinin belirleyicisidir. Mekanda aidiyet duygusunun olmadığı haller, anti-toplumsal davranışların ortaya çıkmasına da sebep olabilir (Jerome, N. 2013 ve (McLeod, 2007).

Aidiyet, kendini bir yere ait hissetme ve o yerde kendine ait izleri ve nesneleri kullanmaktır. Aidiyet kavramı eş anlamda mekanı kişiselleştirme veya kullanıcının fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarından karşılayabilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu anlamdaki kullanıcı mekanı kişiselleştirme ile kendi psikoloji ve sosyal ihtiyaç ve ilişkilerini bir nesne ve özne bağlantı kurmakla karşılamaktadır. Bireylerin bir mekana aidiyet hissini oluşturmak için duygusal, işlevsel ve kavramsal bir bağın kurulması gerekmektedir. Ayrıca mekanla ilgili pozitif değerler, duygular ve yargılar oluşturduğu için mekanın memnuniyet derecesini oluşturmada önemli rol oynamaktadır. Kullanıcı tarafından yaratılan alan veya kişileştirdiği bir mekan, kişinin tercihlerini, fizyolojik ve psikolojik sağlığını sürdüren ve neticede aidiyet duygusunu tatmin eden bir mekanı yansıtmaktadır (Üstündağ, 2009).

Yakın yıllarda aidiyetin diğer alanlarıyla ilişkisi araştırdıktan sonra, aidiyet tüm insanlar için önemli bir ihtiyaç olarak belirlenmiştir. Ait olma ihtiyacının güçlendirmesi diğerleriyle sosyal bağları kurmakta, onları algılama veya onların üzerinde düşünme, duygu ve ihtiyaçlarının ve duygularının farkındalığı gibi bilişsel süreçler duygusal kalıpları, davranışları, zihinsel sağlığı ve refahı etkilemektedir (Bilgin, 2008).

Grup temelli olan bir iletişim, insanın duygularını başkalarıyla paylaşması için uygun bir ortam sağlar. Bireylerin psikolojisini sağlayan kriterler (sevilme, saygı duyulma, fark edilme ve bağlı olama) aidiyet duygusunun güçlendirirken, bireylerin bulunduğu toplumda aidiyet duygusunun yokluğu yabancılaşma duygularını artırarak çevredeki davranışlarını ve uyum sağlamasını etkilemesine neden olabilmektedir (Bilgin, 2003).

8. Aidiyet

Günümüzdeki küreselleşme gibi kavramlar ortaya çıkmasıyla birlikte kentsel alanların işlev değişimine neden olmuştur. Ancak işlevin bazı yerlerde hızlı, plansız ve sağlıksız değişimi, mekandaki kimliğin kaybolması ve algılama bilirliliğinin azalmasına sebep olmuştur (Şolt, 2018).

Ayrıca yapıların sık sık kullanım değişmesi mekan kullanıcıların mekana aidiyet ve sahiplenme hissini azaltmaktadır. Bu durum özellikle tarihi ve kimliği sahip olan alanlarda sosyal ve kültürel ilişkilerin zayıflanmasına ve koruma sürecinin gelişmesini engellemektedir. Dolayısıyla mekan kullanıcıların mekanı kendilerine ait olma hissini ne kadar önemli olduğu görülmektedir (Gündüz ve Erdem 2010).

Literatürde aidiyet ve mekan ilişkisinin kurulmasını içeren, mekan ruhu, mekana bağlılık, mekanın kimliği ve gibi kavramlar görülmektedir. Genel olarak bu kavramlar mekanın tanımında bilgisel ve duygusal ve davranışsal tepkiler olarak tanımlanabilir. Aynı zamanda bu kavramlar değişkenler olarak değerlendirilmektedir (Jorgensen ve Stedman, 2001).

Mekan kavramı

Genel olarak mekan sınırlanmış ve algılanabilir bir özel ortam olarak, insanların kimlik ve ait olmak duygusunu bir potansiyel olarak güçlendirmektedir. Mekan algısı, fiziksel bir ortam tanımlamaktan ziyade, sosyal çalışmalar ve hareketlerin toplamından oluşmaktadır. Mekanın kalitesi insanların tüm mekansal katmanlarla etkili bir ilişki sağladığında daha da güçlenmektedir. Bu katmanların bir araya gelmesi ve doğa ile iletişim kurması da önem arz etmektedir. Ayrıca mekan duygusunu yaratan unsurlar, kullanıcılara mekanın sunduğu ve kullanıcıların algıladığı anlam ve kavramlardır. Bu yüzden mekansal duygu/algı sadece bir his ya da duygu veya bir özel mekanla ilişkili değildir. İnsanların eşyalar ve bireylerle ilişkisi,

mekan duygusunun görsellik bileşenlerini göstermektedir. Dolayısıyla mekanda duygu yaratmak için, alanın algılanabilir bir kimliğe sahip olup, tanımlanabilir ve akılda kalıcı özelliklerinin olması önemlidir. (Lynch, 1997). Çevrenin fiziksel özellikleri, anlam ve özgün faaliyetler, mekan duygusunu yaratmakta etkilidir. Bu faaliyetlerin yaratılmasında çevredeki ısı, ses, sosyal ve insani faaliyetlerin olması gibi değişkenler memnuniyet derecesini belirlemekte, fiziki çevredeki boyut, orantı ve form gibi statik elemanlar da önemli rol oynamaktadır (Cross, 2001).

Mekan fiziksel bir ortam tanımlanmaktan ziyade; sosyal çalışmalar ve hareketlerin toplamından oluşmaktadır. Mekan insanların diğer katmanlarla ilişki sağladığında mekan olabilir. Bu katmanlar bir araya gelip ve iş birliği yapmak veya doğa ile iletişim kurmak vb ile ortada bulunabilir. Bu yüzden insan kendi dışında olan katmanları tanıırken çevresi ve ortamını daha kolay tanıyabilir (Robertson, S. A. (2018). Mekanın duygusu, yeniden canlandırmasında, korumasında ve hatta yeni bir mekan oluşturmada katkı göstermektedir. Duygu kalitesi düşük olurken, mekanın tanımı veya diğer mekanlarla karşılaştırması mümkün değildir (Seamon ve Sowers, 2008).

Mekan kavramı başka bilim dallarında da incelenmiştir. Felsefe, coğrafya, sosyoloji ve şehir planlaması gibi çeşitli alanlardan bilim adamları mekanın kavramını açıklamaktadırlar. Bu araştırmaların sonucu mekanın basit bir alan ve yerel olmaktan daha insan anlayışını ve hayal gücünü içerdiğini göstermektedir (Leckie ve Buschman.,2007).

Mekan, kişisel, grup veya kültürel süreçlerle özel anlam kazanmış bir alan veya mekan olarak tanımlanmaktadır (Low ve Altman,1992). Mekan coğrafi boyutla sınırlı değil, ancak mekan algısının gelişiminde rol oynayan algılar ve kişisel değerler ile sınırlandırılmaktadır (Nanzer, 2004).

Mekan Algısı

Mekan algısı, bir alanda bizim geçmiş deneyime dayalı algımızı ve belirsiz anlamları ifade etmektedir. Günümüzde coğrafya, şehir planlama, çevre psikolojisi ve nörobilimi içeren çok çeşitli disiplinler ve alanlar çevre ve insan algıları arasındaki bağlantıları kapsamaktadır. Mekanın fiziki yerleşimi ve algıları, sakinlerinin davranışlarını ve sağlığını da etkilemektedir. Bir asırdan fazla bir süredir, çeşitli alanlar kentsel fiziksel görünümün ve insan algılarına

katkıda bulunabilecek görsel faktörlerin önemini tartışmaktadır. İnsan algılarının geniş ölçekli haritalandırması, bütün şehirleri ve kentsel bölgeleri gözlemlemek için makroskopik bir bakış açısı sağlamaktadır. Mekan semantiği, insan duyusunu zenginleştirmekten ziyade, kentsel tasarımcıların kentsel yapıyı anlamlandırma ve kentsel işlevin etkilerini yüksek seviyede ortaya çıkarmalarına destek olabilmektedir (Cresswell, 2014; Zhang ve ark, 2018).

Mekanın algısı, bir alan hakkında olan genel tutumu ifade etmektedir. Bu tutum mekandaki referans inançları, duyguları ve davranışsal taahhütleri düzenleyip organize eden bir psikososyal yapıyı içermektedir (Jorgensen ve Stedman., 2006). Diğer kaynaklarda bu tutumun insan ve çevre ilişkisi, bilişsel, duygusal ve karşılıklı alanlarını içerdiğini ortaya koymuşlardır (Kyle ve Chick, 2007; Kim, 2016).

Mekan algısının düzeyleri

Genel olarak mekan algısının düzeyleri duygu, bağımlılık ve taahhüt temelleri ile ilişkilendirilmektedir. Bu temellere göre mekan algısı iki grup faktör altında toplanabilir:

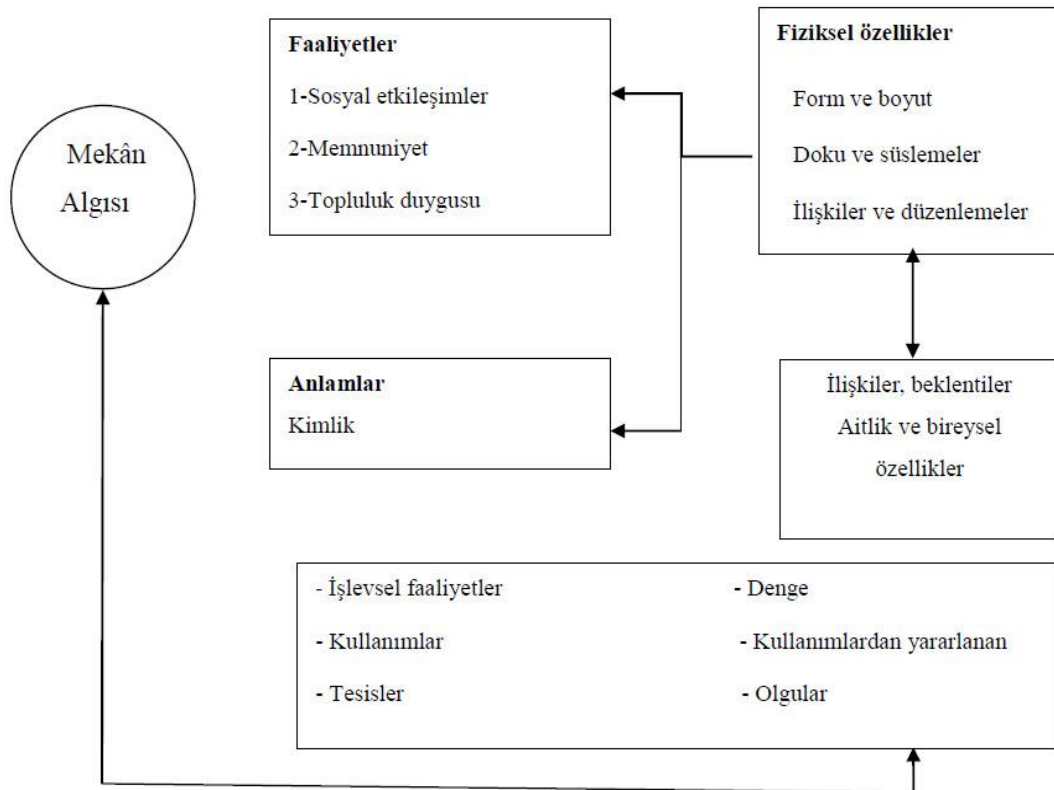
1. Algısal ve Bilişsel Faktörler: Mekanın algısı kavramı, farklı anlamlar, semboller ve bireylerin alanda bilinçli veya bilinçsiz aldığı duygu kalitesinden oluşmaktadır. Bireylerin işaretlerden algıladığı anlam ve kavramlar yaşam çevrelerine göre oluşan algının unsurlardır. Bu yüzden mekan duygusu sadece bir his ya da duygu veya bir özel mekanla ilişki olmak anlamında değildir. Ancak bir bilişsel yapı ve sistem olarak insan ve mekanda eşyalar, bireyler ve kavramlar arasında aidiyet duygusu sağlamaktadır. Kullanıcıların yaşam çevresini iyi bir şekilde algılaya bilmemesi çevrenin düşük bir kalitede olduğunu anlatmaktadır.
2. Fiziksel Faktörler: Algı ve duyu etkileyen en önemli fiziksel faktörler çizelge 5.1 de gösterilmiştir (Nordberg Schuls,1997).

Çizelge 2.1 Mekan duyu ve algısında önemli faktörler(Nordberg Schuls,1997).

İnsan ölçeği	Orantı	Ölçek	Zıtlık	Kapalılık derecesi	Mekan boyutu
Görsel çeşitlilik	Ses	Koku	Renk	Doku	Uzaklık

Mekan algısı insan ve mekan arasında ilişkiyi sağlayıp ve birlik yaratmaktadır. Mekanın algılanabilir olması için bir kimliğe sahip olup, tanımlanabilir ve unutulmaz özelliğinin olması önemlidir.(Lynch, 1997). Cross mekan algısında en önemli etkisi olan faktörlerden toplum ve mekan arasındaki algı ilişkisini belirledikten sonra, mekanla ilişkiyi manevi, maddi ve gerekli bağımlılıklara sıralamıştır ve bu sıralamakta kimlik ve memnuniyet durumunu eklemektedir. (Cross, 2001).

Bu yüzden çevrenin fiziksel özellikleri, anlam ve spesifik faaliyetlerin yaratmasıyla mekan algısını icat etmekte etkilidir. Bu faaliyetlerin yaratılmasında çevredeki ısı, ses, sosyal ve bireysel faaliyetlerin mümkün olması gibi değişkenlerin memnuniyet derecesi önem kazanmaktadır. Çevredeki boyut, orantı ve form gibi statik elemanları tüm bunları etkileyen en önemli faktörlerdendir. Alanı tanımak; Anlamının algılanması, semboller, formların estetiği, anlamı ve kimliği ile mümkündür. Kısacası mekan algısı çevrenin özellikleri, insanın iç iletişimi ve zihinsel görüntülerinin sonucudur. Yukarıda mekan algısı kavramı üzerinde tartışılan çeşitli bakışlar ve ifadelerle göre kentsel mekanlar üzerinde şekil.2.1 gibi bir model tasarlayabiliriz.



Şekil.2.2. Mekan algısını şekillendiren önemli faktörler-(Falihat, 2006).

Memnuniyet

Mekan ve memnuniyet kavramın incelediğimizde, genel olarak kullanıcılar tarafından fiziksel çevrelerinin algılaması, beklentiler ve gereksinimlerinin karşılamasından bahsedilmektedir. Günümüzdeki mimarlık ve kentsel tasarımda dikkat edilen en önemli konu insanların vakit geçirdiği kapalı ve açık mekanların sağlam bir tasarıma sahip olmasıdır. Mekan kalitesi düştükçe bireylerin psikolojisi ve mutluluk duygusunu olumsuz yöne sürecektir. Bu yüzden mekanın kullanımı ve içindeki yapıların faaliyetlerin kullanıcıların mekanla ilişki kurmasını etkileyen faktörlere göre belirlenmelidir. Ayrıca mekanın organizasyonunda bu faktörler dikkate alınması önemlidir ve bireysel ve grup çalışması için mekan esnek olmalıdır (Aşık, 2018).

Mekan tasarımında işlevin ve kullanıcının etkisi kaçınılmaz bir konudur. Mekanın fiziksel ve psikolojik özellikleri kullanıcının da fiziksel etkinliklerini ve psikolojik ve sosyolojik davranışlarını etkilemektedir. Kullanıcıya memnuniyet duygusu sağlaması için bu ilişkileri dikkate almak, mekanın iç ve dışındaki yapılacak faaliyetler, işlevsel ve davranışsal değişkenlerin etkisini inceleyip belirlemek en önemli tasarım verileridir (Yıldırım, 2012)

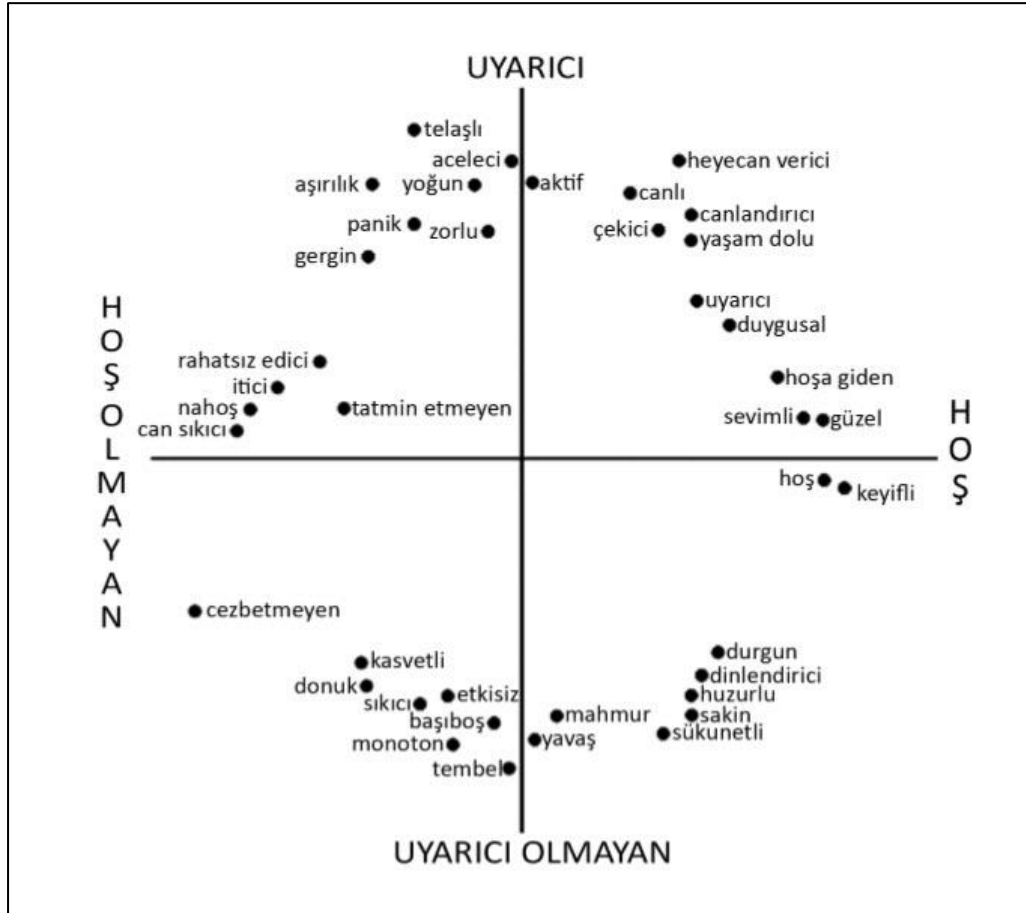
Mekansal memnuniyet ve yaşam çevresi kalitesi

Günümüzde yaşam çevresinde bulunan kirliliklerin miktarını, gürültü vb. modern teknoloji ile ölçülebilmektedir. Bu ölçümler nesnel göstergeler veya yaşam çevresini kalitesi olarak belirlenmektedir. Bu göstergelerin nesnel ve fiziksel ölçü olmasından ilave, öznel bir değerlendirme olarak bireylerin yaşadığı çevreden memnuniyet derecesini ifade etmektedir. Ayrıca bu değerlendirmenin neticesinde kişinin geçmişte yaşadıkları ve etkilendiği deneyimlerde dolayı birbirine benzemeyen bakış, inanç ve algılar ortada bulunacaktır(Duru, ve Balkıs, 2015). Bu değerlendirmelerin bazen amaç sadece bir mekanın fiziksel yapıtı incelemesi değil, mekanın bireyler tarafından kalitesi belirlenmektedir. Böylelikle kullanıcıların mekansal algısını ve çevrenin kalitesi değerlendirmiş olabilir (Gezer, 2012).

(Mehrabian ve Russell 1977), Mekan ve kullanıcı arasındaki moderatörün, kullanıcının mekanla ilgili hislerinin olduğunu göstermektedir. Ayrıca kullanıcının duygularında başlık olarak uyarılar ve hoşlanmayı belirlemiştir. Ayrıca duygusal tepkilerin mekan kalitesini hangi

ifadelerle belirlenebilir sorusuna, bu iki başlıklar altında kullanımlı ve etkili olan 40 soru ile yanıt vermiştir.

Tanımlayıcılar dairesel bir düzen içinde yerleştirilmiştir. Karşıt tanımlayıcılar ise düzenin zıt kutuplarında yerleştirilip ve bir çizelge olarak mekanın memnuniyetinin belirlemektedir (Erniş, 2012).

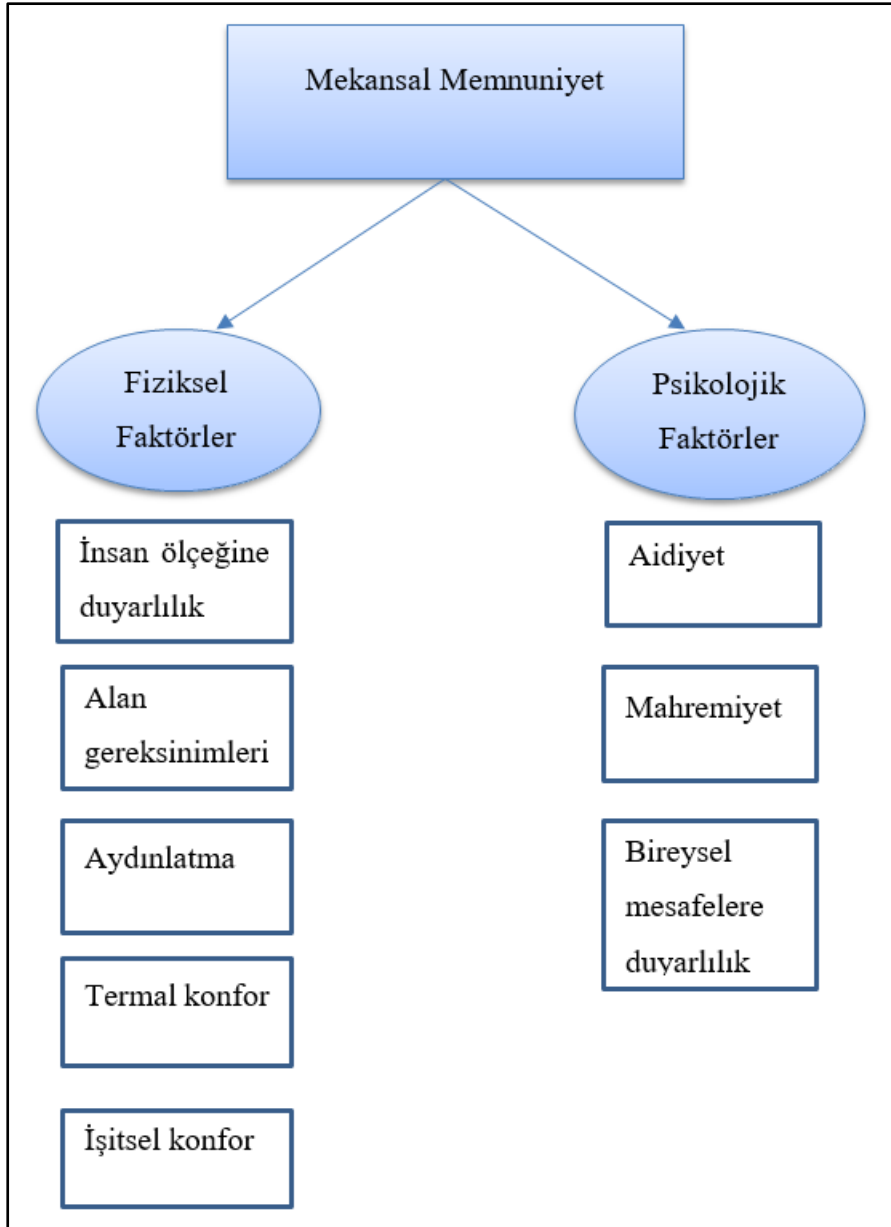


Şekil 2.3. Mekanın kalite etkinliği modeli (Russell and Lanius, 1984).

Fiziksel çevre kalitesi, bir ürün veya hizmetin beklentiler veya ihtiyaçları karşılama yeteneği özelliği ile tanımlanmaktadır. Bu özelliklerin kullanıma uygun olma gücü arttıkça çevredeki kalitelide yükselecektir. Mekansal memnuniyet kalitesini incelerken kullanıcının mekanı oluşturan bu öğelerinden algılaması ve kullanıcı üzerinde olan etkisinden söz edilmektedir.

Çizelge 2.2. Mekan kalitesini belirleyen parametreleri göstermektedir.

Mekan kalitesini belirleyen parametreler			
İşlevsel Kalite Kullanımı Ve İşlemler	Estetik kalite	Yapım kalitesi	Bakım ve hizmet kalitesi
Ulaşılabilirlik ▪ Araç ve özel araç ▪ Toplu taşıma Yaya	Düzen ▪ Uyumluluk ▪ Devamlılık ▪ Denge	Detaylandırma ▪ Malzeme birleşimleri ▪ Kent mobilyaları ▪ Denge	Bakım ve onarım ▪ Yerel yönetim ▪ İşletmeler
Erişilebilirlik ▪ Mekan içinde rahat hareket	Kimlik ▪ Odak ▪ Birlik ▪ Karakter	Kimlik ▪ Odak ▪ Birlik Karakter	Kamu ve özel hizmetler ▪ Temizlik ▪ İletişim
Çeşitlilik ▪ Sosyal olabilme ▪ Düzenlemelerin yeterliliği ▪ Aktivite yeterliliği	Etki – ekim ▪ Ölçek ▪ Uygunluk ▪ Canlılık	Malzeme ▪ Doğal ▪ Yapay	
Esneklik Değişen şartlara uyum sağlama ▪ Değişken, çok işlevli		İşçilik ▪ İşçilik kalitesi	
Güvenlik ▪ Bireysel güvenlik		Dayanıklılık-sağlamlık ▪ Malzeme seçimi ve özellikleri	
Mekânsal bütünlük ▪ Kapalılık			
Konfor ▪ Yürütme, oturma,görüş, ▪ Gürültü, aydınlatma			
Sürdürülebilirlik			

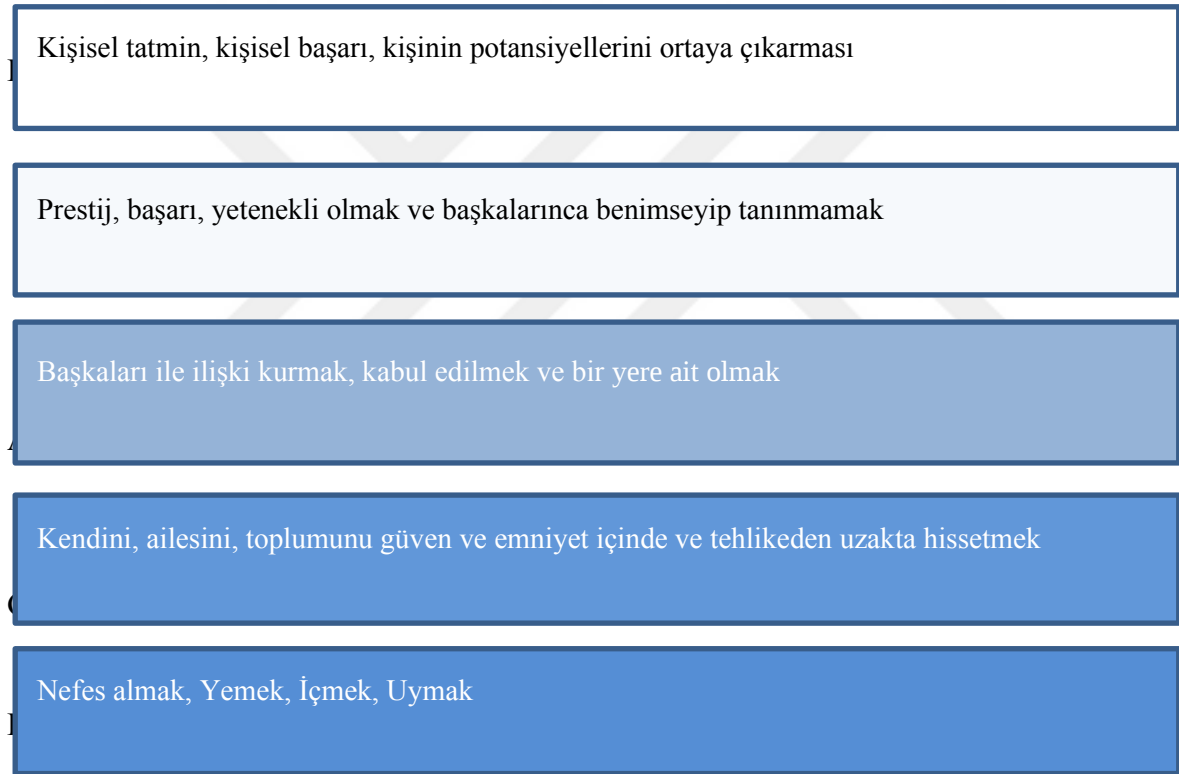


Şekil 2.4. Mekansal memnuniyeti etkileyen faktörler (Baker, 1986)

Mekansal beklentiler ve insan

İnsan bir mekanı algımlarken beklentileri ve gereksinimlerine göre bilgi almaktadır. Bireyin bu bilgileri çevreden alması, mekanı doğru bir şekilde yorumlamasına ve değerlendirmesine yardımcı olur. Diğer bir anlamda kullanıcının mekan algısını etkileyen unsurları, bireyin mekansal beklentilerini anlamakla başlanmaktadır (Soini, 2018). Mekan algısının, insanlar ve doğa arasındaki uyum sağlayabilmesi, aynı zamanda mekanın bakımına uyum sağlaması ve böylece peyzajın estetik kalitesine katkıda bulunması beklenmektedir.

Genel olarak insanların görmeleri için mekanda uygun ışık ve aydınlatmaya, yürümeleri için ise sağlam bir zemine, sağlık açısından nefes alımına temiz havaya ihtiyaçları vardır (Böker, 2007 ve Michels, 2016). İhtiyaçların seviyesi yükseldikçe, bireylerin mekanda aidiyet hissini ve memnuniyet derecesini yükseltebilmesini sağlayacak gereksinimleri mekanın karşılaması gerekmektedir. Bu gereksinimlere yönelik olarak mimarların ve tasarımcıların en çok dikkate alması gereken faktörler: 1) Etkenlik 2) Verimlilik 3) Tolerans 4) Okunabilirlik olarak verilebilir. Böylelikle mekanda insani gereksinimleri uygun bir şekilde karşılayıp, mekanın güvenliğini artırarak konfor seviyesini yükseltmişlerdir (Dimitriadis ve ark, 2006). (Maslow, 1954) bireylerin mekansal beklentiler ve ihtiyaçlarının hiyerarşisi Şekil 2.5. göstermektedir.



Şekil.2.5. bireylerin mekansal beklentiler ve ihtiyaçlarının hiyerarşisini göstermektedir.

Kentsel tasarım ve mekan algısı

Kentsel tasarım, yukarıda tanımlanan amaçların gerçekleştirilmesi için bir araç olarak algılanmış, kentin yaşam ve biçimine ilişkin kuram ve algısını belirleme ve sürdürme sanatı olarak önem kazanmıştır. Kimi zaman tasarlama, daha çok da, üst ölçekli mekansal gelişme stratejileri doğrultusunda kentin ve parçalarının tasarım ve gerçekleştirilmesini denetleme ve

yol gösterme süreci olarak görülmüştür. Kentsel mekan tasarımı, çevre-insan etkileşiminin formüle edilmesi, kentin biçimsel yapılanışı ve kentsel mekanın kalitesi gibi kavramlara günümüz mimarlık literatüründe ve hayatımızın her alanında sıkça rastlanmaktadır. Kentlerin ve kentsel mekanların kalitesini iyileştirme çalışmaları da günümüzde giderek artan bir önem kazanmaktadır. Kentsel tasarım nitelikleri fiziksel özelliklere dayanır ancak onlardan farklıdır. Kentsel tasarım, insanların çevreyi algılayıp etkileşime girme şeklini de yansıtmaktadır; bu nedenle bireyin bir yere nasıl tepki verdiğini yansıtan rahatlık duygusu, güvenlik hissi ve ilgi düzeyi gibi niteliklerden farklıdır. Kentsel tasarım için insanların mekandaki koşulları kendi tercihleri ve bakış açıları dikkate alarak nasıl değerlendirdikleri önemlidir. Zira her düzenleme farklı tepkilere yol açabilirler. Fiziksel özellikler objektif olarak ölçülebilirse de algılar gözlemciler tarafından bir dereceye kadar (fiziksel özelliklerin objektifliği kadar olmasa da) nesnellik ile değerlendirilebilir. Çünkü tepkiler tamamen öznelidir. Tüm bu faktörler; fiziksel özellikler, kentsel tasarım nitelikleri ve bireysel tepkiler, bireyin çevresine karşı neler hissettiğini etkiler. Örneğin bu değişkenleri ölçerek, yapıları çevrenin fiziksel özelliklerinin yürüme davranışını nasıl etkilediğini anlayabiliriz.

Kentsel tasarım nitelikleri, insan ölçeğinde gözlenir. Buradan hareketle kimi kentsel tasarım nitelikleri öncelikle yakın çevremizdekilerle ilgilidir, kimileriye görebileceğiniz tüm çevreye bağlıdır. Örneğin ortalama bir şehir bloğu uzunluğu veya banliyölerde bulabileceğiniz bir bloğun bir kısmı boyunca ölçülürler. Sonuç olarak; bazı ölçümlerde, yalnızca sokağın aynı tarafındaki öğeleri saymanız istenecek ve diğerleri için sokağın her iki tarafına da güvenmeniz gerekecektir. Bazen yalnızca çalışma alanı içerisinde fiziksel olarak konumlandırılmış öğeleri ve bazen de çalışma alanından görebileceğiniz öğeleri saymanız istenebilir (Schulz-Norberg, 1971).

Mekan algısı bileşenleri ve teorik bir çerçeve:

Kriterler	Alt Kriterler	Kuramcı
Mekanın demografik özellikleri	Yaş, eğitim durumu, ailede kişi sayısı	i) Lewica
Fiziksel ve görsel özellikleri	- Fiziksel formun kalitesi (Tipi, boyutu ve alanı) - Fiziksel bileşenlerin mahalle bağlamındaki kalitesi - Mahalle bağlamında peyzaj kalitesi - Erişebilirlik	ii) Canter iii) Panter iv) Falahat v) Golkar
Sosyal özellikleri ve faaliyetleri	- Sosyal etkileşim fırsatları - Faaliyetler ve çeşitli eğlencelerin sağlanması - Güvenlik hissi	- Canter - Panter - Falahat - Golkar - Lewica
Anlamlar	- Kimlik duygusu - Okunabilirlik ve sembolik olması	a) Schultz
Ekosistem	- Doğal peyzaj kalitesi - Doğal çevre ile uymak	vi) Golkar

Şekil.2.6. Mekan algısının bileşenleri için geliştirilen teorik bir çerçeve(Ghoomi ve ark, 2015)

Kentsel mekan kavramı

Kent, insanların hayatını düzenleyip, yöneltir ve çevreleyen bir fiziksel yapıdır. Bu yapı kendi biçimini tercih eden faktörler, insan ve toplumlar, inanç ve düşüncelerden etkilenmektedir. İnsanın ilk amacı kendini tehlikeden korumak, kendini korumak için güvenli bir çevrede hareket etmektir. Ancak insanın iktisadi, sosyal ve diğer manevi ihtiyaç ve faaliyetlerini idame ettirmeleri için kentler önemli fonksiyon üstlenmiştir. Bu faaliyetleri yürütmek için gereken bilgi ve yeteneklerin geliştirilmesi, faaliyetlerin disiplinli ve düzenli bir şekilde sağlanması için insanın kurduğu ahlak ve hukuk sistemleri ve uygulaması kentlerin varlığı ile mümkündür. Kentsel mekanda bulunan mimari formlar, insan eli ile ortaya çıkmıştır. Bireyler kentsel mekanı, yaşadıkları tecrübeler ve deneyimler üzerinden, mekanın içinde hareket ederek, zaman içinde farklı ve çeşitli şekilde algılamaktadır. İnsan algısıyla mekan bir bütün oluşturup, her ikisi arasında ilişki ve iletişim kurmaktadır. Bu yüzden insanın çevresini algılamasında mekanın kalitesi önemlidir. Kentsel mekanlar sosyal bir yapıya sahip olduğundan dolayı kent, kent kimliği ve toplum bilimlerine sahiptir (Schulz-Norberg, 1971). Kentsel mekanlar, bir iletişim aracı olarak sosyal iletişimin en kolay biçimde gerçekleştiğini sağlayıp, insanların diğer bireylerle iletişime geçmesinde ve etkileşimde bulunmasında büyük olanaklar sağlar (Lynch, 1960).

Kentsel mekan bir şehrin/kentin ana bütünleşme aracıdır. Kentsel mekanlar kentlilerin ya da değişik kullanıcılarının kültürel birikimlerini paylaştığı, aktardığı, tekrar öğrendiği yerlerdir (İnceoğlu, 2009). Kentsel mekanlar, vatandaşların içerisinde bulunduğu, dolaştığı ve etkileştiği kamusal mekanlardır. Bu alanların bireylerin algılayıp ve zihinlerinde canlandırabilme ve hatırlama özelliğine sahip olması önemlidir. Kentsel mekanlar organize edilip ve düzenli bir yapıya sahip olup fiziksel form olarak insanların faaliyetleri için kullanılmaktadır. Ayrıca herhangi bir açık kurallara dayanmaktadır. Kentsel mekanı “fiziksel ve herkes tarafından erişilebilir olan bir yer; yabancıların ve yerlilerin çok az kısıtlamalarla girebildikleri, kasabalar, şehirler ve kırsal mekanların içlerinde kalan mekanlar olarak tanımlanmıştır (Madanipour, 1999).

Kentsel mekan ve kentsel dış mekan kavramı

Kentsel mekanın tanınması için öncelikle kent kavramının tanımını yapmak gerekir. Kent, sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun yerleşme, barınma, çalışma, gidiş-geliş, dinlenme ve eğlenme gereksinimlerinin karşılandığı yerleşme birimidir. (Keleş, 1998). Kent kavramı, kentsel mekanların içerisindeki olan sosyal, kültürel ve ekonomik niteliklerini değerlendirmektedir. Günümüzde iyi bir kent, kentliye canlı, çeşitli ve zengin bir kentsel mekan yaşantısı sunan kent olarak tanımlanmaktadır (Özsel, 2009).

Kentsel mekan kavramı farklı bilimlerde çeşitli anlamlara sahiptir. Örneğin Mimarlık Sözlüğünde sokaklarda, alanlarda, parklarda, bahçelerde, özetle insan yapıtlarının arasında kalan ve bunlarla sınırlanan mekan olarak tanımlanmaktadır (Kuloğlu, 2013). Başka bir kanakta ise kentsel mekan, ekonomik, politik ve ideolojik sistemlerin elemanlarının birleşmeleri ve bunların toplumsal pratiği şekillendirmesi olarak açıklanmakta, kentte yaşayanların ortaklığını tanımlayan ve günlük yaşam biçimlerini oluşturan bir sahne tanımlanmıştır. (Gökgür, 2008). Kentsel mekan bir yaşam ve bir kimlik alanıdır. Bu alanda kentsel imajı oluşturan bileşenler mekansal kavramlar ve zamana ait kavramlar olarak ikiye ayrılmıştır (Lynch, 1960).

Kentsel mekan yaklaşımları

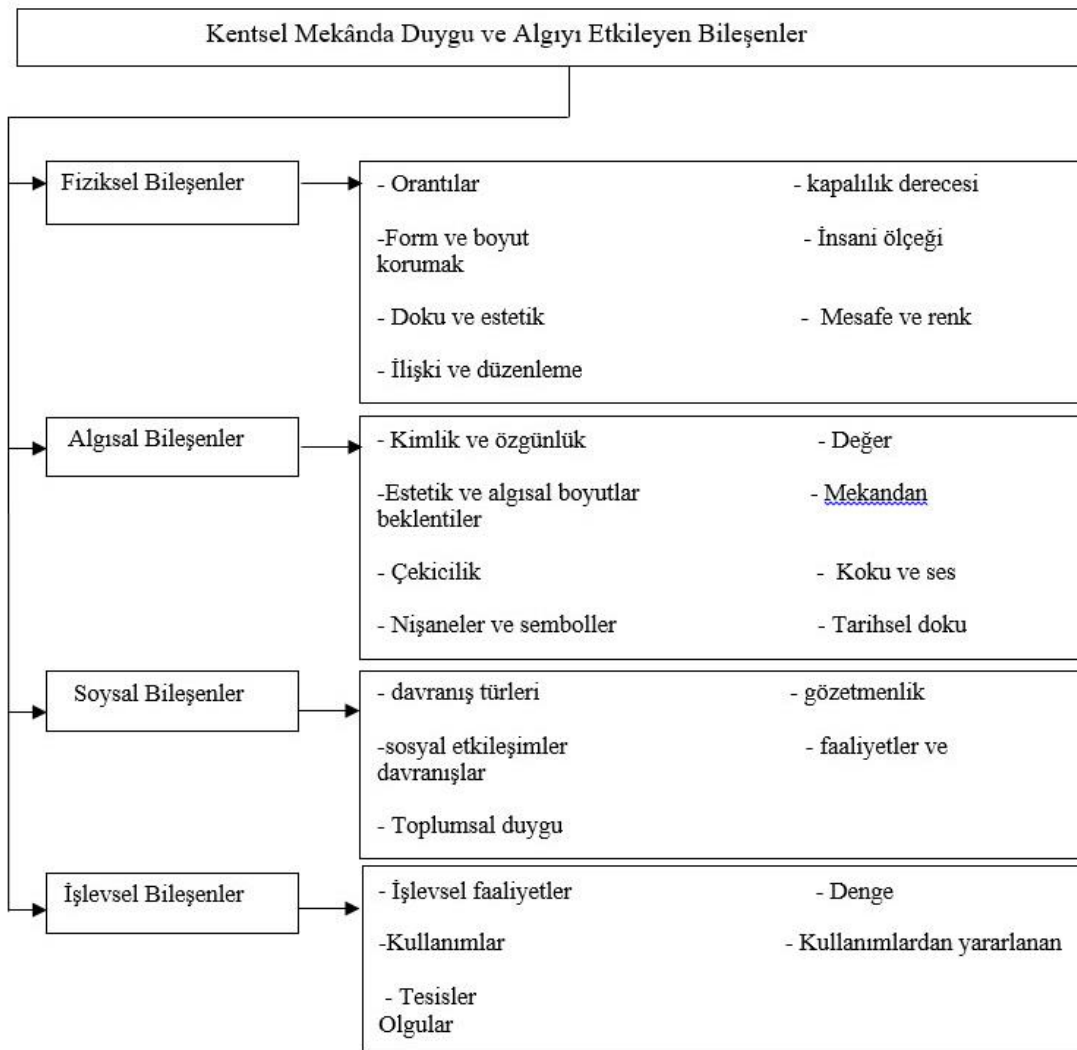
Kentsel mekanlar, halkın rahatlıkla ulaşabildiği yapılaşmış ya da doğal olan her türlü çevreye tekabül etmektedir. Tüm caddeleri, meydanları, yolları, konut yerleşimlerinin olduğu mekanları, vatandaşlar için ticari ya da kamusal kullanımların bulunduğu parkları, açık mekanlar ve en azından gündüz halkın kamusal/özel mekanlara kısıtlanmadan girebildiği yerleri de içermektedir (Lynch, 1960).

Kentsel mekanda algı

Kentsel yaşam kalitesinde mekan duygusunu incelemekte, sadece insan unsurunu ele almayıp ve önemli olan mekan unsurunun da ele alınması önem kazanmaktadır. Kentsel mekan insanın saran, faaliyetlerini yerine getiren ve ait olma duygusu yaratan, yatay veya düşey elemanlarla sınırlandırılmış üç boyutlu düzenlemelerden oluşmuştur. 1930'lu yıllardan itibaren kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesi için göstergelerin oluşturulması konusunda birçok çalışma yapılmıştır (Wish, 1986:93). Bölgeleri ve kentleri birbiriyle kıyaslamak için yapılan bu

araştırmalar, özellikle 1980’li yıllardan sonra nicelik olarak artmış ve önem kazanmıştır. (Gürel Üçer, 2009: 19).

Genel olarak kentsel mekanlarda mimari eserlerin ayak izleri görünmektedir. Ancak kentsel mekan duygusu sadece mimari eserleri ile bütünleşmemektedir. Burada bireylerin mekan duygusu diğer faktörlerden etkilenmektedir. Kentsel mekanın etkileyen temel bileşenleri Şekil. 2.6. gibi bir modelde dört bileşene ayırıp inceledikten sonra ve her bileşenin kuramsal çerçevesindeki faktörler oluşturup ve mekan duygu kalitesini kentsel mekanda inceleyebiliriz.



Şekil 2.7. Kentsel mekanda duygu ve algıyı etkileyen bileşenler (Falahat, 2006: p 6)

Kentsel tasarım ögeleri

Kentsel tasarımın başarısına veya başarısızlığına katkıda bulunan unsurlar arasında mimari tasarım, alan ve peyzaj tasarımı, işaretlerin tasarımı ve yerleştirilmesi, sokak ve kaldırım tasarımı, binalar arasındaki ilişkiler ve renk ve malzeme seçimleri bulunmaktadır. Sokaklar, kaldırımlar, bina cepheleri, sokak ağaçları ve mobilyalar kentsel sokak manzarasını oluşturan unsurlardır. Bu unsurlardan herhangi birinin eklenmesi, silinmesi ve değiştirilmesi, şehrin görsel kalitesini etkileyecektir (Lynch, 1960).

Ağ geçitleri:

Ağ geçitleri bir şehre varmanın kilit noktalarıdır. Ağ geçidi koridorları genellikle çevre düzenlemesi, aydınlatma, tabelalar, sanat, afiş veya kapı işaretçileri ile vurgulanmaktadır. Yeni binaların konumu ve tasarımı, giriş ve geçit deneyimine katkıda bulunabilir.

İşaretler:

Tüm iş bölgelerinin zorunlu bir ögesidir ve kasıtlı görünürlüklerinden dolayı, bir şehrin görüntüsünü ve görüntüsünü önemli ölçüde etkileyebilirler. İşaretlerin güvenlik açısından nasıl eklenmesi gerektiğini ve işaretlerin türünü, sayısını ve boyutunu işaret yönetmenliği düzenlemektedir. İşaret Yönetmeliği ayrıca yeni reklam panolarının yapılmasını yasaklamakta, ancak mevcut olanların kaldırılmasını gerektirmemektedir. Ayrıca görsel kalitenin sağlanması için tasarım inceleme yönetmeliği, binanın mimarisi ve alanın karakteri ile işaretlerin boyutunu ve yerini koordine eder ve malzemeleri belirler. Genel olarak geleneksel sanat eserleri, kentsel mobilyalar ve ya duvardaki resimler ve meydanlarda olan heykeller ve sanat eserleri kentsel mekanların görsel kalitesin sağlamakta önemli rol oynamaktadır. Tüm bu bileşenler ve unsurlar kentsel mekanların çeşitli alanlarında kentsel tasarım yönetmenliği ve standartlarına uygun olması önemlidir. Özellikle şehir merkezinde bulunan ticari alanlar, ofis binaları, perakende mağazaları, hükümet tesisleri, restoranlar, tiyatrolar ve genel hizmetler ve eğlence merkezleri gibi yoğun mekanlarda sağlam bir şekilde, kentsel tasarım ve peyzaj mimari gibi yönetmenlikleri ile uyum sağlaması önem kazanmaktadır.

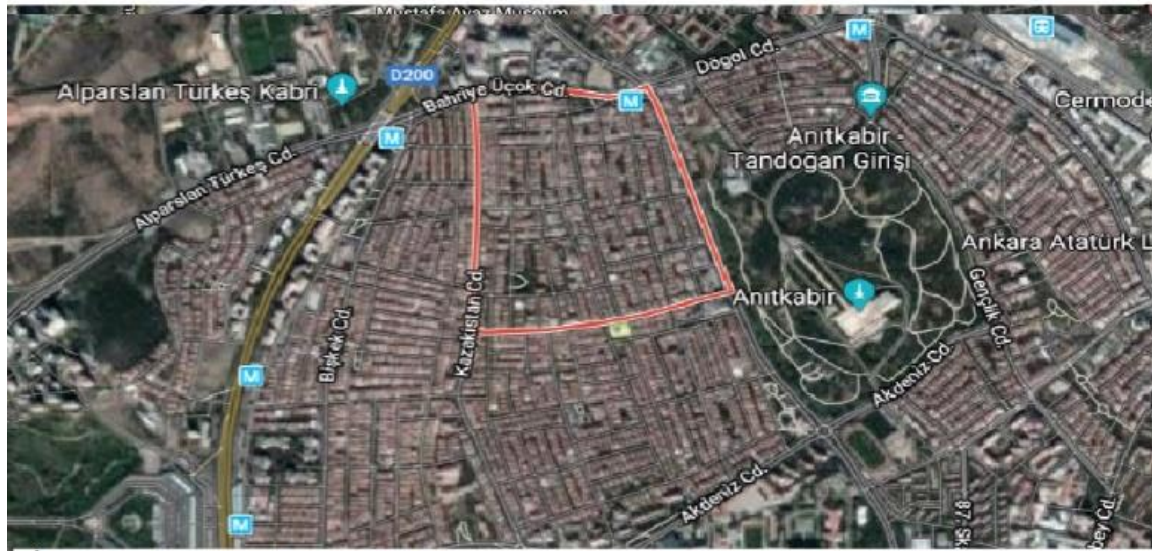
3. YÖNTEM

3.1. Bahçelievler Mahallesi Genel Bilgiler

Bahçelievler, Ankara'nın Çankaya ilçesinde planlı yapılaşma sonucu gelişen bir konut alanı olup günümüze kadar olan süreçte konut yerleşimi yanı sıra yeme, içme ve eğlence mekanlarının sayısında önemli artışlar olmuştur. Özellikle bu yüzden genç nüfus tarafından ilgi görmektedir. Bahçelievler'in sakinleri arasında emekli ve öğrenci kesimi yoğunlukla yer almaktadır. 1990'lı yıllardan itibaren alışveriş merkezleri ve çeşitli iş alanları açılması nedeniyle zaman içinde Bahçelievler ekonomik ve sosyal merkez haline gelmiştir (URL, 1). Son yıllarda Ankara'da üniversite sayısındaki artışa bağlı olarak artan öğrenci nüfusunun Bahçelievler'in ekonomik canlanmasına katkıda bulunduğu ileri sürülebilir. Bahçelievler'de zaman içindeki dönüşüm sonucu eski binalarından kalmamıştır. Günümüzde Bahçelievler'de eski binalar üç ya da dört katlı bahçeli, yenileri ise beş ya da altı katlı binalardan, kimi yerlerde ise üç ya da dört katlı bloklar içeren sitelerden oluşmaktadır. Bahçelievler'in Milli Kütüphane ve raylı sistem istasyona yakın olması, üniversitelere erişiminin kolay olması nedenleriyle (özellikle öğrenciler tarafından) tercih edilen bir yer olmuştur (URL, 2).Günümüzdeki haritalar üzerinde Ankara Bahçelievler mahallesinin sınırları ve kapsadığı alanlar aşağıdaki resimlerde verilmektedir (Resim 3.1).



Bahçelievler Tez çalışmasında bulunan örnek mahalle sınırları



İdari ve kurumlar tarafından belirlenen sınır

Resim.3.1. Bahçelievlerin tez çalışmasında ve kurumlar tarafından belirlenen sınır (Google Earth, 2019)

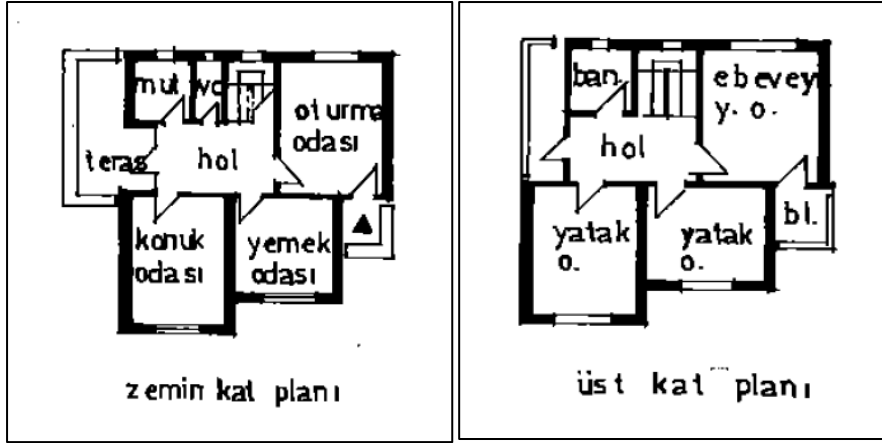
3.2. Bahçelievler Mahallesi'nin Tarihi Gelişimi

Ankara Bahçelievler Mahallesi Türkiye'nin ilk konut kooperatifi ve toplu konut alanı olma özelliğini taşımaktadır. Bu nedenle Türkiye'de şehir planlama gelişimi bakımından özel bir konumu vardır. 1934 yılında yapımına başlanılan Bahçelievler'in mimarlık sürecindeki aşamalarda öne çıkan özellikler sırasıyla; birincisi toplu konut olarak ilk girişim olması, ikincisi bir memur kooperatifi niteliğini taşıması ve üçüncü ise kentten uzak yeni bir alan üzerinde geliştirilmesidir. Ankara'nın Başkent ilan edilmesi ile birlikte Ankara'da kronik bir konut sorunu başlamıştır. Ankara'nın nüfusu hızla artarak 1927 sayımında 74000'e, 1935 sayımında ise 122000'e yükselmiştir (Tekeli ve İlkin,1984).

Cumhuriyet yöneticileri İstanbul'u bırakıp Ankara'yı başkent seçerken, bu kentte ulusal burjuvazinin yaşam kalıplarını istemişlerdir. Bu yaşam içinde ön planda yer alan temel istek sağlıklı konutların olmasıdır. Ancak Ankara'daki konutların hedeften çok uzak kaldığı görülmüştür. Ayrıca 1915 yılında büyük yangınla beraber konut sayısı önemli ölçüde azalmıştır. Konutların yaklaşık olarak sekizde birinde su, üçte birinde elektrik, on beşte birinde hava gazı sorunu vardır. Konutların çoğunlukla kagir, geri kalanı ise geleneksel yapılardır. Konutların yüzde ellisini oluşturan bölümünde oda sayısı ikiden azdır.

Konut sunumunun nicelik olarak yetersizliği, 1930'lu yıllarda gecekonduların gelişmesine neden olmuş, Cumhuriyetin kuruluşundan ve Ankara'nın başkent ilan edilişinden 12 yıl geçtikten sonra dahi nicelik ve nitelik olarak istenilen sonuçtan uzakta kalmasına yol açmıştır. Ankara'nın o dönemki mevcut belediyesi ile hükümet, kentin çözülmesi gereken altyapı sorunları için çaba harcamışlardır. Bu çalışmalar yabancı firmaların da ilgisini çekmiştir. Bu yönde ilk ilişkiler ABD menşeli firmalarla olmuştur. 1924 tarihinde yapılan bu faaliyetlerde amaç Ankara'da kentsel altyapı düzenlenmesi ve 250 konutun inşasına başlanması öngörülmüyordu.

Ancak bu ilişkiler sonuca varmadığından sorunların çözümü yerel örgütlenmelere kalmıştır. 1924 yılında atılan ilk adımda Ankara'da geniş bir arazi üzerinde inşaat malzeme fabrikaları kurulmuş ve ikinci adımda 844 sayılı kanunla Emlak ve Eytam Bankası (1926) kurulmasıyla inşaat işlerine kredi verilmeye başlanılmıştır (Tekeli ve İlkin, 1984).



Resim 3.2. Milli müdafaa. Cad ev, Ankara 1927 öncesi konut tipleri (URL,4)

Ankara’da kurulan Emlak ve Eytam Bankası aracılığı ile ilk konut kooperatifçiliği, 4000 memur için merkezi ısıtma ve apartman tipinde olan konut projesinin tasarımına başlamıştır. Konutlar tip olarak üç odalıdan altı odalıya kadar değişen çeşitlerde bulunmaktadır. İlk uygulama deneyimi ise Ankara Bahçelievler Kooperatifçiliği ile başlamıştır. Bahçelievler konut kooperatifi üst düzey bürokratlar, bankacılar ve gazeteciler tarafından kurulmuştur.

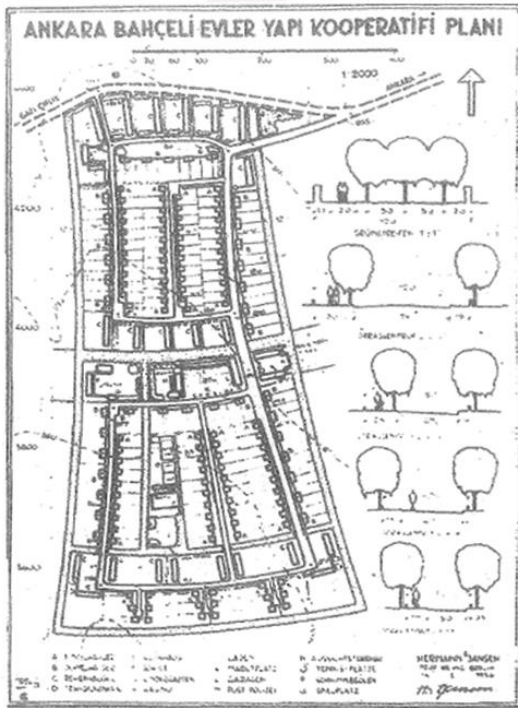


Resim .3.3. Bahçelievler Mahallesinin ilk kurulduğu zamanlarda mahalle sakinleri (Yaşar Gürkan, 2018)

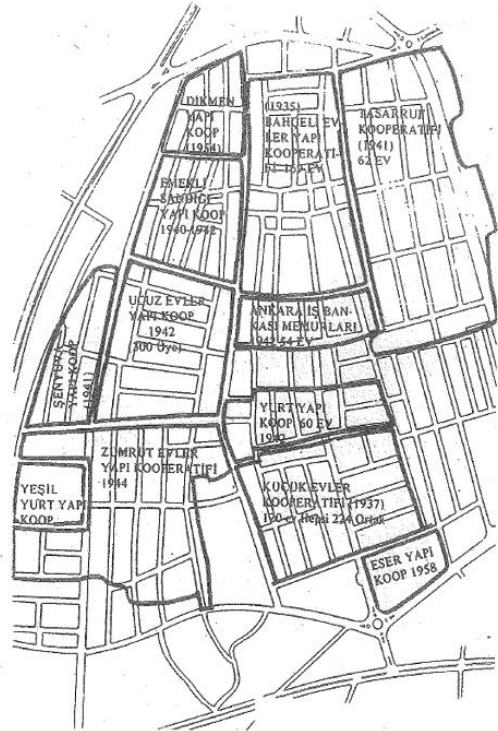


(Arsa arandığı ilk günlerde H.Jansen, Nusret Uzgören, Mithat Dülge ve İmar Müdürü Semih Bey arazide inceleme yaparken.

Resim 3.4. 1984 Arsa arandığı ilk günlerde H. Jansen, Nusret Uzgören, Mihat Dülge ve imar müdürü Semih bey arazi incelemesi (Tekeli ve İlkin,1984).



Resim 3.5. H.Jansenin hazırladığı yerleşim planı gelişimi, (Tekeli ve İlkin,1984)



Resim 3.6. Bahçelievler kooperatiflerin gelişimi(Tekeli ve İlkin,1984)

Yüksek memur aileleri için tasarlanan Bahçelievler Kooperatif Mahallesi'nin imar planının yanı sıra, yapı tipleri ve tasarımları da Prof. H. Jansen'in bir eseridir. İmar planına göre Bahçelievler kuzeyde sıra evler, güneydeyse çift evlerden oluşmuştur. II. Dünya Savasından önce yapımına başlanan Bahçelievler'deki konut yapıları bir veya iki katlı planlanmış olup tüm evler bahçeye sahiptir. Zaman içinde Çankaya, Kavaklıdere ve Gaziosmanpaşa semtlerinin gelişmesine paralel olarak Bahçelievler'de de değişim ve dönüşüm başlamıştır. Bu değişim ve dönüşüm özellikle kat karşılığı satılan mülklerde yoğunluk yaşanması ve toplumsal tabakaların yer değiştirmesi şeklinde görülmüştür (Tekeli ve İlkin,1984).

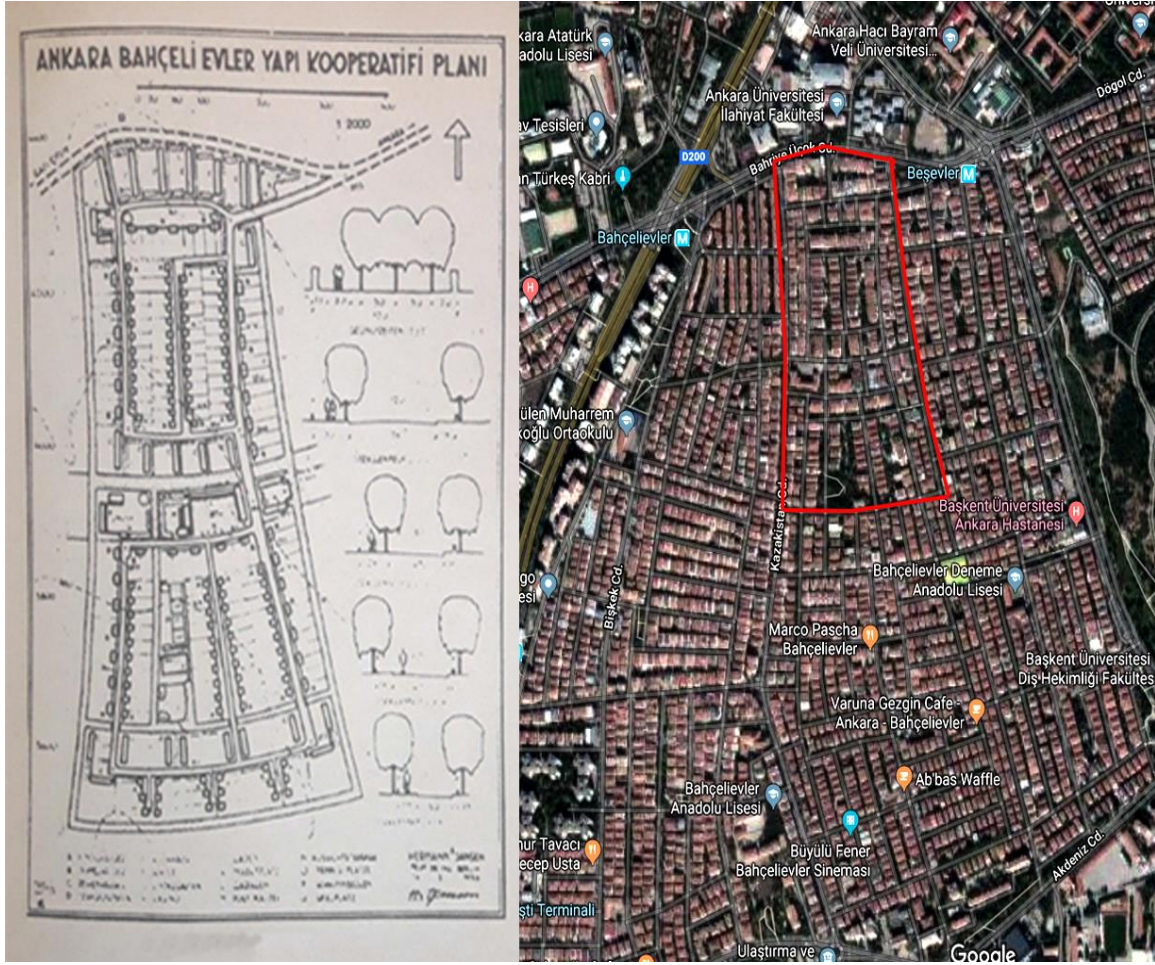
Bahçelievler Mahallesi tarihsel gelişimi

- 1932 yılında Prof. H. Jansen'in imar planıyla bütünleştirilmiştir.
- 1938 yılı sonunda konutların yapımı tamamlanarak sahiplerine teslim edilmiştir.
- 1950 yılında kooperatif dağılması ile müteahhitlerin eline geçen daireler mevcut plan dışında inşa edilmesinden dolayı Bahçelievler Mahallesi kendi kendini yok etme sürecine geçmiştir.

Mevcut imarında belirtilen tekdüze evler yerine farklı cephe ve mimariye sahip evlerden oluşan bir mahalle haline dönüşmüştür. Geçen süre içinde arsa fiyatlarının yükselmiş olması ve kişilerin bu değer artışından yararlanmak istemeleri, mahallenin en kısa zamanda yıkılarak hızlı bir biçimde yapılması sürecini hızlandırmıştır. Arsalardaki hızlı değer artışı kooperatiflerin çoğalmasına neden olmuş, be nedenden ötürü Bahçelievler'de nüfus artışına yaşanmıştır. (Tekeli ve İlkin,1984).

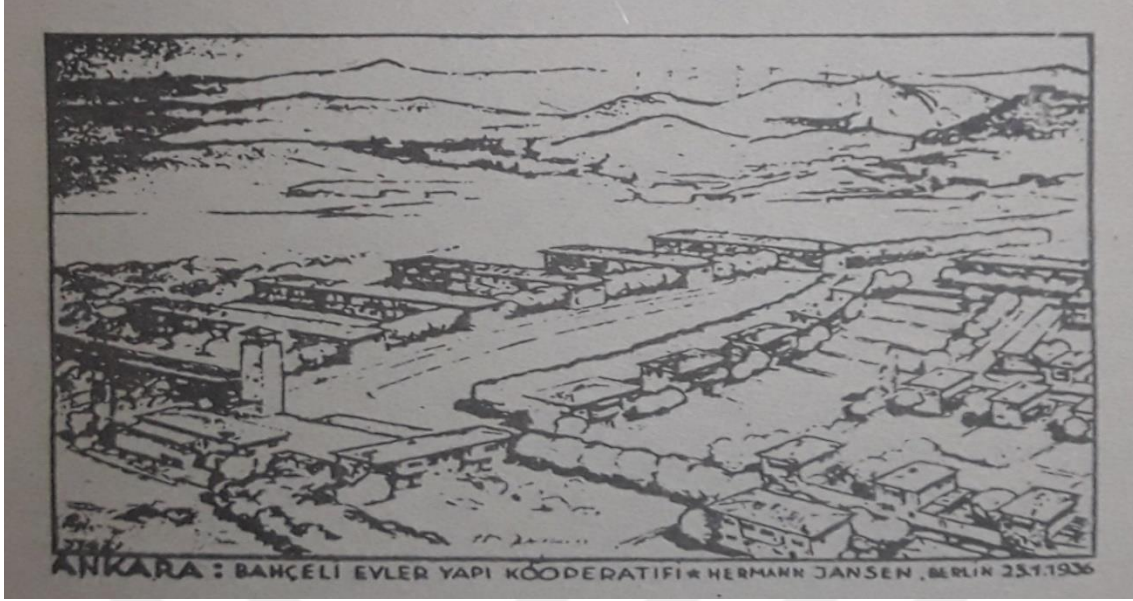
Prof. H. Jansen'in yaptığı planın önceki ve günümüzdeki durumunda bakıldığında, planın ilk halinde mahallenin ikiz ve sıra evlerden oluştuğu görülmektedir. Ancak günümüzdeki Bahçelievler mahallesinde yapının yoğunluğu ve bu yapıların tek apartmanlara dönüştüğü görülmektedir. Ayrıca ilk planda alan yeşil kuşakla çevriliyken, güncel planda bu kuşağın yerine yollar ve yol sisteminin kısmen değişimini görmekteyiz (Barış,2005).

1948 yılında yoğunluk artışı nedeniyle planda kişi başına düşen 38m² yeşil alanın miktarının azalması ve mahallenin bütününe çevreleyen yeşil bir ağaç bandı, yoğunluk artışın nedeniyle yola dönüşmüştür (Tekeli ve İlkin,1984).



Resim 3.7. H. Jansen'in Bahçelievler Mahallesi için hazırladığı yerleşim planının öncesi ve sonrası. (Tekeli, İlkin, 1984, Google Earth, 2019)

Resim 3.7 de Jansen yaptığı planda Bahçelievler mahallesinde sokaklardan kentsel bir imajı korumaktan ziyade, yaşayanların doğa ile bütünleşmesini sağlamıştır. Mahallenin tasarımında kentsel altyapıyı korumak için yeni ilkeler getirilmiştir. Bu ilkeler; Mahalle kurulurken planlı bir kanalizasyon yapılması, telefon, havagazı ve elektrik tesisatının yer altından ve tek bir kanaldan geçirilmesi, mahallenin üzerinde hiçbir elektrik veya telefon direkleri olmamasıdır (Tekeli ve İlkin,1984).

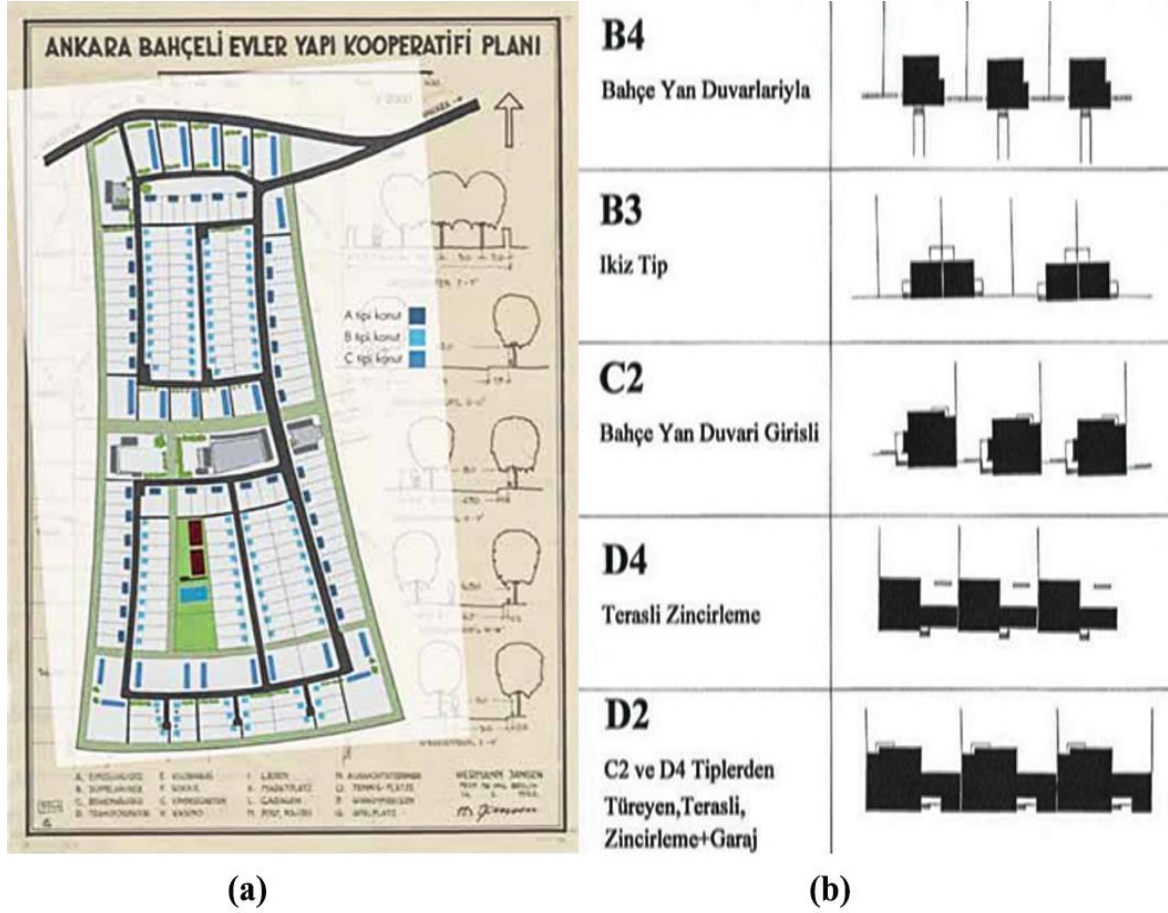


Resim 3.8. H. Jansen'in Bahçelievler mahallesinin girişimine ilişkin tasarımı (Tekeli ve İlkin,1984).

Resim 5.10 de Jansen yaptığı planda, kooperatif üyelerinin taleplerinin doğrultusunda yerli mimarların uyarlamaları ile uygulanan projede evler tek, ikiz ve sıra şeklinde yer almıştır. Resimde görüldüğü gibi evler çoğunlukla bahçe içinde tek ev olarak gerçekleştirilmiştir.(Tekeli ve İlkin,1984).



Resim 3.9. H. Jansen'in tek yapı tasarımına ilişkin perspektif. Kaynak (Tekeli ve İlkin,1984).



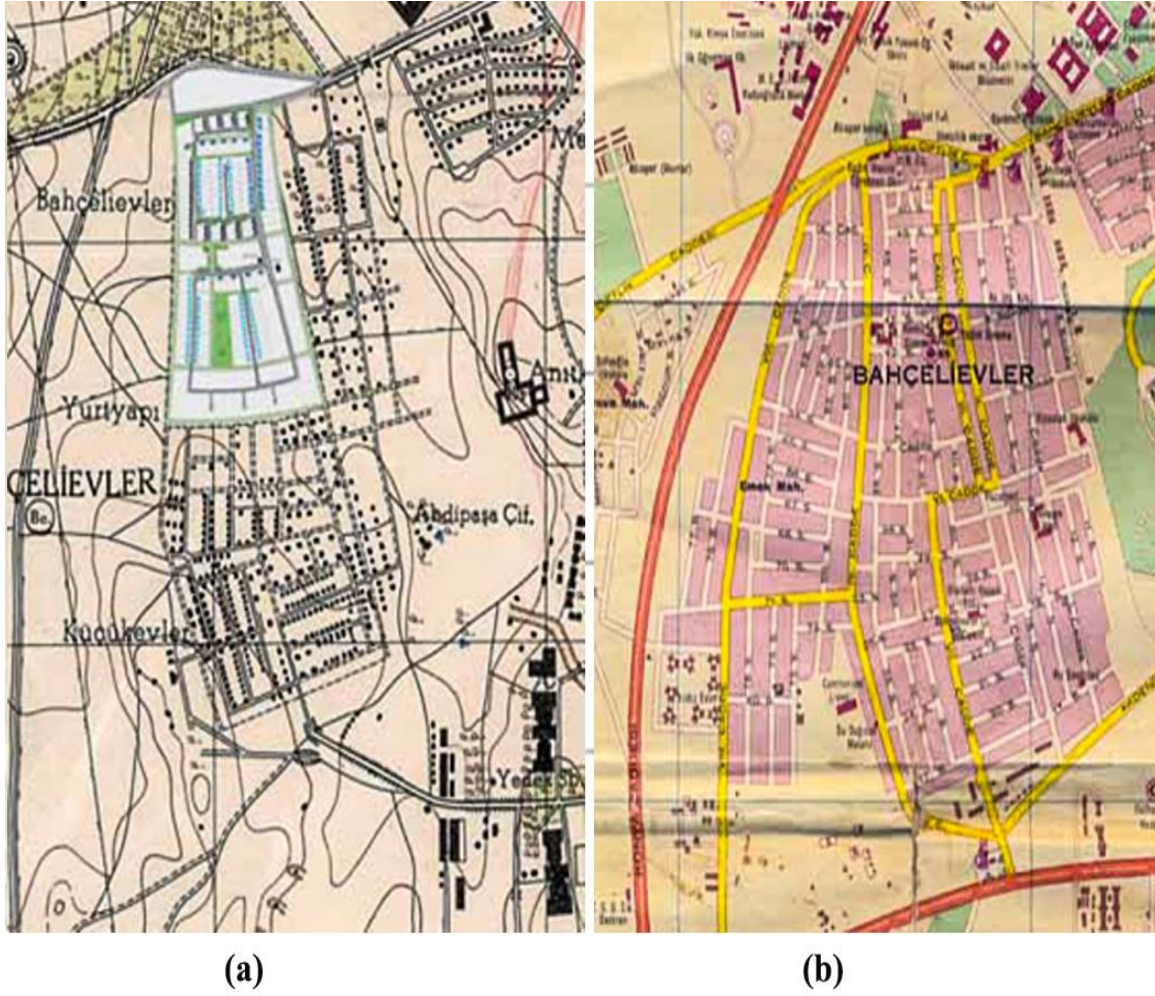
Resim 3.10. H. (a) Jansen'in tasarladığı ilk yapı kooperatif palanında konut yerleşimleri (b) Bahçelievler konut yerleşmesine uygulanan konut tipleri (İlerisoy, 2016).

Jansen'in tasarladığı Bahçelievler planında şehir kavramı öncelikli plana alınmıştır. Çünkü Avrupa'da da birçok büyük kentte işçiler ve memurlar üst üste istiflenmiş konutlarda yaşama problemiyle karşı karşıya kaldığı için Bahçelievler'de önerilen memur konutlarının çok katlı olmaması, ihtiyacın durumuna göre bitişik ve sıra evler yapılması, bu şekilde de konutların ekonomik hale dönüştürülebileceği öngörülmüştür. Bahçelievler konutları şehir merkezinin dışında, büyük yeşil alanların içinde ve kendi kendine yetebilir olarak tasarlanmıştır. Jansen burası için yaptığı ilk tasarımı birbirine bitişik olan sıra evlerin sayısını çok tutmuş ve kesintisiz yapı dokusu etkisini baskın kılmıştır. İlk planda 350m*9900m boyutlarındaki arsaya, 300 konut yapılması öngörülmüştür. Ancak ikinci kez yaptığı ve esas uygulanan tasarımında bitişik sıra evlerin sayısını azaltarak tek veya ikiz tipli konutların sayısı artırmıştır. Ayrıca tasarımda yaşam alanının çoğaltmak amacıyla yapılaşma yoğunluğunun daha az olması düşünülmüştür. Bu tasarım sonunda konutlar 150 m²'yi geçen 169 adet ev şeklinde tasarlanmıştır. Sayıca daha fazla olması ve daha fazla ihtiyacı karşılaması planlanan ama

beklenenden az sayıda tasarlanan konutlar, çok katlı konut inşasına eğilimini de beraberinde getirmiştir (Uçar, 2005).

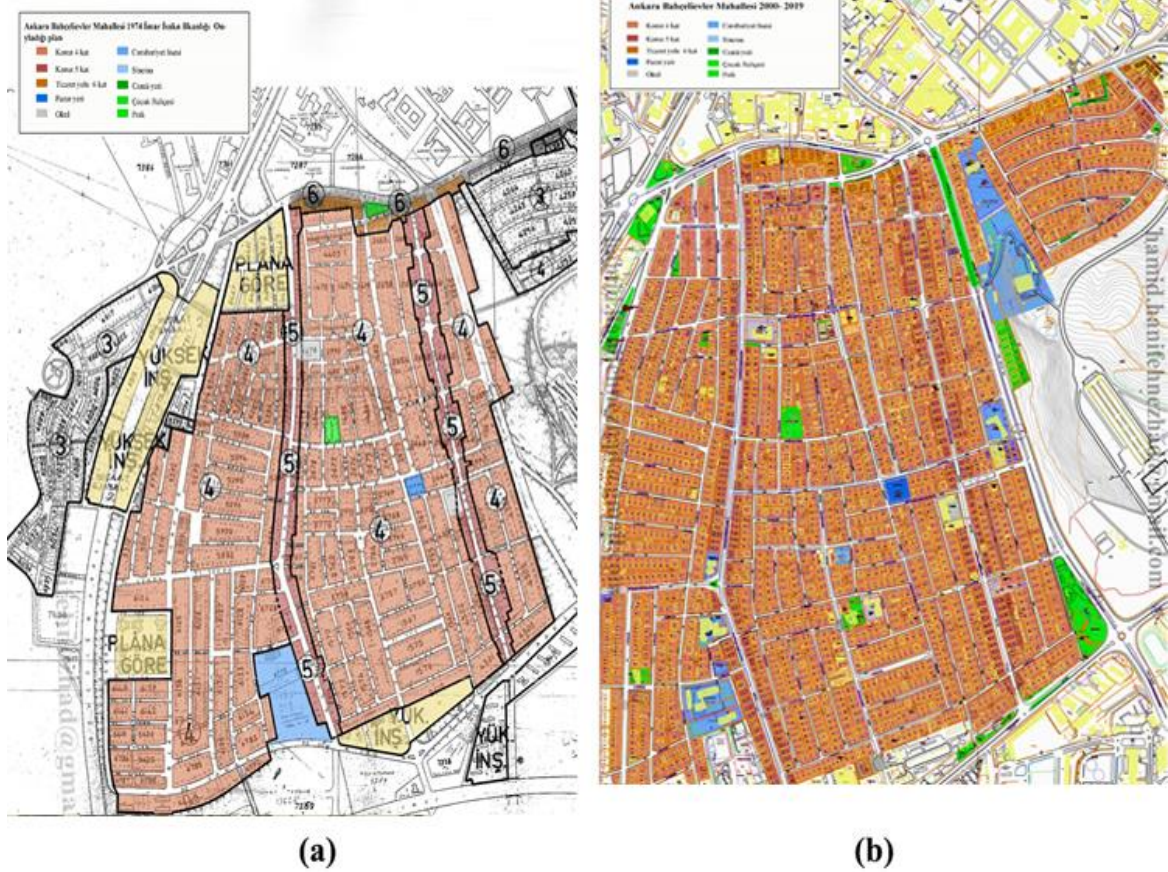


Resim 3.11. H.Jansen'in Bahçelievler'de tasarladığı yıkılmadan kalan konut örneği (İlerisoy, 2016).



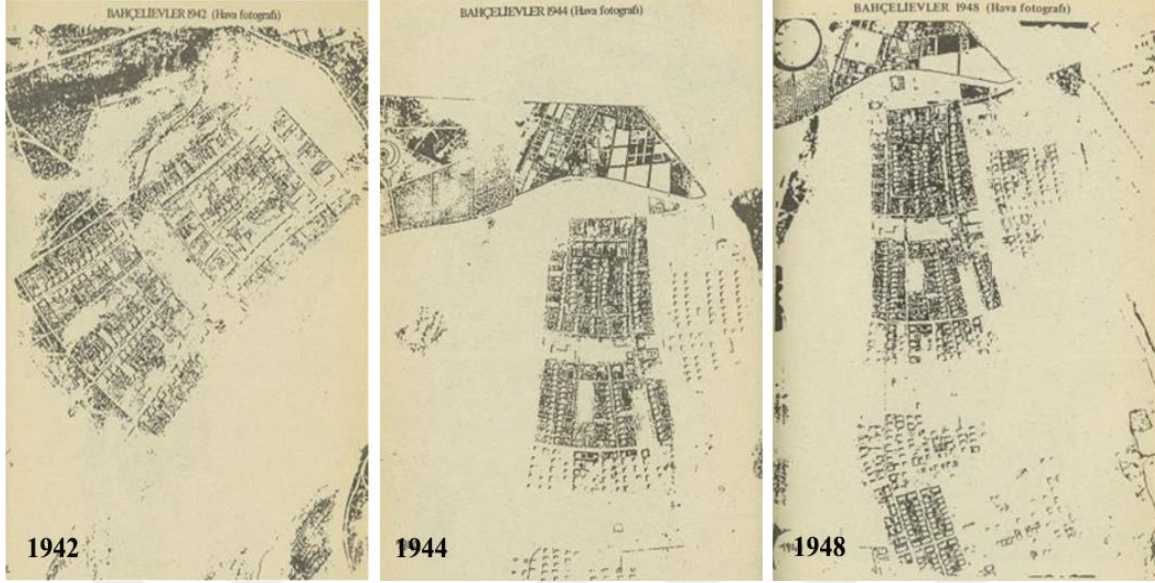
Resim 3.12.H. (a) Jansen'in Bahçelievler Uygulama Planı'nın 1952 tarihli Ankara haritası üzerine oturtulmuş hali, (b) Ankara Bahçelievler mahallesi 1960'lı yıllarda İmar İskan Müdürlüğü'nün onayladığı plan kaynak: Kansu (Kansu, 2009).

1950 yıllarından sonra Bahçelievler planı artık değişmeye başlamıştır ve H. Jansen'in planının yakınındaki hipodrom ve çevresi, İmar ve İskan Bakanlığı, Planlama Genel Müdürlüğü onayıyla yapılaşmaya başlamıştır. Özellikle 1960 ve 1970'li yıllarda H. Jansen'in planındaki konut tipleri yerlerini dört ve beş katlı binalara bırakmaya başlamıştır. Aşağıda Bahçelievler'le ilgili değişimler ve 2019 yılına kadar Beledilerdeki haritaları sırasıyla gelmektedir (Tekeli ve İlkin,1984).

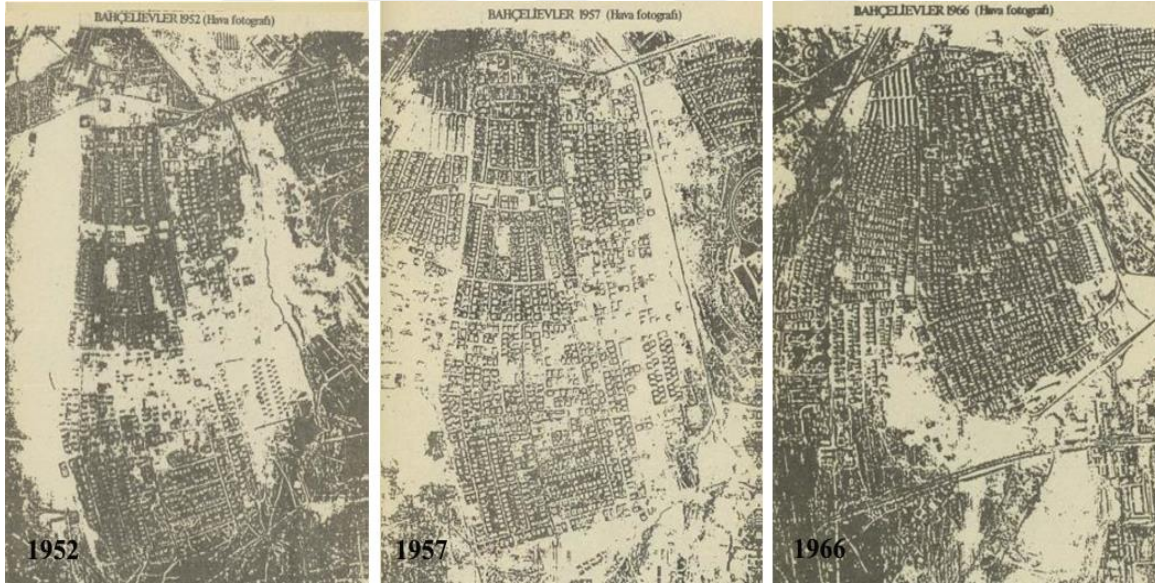


Harita 3.1. (a) Ankara Bahçelievler mahallesi 1974 İmar ve İskan İl Müdürlüğü'nün onayladığı plan
 (b) Ankara Bahçelievler Mahallesi günümüzdeki planı, (Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar Planlama Dairesi Başkanlığı, 2019)

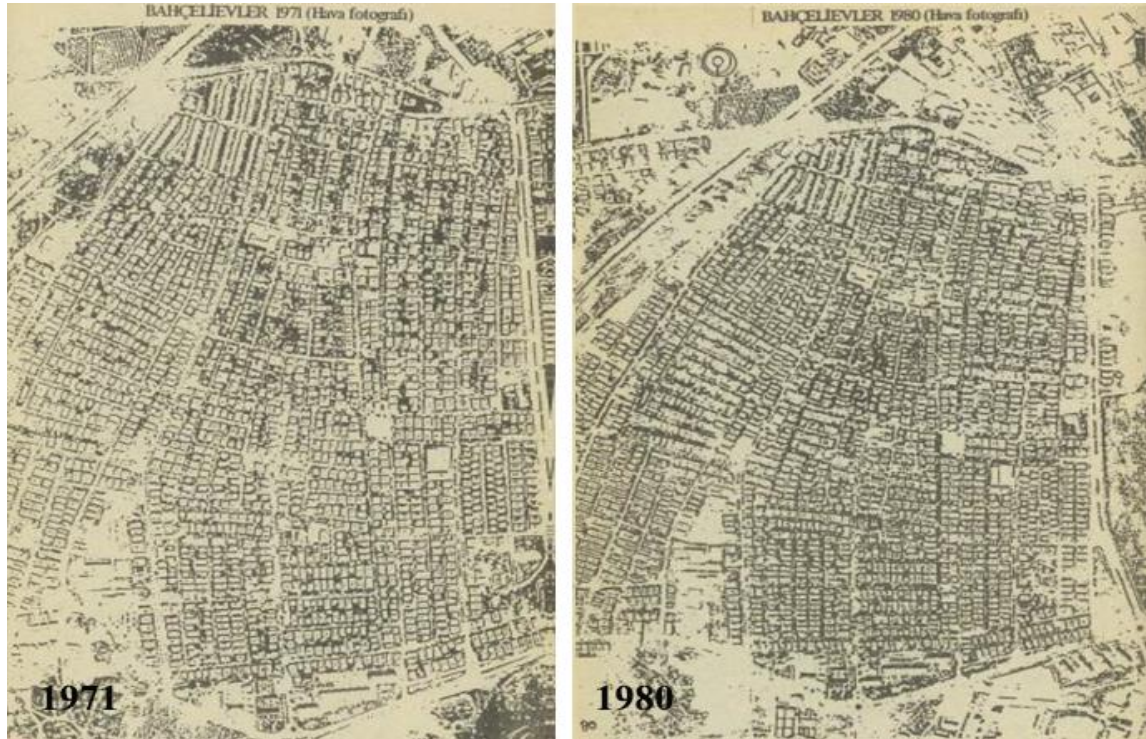
1957 planından sonra Bahçelievler'de kabul edilen kat artışı Bahçelievler semtinin nüfusunda hızlı bir artışa sebep olmuştur. Ayrıca bu yoğunluk artışıyla birlikte çevre standartları da hızla düşmüştür. H. Jansen planındaki hektar başına 32.3 kişi yoğunluklu, kişi başına 38 m² den fazla yeşil alan 1970'li yıllarında 0.25 m² azalmaya başlamıştır. Resim 6.16 ve Resim 6.17 Bahçelievler mahallesinde 1940 ve 1988 yılları arası H. Jansen'in planının etrafındaki alanların yokolması ve konut alanlarına çevrilmesini göstermektedir.



Resim 3.13. Bahçelievler hava fotoğraflarını 1942, 1944 ve 1948 yıllarında olan değişimleri göstermektedir (Tekeli ve İlkin,1984).



Resim 3.14. Bahçelievler hava fotoğraflarını 1952, 1957 ve 1966 yıllarında olan değişimleri göstermektedir (Tekeli ve İlkin,1984).



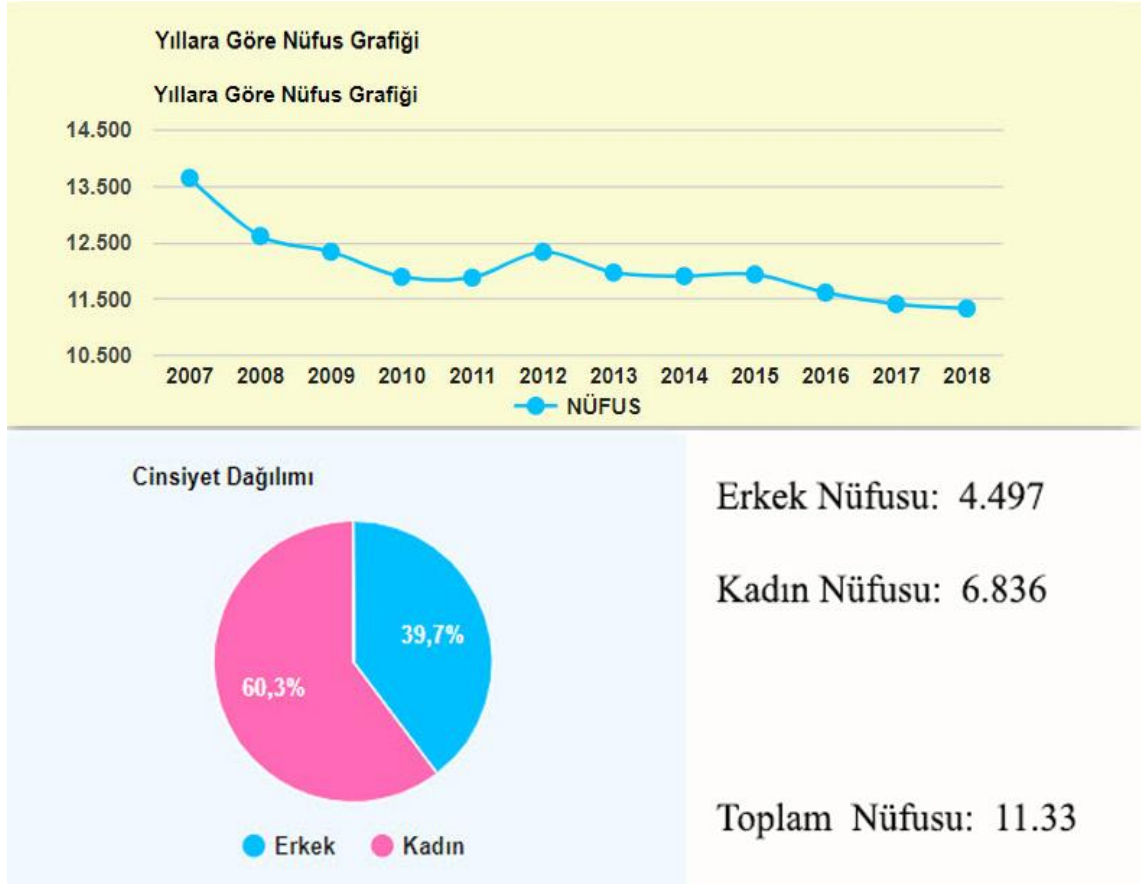
Resim 3.15. Bahçelievler hava fotoğraflarını 1971 ve 1980 yıllarında olan değişimleri göstermektedir (Tekeli ve İlkin,1984).



Resim 3.16. Günümüzde Bahçelievler mahallesini ve H. Jansen'in planının yerleşim alanını göstermektedir (Tekeli ve İlkin,1984 ve Google earth, 2020)

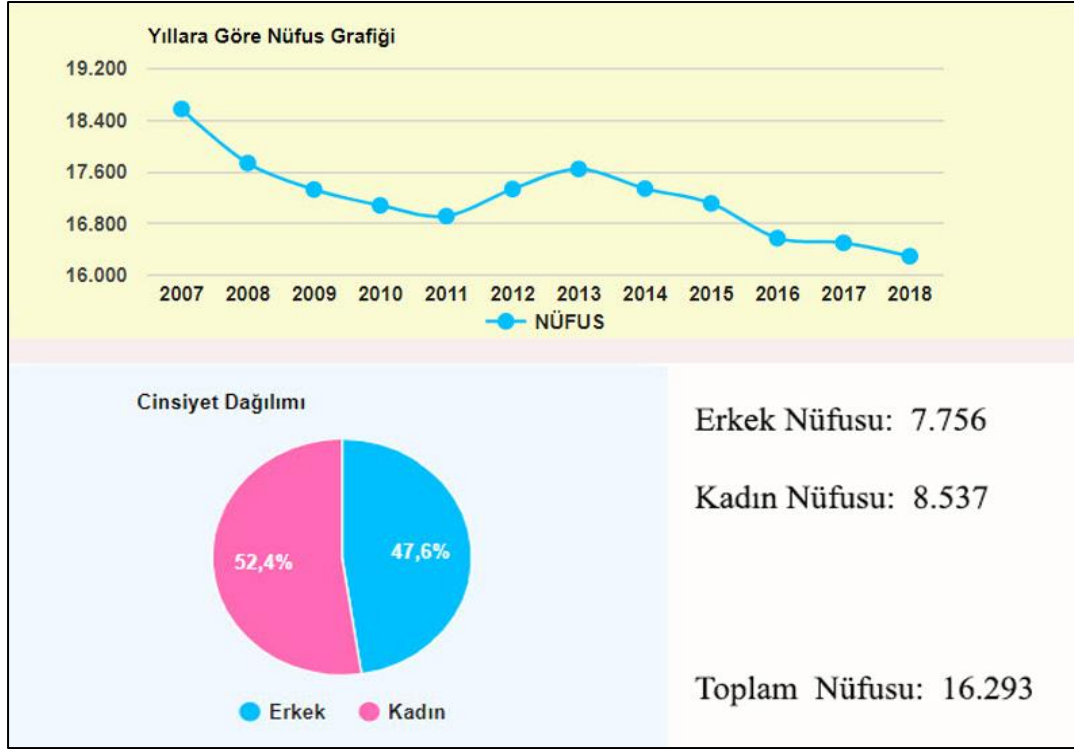
3.3. Bahçelievler Nüfus Sayısı ve Orantısı

Türkiye nüfusu il, ilçe, mahalle ve köy nüfusları, 2018-2019 göre; Bahçelievler mahallesi nüfusu toplam 11.333 tır. Bu nüfusun 4.497'si erkek, 6.836'si kadındır (Resim 3.16).

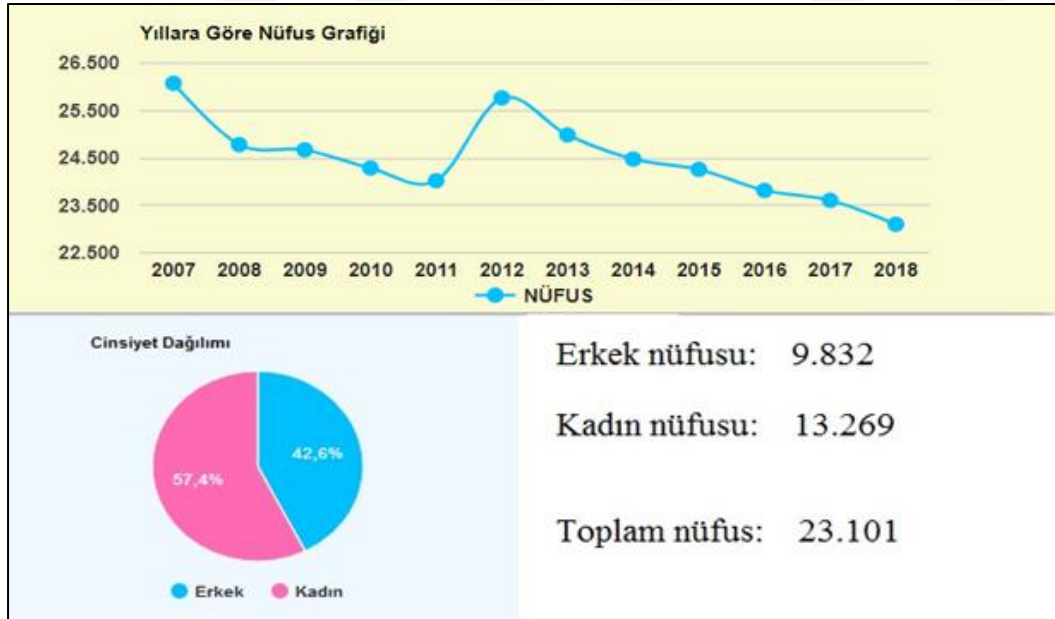


Resim 3.17.Bahçelievler Mahallesi nüfus orantısı ve yıllar içindeki değişimi göstermektedir.

Yukarı Bahçelievler Mahallesi nüfusu ise toplam 16.293'tür. Bu nüfusun 7.756'si erkek, 8.537'si kadındır (Resim 3.16).



Resim 3.18. Yukarı Bahçelievler mahallesi nüfus orantısı ve yıllar içindeki değişimi göstermektedir.



Resim 3.19. Emek mahallesi nüfus orantısı ve yıllar içindeki değişimi göstermektedir.

Emek mahallesi nüfusu (merkez belediyesine) bağlı Çankaya, Ankara. Emek mahallesinin nüfusu toplam 23.101 tır. Bu nüfusun 9.832'si erkek, 13.269'si kadındır (URL 3 ve URL 4).

3.4. Veri Toplama Araçları

Bu tez çalışmasında alan çalışması tekniği kullanılmıştır. Araştırmada incelenen kentsel tasarım ve bu kavramla ilgili olan algı ve aidiyet bileşenlerinin belirlenmesi için araştırmacı, konuyla ilgili literatür taraması yapmıştır. Birinci aşamada konuyla ilgili tez çalışmaları, makaleler ve diğer yayınlar incelenmiştir. İkinci aşamada araştırmanın örnek alanı Ankara Bahçelievler mahallesinin geçmişten günümüze kadar tüm verileri elde etmek amacıyla Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan alınan izin belgesine dayanarak ilgili belediyeler yanı sıra kurum ve kuruluşlardan alanın geçmişten günümüze kadar olan değişim ve gelişim planları elde edilmiştir. Mevcut çalışma uygulamalı bir araştırma olduğu için örnek alanda anket uygulaması yapılmıştır. Anket yapımında araştırma konusu ile ilgili olan yayınlarda araştırmacıların ve teorisyenlerin belirlediği kentsel tasarım, algı, aidiyet ve yaşam çevresi ile ilgili olan bileşenler kullanılmıştır. Alan çalışmasında uygulanan anket tez kapsamında hazırlanmış sorularının doğru sonuca varmasını denetleme amacıyla örnek alanda önce pilot anket çalışması yapılmıştır ve tez danışmanı tarafından düzenleme ve onaylama yaptıktan sonra anketin son hali hazırlanmıştır.

3.4.1. Pilot anket çalışması

Araştırmanın veri bileşenlerinin toplanması sürecinde pilot anket hazırlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, Bahçelievler mahallesinin mevcut halinde, kullanıcıların algısını ve yaşam çevresine aidiyet hissini etkileyen faktörlerin ve değişkenlerin elde edilmesidir. Ankete, cevap verenlerin yazılı yorumlar sunması için açık uçlu sorular da kullanılmıştır. Bu çalışmada anket katılımcılara üç aşama halinde dağıtılmıştır. İlk ankette, açık uçlu sorular 10 kişiye uygulanmıştır. İkinci aşamada, ilk ankette elde edilen cevaplar birleştirilerek ikinci ankete dâhil edilmiştir. Son olarak, üçüncü aşamada, birinci ve ikinci aşamadaki anketlere verilen tüm cevaplar ve araştırmanın teorik literatürden elde edilen değişkenler ve faktörlerle birlikte uygulanacak anket son halini almıştır. Anketin son halinin tez danışmanı onayından sonra, anket istatistiksel olarak seçilen örnekleme dağıtılmıştır; sonuçları veri analizi bölümünde gösterilmektedir. Pilot çalışmaların sonucu Ek 1’de verilmiştir. Çizelge.3.1 Bahçelievler mahallesinde yapılan birinci pilot çalışmasından kent ve mahallede kullanıcı algısı ve yaşam çevresine aidiyet hissini sorgulayan açık üçlü sorulara verilen cevapları göstermektedir.

Çizelge 3.1. Bahçelievler mahallesinde birinci pilot çalışmasında açık uçlu sorulardan gelen cevapları göstermektedir.

Ankara Kent algısı	Bahçelievler Mahalle algısı
Başkent olması, kale, Ulus, Hacı Bayram-ı Veli, Hamam önü, üniversiteler, parklar	Pahalı, yeşillik, ağaçlar, ulaşım, iletişim alış-veriş merkezleri, kalabalık ve gürültülü, Ankaray metrosu, nezih insanlar.
Ankara yaşam çevresine aidiyet hissi	Bahçelievler yaşam çevresine aidiyet hissi
Doğma büyüme Ankaralı olmak, iş ve ticaret, aileme yakın olması, gelişmiş bir şehir olması, iş potansiyeli çok.	Doğma büyüme Bahçelievler’de olmak, çocukluk hatıraları, sosyal ve güvenli bir semt olması, huzurlu, yaya yolları akrabaya yakın olması, okullara yakınlığı, 7. Cadde ve etrafı

Birinci pilot çalışması yapıldıktan sonra, açık uçlu sorularda verilen cevaplarla birlikte yeni bir anket hazırlanmıştır ve ikinci bir pilot çalışması olarak Bahçelievler mahallesi sakinleri arasında dağıtılmıştır. Çizelge.3.2 Bahçelievler mahallesinde yapılan ikinci pilot çalışmasından kent ve mahallede kullanıcı algısı ve yaşam çevresine aidiyet hissini sorgulayan açık uçlu sorulara verilen cevapları göstermektedir.

Çizelge 3.2. Bahçelievler mahallesinde ikinci pilot çalışmasında açık uçlu sorulardan gelen cevapları göstermektedir.

Ankara Kent algısı	Bahçelievler Mahalle algısı
Başkent olması, Anıtkabir, Atakule, kent parklar, Kızılay meydanı, kale, ulus, Hacı Bayram veli, hamam önü, trafik, gelişmiş bir kent olması, hava kirliliği, anıtlar ve heykeller, dereleri, ağaçlı yollar, Atatürk orman çiftliği, Üniversiteler, düzenli mahalleler, planlı ve gelişmiş bir şehir memur kenti,	Pahalı, yeşillik, ağaçlar, ulaşım, iletişim, alış-veriş merkezleri, kalabalık ve gürültülü, Ankaray metrosu, nezih insanlar, geçmişten günümüze gelen Bahçelievler kültürü, planlı ve düzenli bir mahalle, Anıtkabir ve ilgili bileşenler, okullar ve hastaneleri, 7. Cadde ve etrafı, kültürel yapılar, (milli kütüphane ve buz pateni sahası ve sineması),
Ankara yaşam çevresine aidiyet hissi	Bahçelievler yaşam çevresine aidiyet hissi
Doğma büyüme Ankaralı olmak, iş ve ticaret Aileme yakın olması, erişebilirliğin yüksek olması, üniversiteler, yeşil bir şehir, temiz ve bakımlı, toplu taşıma yeterli, yürünebilir bir kent, öğrenim için ideal bir kent, güvenli, Ankara yaşamımı iyi yönde değiştirdi ve beklenti ve hedeflerimi sağladı.	Doğma büyüme Bahçelievler’de olmak, çocukluk hatıraları, sosyal ve güvenli bir semt olması, huzurlu, yaya yolları, akrabaya yakın olması, okullara yakınlığı, iş ve ticaret, gelirim uygun olması, sakin bir yer olması, 7. Cadde ve etrafındaki sunduğu eğlence mekanları.

Pilot çalışmada kullanıcılar ankette verilen açık uçlu sorularda kendini Bahçelievler mahallesine ait hissetmemelerine neden olan ve rahatsız eden unsurlardan bahsetmişlerdir.

Çizelge.3.3 Bahçelievler mahallesinde kullanıcılara göre mahallenin eksikliklerini ve aidiyet hissini engelleyen unsurları göstermektedir.

Çizelge 3.3. Bahçelievler mahallesinde pilot çalışmasında kullanıcılara göre mahallenin eksiklikleri ve kendilerini mahalleye ait hissetmemelerine neden olan sorunları göstermektedir.

Bahçelievler mahallesinde yaşayanların kendini Bahçelievler mahallesine ait hissetmemelerine neden olan sorunlar.
- Kent kültürüne sahip olmayan insanların çoğalması. - 7. Caddenin henüz yayalaştırılmamış olması. - Bahçelievler’de yeşil alanların gittikçe azalması ve arka bahçelerin yok olması. - Otoparklar, bisiklet yolları, engelli yolları yetersiz olduğu. - Belediyenin temizlik hizmetlerinin yetersiz olması.

3.6. İstatiksel Populasyon

Çalışma; Bahçelievler, yukarı Bahçelievler ve Emek mahallerini içeren Bahçelievler olarak algılanan aşağıda sınırları gösterilen alanda yapılmıştır. Bu mahallelerin nüfusları Türkiye nüfusu il, ilçe, mahalle ve köy nüfusları tarafından açıklanmasına göre toplam 50.724 dür. Buna göre anlamlı istatistiki örneklem Morgan Tablosuna göre 381 olarak hesaplanmıştır (Çizelge.3.4).

Çizelge 3.4. çalışma alanındaki görüşme yapılan kişi sayısının

Örnek alan nüfusu (N)	Anket uygulanan kişi sayısı (Örneklem, S)
N = 50.000	S = 381

3.7. İstatistiksel Varsayımların Testi

Bu araştırmada hipotezlerin test edebilmesi için üç yöntem kullanılmıştır. Birinci olarak, hipotezlerin etkisini belirlemek için tek örneklemeli t-testi kullanılmıştır. İkinci olarak, hipotezlerin ilişkisini belirlemek için Pearson Korelasyon katsayısı ve üçüncü olarak, değişkenlerin etki ve ilişkisinin şiddetlerini göstermek için Basit Doğrusal Regresyon yöntemi kullanılmıştır.





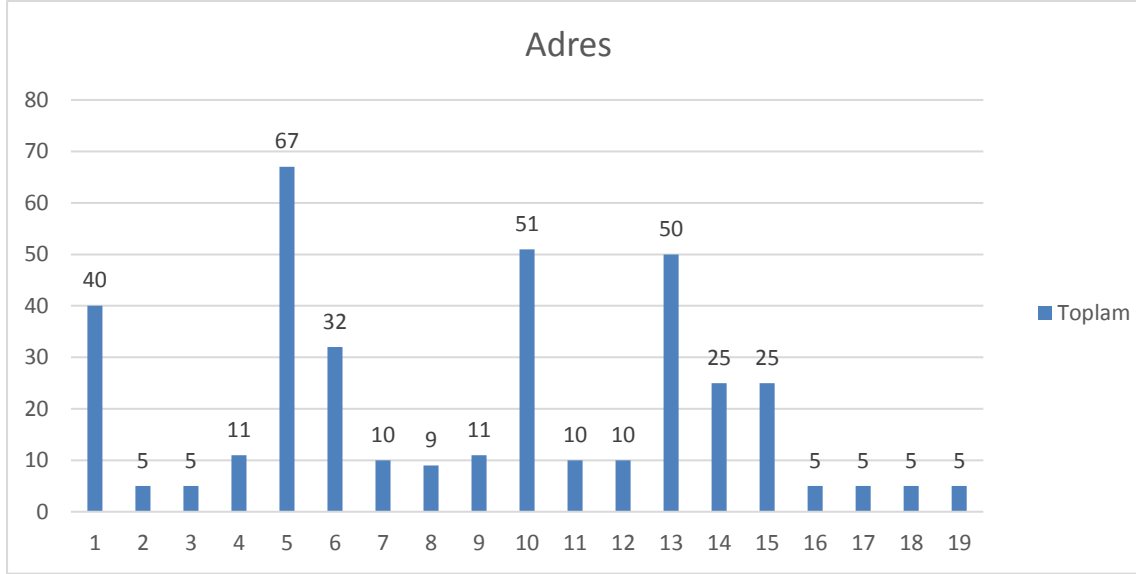
4. BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. Bahçelievler’de Yapılan Anket çalışmasının sonuçları

Bahçelievler mahallesinde kullanıcıların algısını ve yaşam çevresine aidiyet hislerini analiz etmek amacıyla H.Jansen planı dâhilindeki alan ve etrafındaki caddeler ve sokaklar üzerinde eşit olarak anket dağıtımı yapılmıştır. Araştırmanın anket çalışması, Bahçelievler Mahallesi sakinleri arasında toplam 381 kişiye (1.Taşken Caddesi ve etrafı 40 kişi, 2.Taşkent 57. Sokak 5 kişi, 3.Taşkent 77. Sokak 5 kişi, 4. Yukarı Bahçelievler 54. Cadde 11 kişi, Prof. Muammer Aksoy Caddesi ve etrafı 67 kişi, Azerbaycan caddesi ve etrafı 32 kişi, 35. Cadde ve etrafı 10 kişi, 45. Sokak 9 kişi, Şevket Süreyya Aydemir Sokak 10 kişi, 7. Cadde ve etrafı 51 kişi, 7. Cadde 61. Sokak 10 kişi, 7. Cadde 70. Sokak 10 kişi, Kazakistan caddesi ve etrafı 50 kişi, Emek mahallesi 29. Sokak 25 kişi, Emek mahallesi 15. Sokak 25 kişi, Emek, Abdullah Gabdulla Tukaay Caddesi 5 kişi, Emek mahallesi 25. Sokak 5 kişi, Emek mahallesi 21. Sokak 5 kişi, Emek, Veli Necdet Arıç Caddesi 5 kişi) anket uygulanmıştır (Çizelge.4.1).

Çizelge.4.1. Anketin Bahçelievler mahallesinde dağıtım adresine göre katılımcı sayısını göstermektedir.

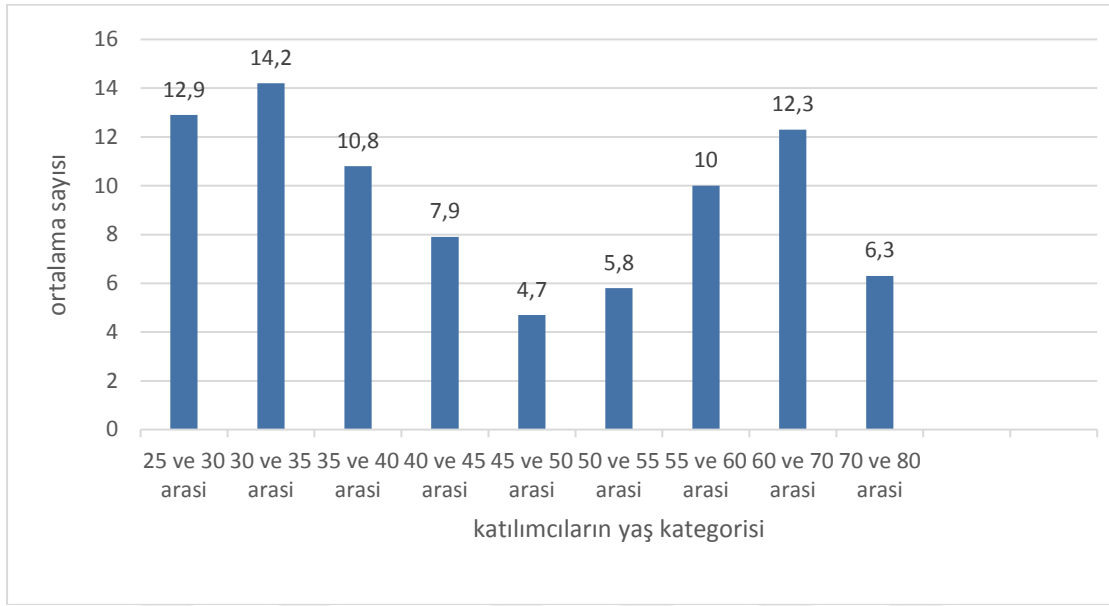
Adres		Kişi sayısı	Adres		Kişi sayısı
1	Taşkent Caddesi ve etrafı	40	11	Yedinci Cadde 61. Sokak	10
2	Taşkent Caddesi 57.sokak	5	12	Yedinci Cadde 70. Sokak	10
3	Taşkent Caddesi 77.sokak	5	13	Kazakistan Cadde ve etrafı	50
4	Yukarı Bahçelievler 54.Cadde	11	14	Emek 29.Sokak	25
5	Muammer Aksoy Caddesi ve etrafı	67	15	Emek 15.Sokak	25
6	Azerbaycan Caddesi ve etrafı	32	16	Abdullah Gadbulla Tukay Caddesi	5
7	35. Caddesi ve etrafı	10	17	Emek 25.sk	5
8	45. Sokak	9	18	Emek 21.sk	5
9	Şevket Süreyya Aydemir Sokak	11	19	Emek, Veli Necdet Arıç Caddesi	5
10	Yedinci Cadde ve etrafı	51			
Toplam Katılımcı sayısı: 381 kişi					



Şekil.4.1. Anketin Bahçelievler mahallesinde dağıtım adresine göre katılımcı sayısını göstermektedir.

- Uygulanan anket 3 bölümde ve 87 sorudan oluşmaktadır. Anketin ilk bölümü katılımcıların kişisel bilgilerini içermektedir, İkinci ve üçüncü bölümde kullanıcı algısı ve yaşam çevresine aidiyet değerlendirme soruları Ankara şehri ve Bahçelievler mahallesine ilişkin yöneltilmektedir.
- Ankette demografik özellikleri ile kent algı ve yaşam çevresinde aidiyet yargıları ilişkisini ölçmeye yönelik sorulara yer verilmektedir.
- Demografi özellikler:

Bu bölümde katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni durum, çocuk ve aile sayısı, meslek, eğitim, gelir, Ankara ve Bahçelievler'deki yaşam süresi, önceki yaşadıkları mahalle bilgileri, mülkiyet durumu ve araç sahibi olup olmadıkları sorulmaktadır (Ek, 2). Ankette yaş gurubu 10 kategoride belirlenmiştir. Şekil 4.2 ve Çizelge 4.2 yaş ortalamasını 4.88 belirlediğine göre, Katılımcıların yaş ortalaması 5. Grupta (41 ve 45 arası) yer aldığı gösterilmektedir.



Şekil 4.2 Katılımcıların yaş kategorilerini ve yaş ortalamasını göstermektedir.

Çizelge 4.2 Katılımcıların yaş kategorilerini ve yaş ortalamasını göstermektedir.

Yaş	Kişi sayısı	Yüzdesi
1. 20 ve 24 arası	58	15.2
2. 25 ve 31 arası	49	12.9
3. 31 ve 34 arası	54	14.2
4. 35 ve 40 arası	41	10.8
5. 41 ve 45 arası	30	7.9
6. 46 ve 50 arası	18	4.7
7. 51 ve 55 arası	22	5.8
8. 56 ve 60 arası	38	10.0
9. 61 ve 70 arası	47	12.3
10. 71 ve 80 arası	24	6.3
Genel Toplam	381	100.0
Katılımcıların yaş ortalaması	4.88	

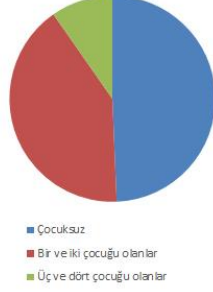
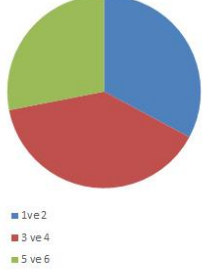
Cinsiyetine göre ankete katılımcı sayısı 185 kadın ve 196 erkekten oluşmaktadır. Bu sayıların toplam 381 katılımcı sayısına göre oranı %48.56 kadın, %51.44 erkek olduğu belirlenmektedir. Ayrıca katılımcıların medeni durumu sayısal olarak 212 evli ve 196 bekar görünmektedir. Sayısal veri yüzde olarak % 48.56 evli ve % 51.44 görünmektedir. (Çizelge 4.3) cinsiyet ve medeni duruma göre katılımcıların sayı ve oranını göstermektedir.

Çizelge 4.3. Katılımcıların cinsiyet ve medeni durumuna göre sayısını ve oranını göstermektedir.

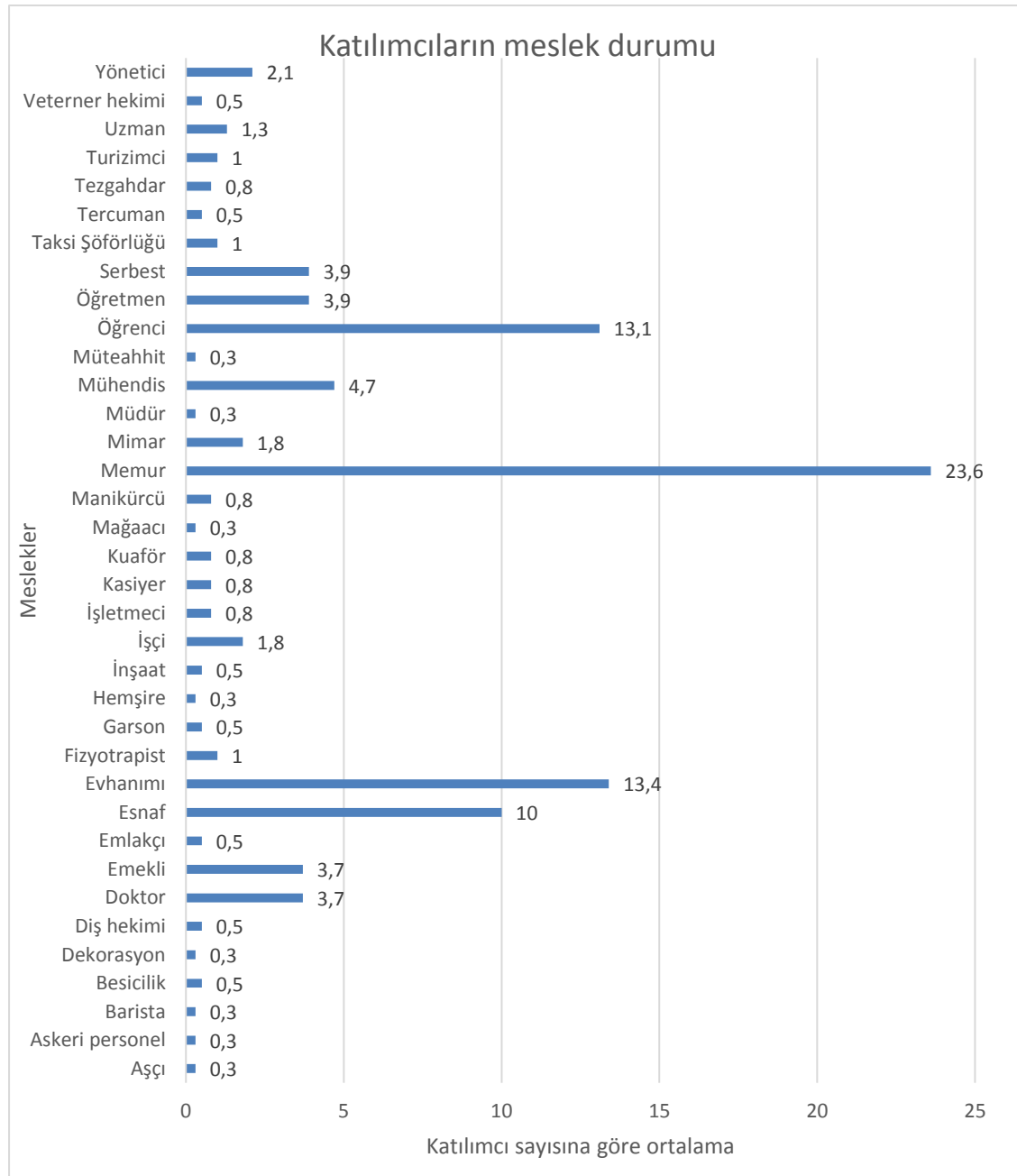
Sayı	Cinsiyet	Kişi sayısı	Geçerli yüzdesi	Toplam ortalama
1	Kadın	185	% 48.56	
2	Erkek	196	% 51.44	
Toplam		381	% 100	% 1.51
Sayı	Medeni durum	Kişi sayısı	Geçerli yüzdesi	Toplam ortalama
1	Evli	212	% 55.6	
2	Bekar	169	% 44.4	
Toplam		381	% 100	% 1.488

Uygulanan ankette katılımcıların çocuk sayısı sorusu için 5 kategori (1- Çocuksuz 2- Bir ve iki çocuğu olanlar 3- Üç ve dört çocuğu olanlar 4-beş ve altı çocuğu olanlar 5- Yedi ve sekiz çocuğu olanlar) ve hane halk sayısı sorusu için 5 kategori (1- Bir ve iki 2- Üç ve dört 3- Beş ve altı 4- Yedi ve sekiz 5- Dokuz ve on) belirlenmiştir. Çocuk sayısının ortalama değeri %1.60 ve hane halk sayısının ortalaması %1.95 geldiğine göre Bahçelievler mahallesinde yaşayan ailelerin çocuk sayısını bir ve iki arası olduğunu ve hane halk sayısını üç ve dört kişi olarak göstermektedir. (Çizelge 4.4) Bahçelievler mahallesinde katılımcıların çocuk sayısı ve hane halk sayısı ve oranını göstermektedir.

Çizelge 4.4. Katılımcıların çocuk sayısı ve hane halk sayısını ve oranını göstermektedir.

Sayı	Çocuk sayısı	Kişi sayısı	Geçerli yüzdesi	Toplam ortalama
1	Bir ve iki çocuklu olanlar	188	%49.3	
2	Üç ve dört çocuklu olanlar	156	%40.90	
3	Beş ve altı çocuklu olanlar	37	%9.7	
Toplam		381	%100	%1.60
Sayı	Hane halk sayısı	Kişi sayısı	Geçerli yüzdesi	Toplam ortalama
1	Bir ve iki	125	% 32.8	
2	Üç ve dört	149	% 39.1	
3	Beş ve altı	107	% 28.1	
Toplam		381	% 100	% 1.95

Meslek sorusunda belirlenen en yüksek sayı memur olduğuna göre (90 kişi), Bahçelievler mahallesindeki yaşayanların çoğunun memur olduğu ve devlet birimlerinde çalıştığı, bunun dışında öğrenci(49), ev hanımı (37 kişi), esnaf (38 kişi), ve mühendisler (18 kişi) emekli ve doktor (14 kişi olarak) olarak görülmektedir. Meslek grupları arasında öğrenci katılımcının yüksek sayıda bulunması Bahçelievler mahallesinin okullara yakın olması nedeni ve öğrenciler tarafından daha çok tercih edildiğini göstermektedir. Şekil 4.3 Bahçelievler mahallesinde katılımcıların sayısına göre meslek durumunu göstermektedir.



Şekil 4.3 Katılımcıların meslek durumunu göre sayısını göstermektedir.

(Çizelge 4.5.) Katılımcıların meslek durumlarına bakıldığında %23.6 oranıyla çoğunlukla memur oldukları ortaya çıkmıştır. Diğer mesleklerde ise ev hanımı %13.4 öğrenci %13.1 oranları ile sıralanmaktadır. Bahçelievler mahallesinde serbest ve özel meslekler en düşük oranlara sahiptir.

Çizelge 4.5.Katılımcıların meslek durumunu göstermektedir

Meslek		
	Kişi sayısı	Yüzdesi
Aşçı	1	0.3
Askeri personel	1	0.3
Barista	1	0.3
Besicilik	2	0.5
Dekorasyon	1	0.3
Diş hekimi	2	0.5
Doktor	14	3.7
Emekli	14	3.7
Emlakçı	2	0.5
Esnaf	38	10.0
Evhamımı	51	13.4
Fizyoterapist	4	1.0
Garson	2	0.5
Hemşire	1	0.3
İnşaat	2	0.5
İşçi	7	1.8
İşletmeci	3	0.8
Kasiyer	3	0.8
Kuaför	3	0.8
Mağazacı	1	0.3
Manikürcü	3	0.8
Memur	90	23.6
Mimar	7	1.8
Müdür	1	0.3
Mühendis	18	4.7
Müteahhit	1	0.3
Öğrenci	50	13.1
Öğretmen	15	3.9
Serbest	15	3.9
Taksi Şoförlüğü	4	1.0
Tercüman	2	0.5
Tezgahtar	3	0.8
Turizmci	4	1.0
Uzman	5	1.3
Veteriner hekimi	2	0.5
Yönetici	8	2.1
Total	381	100.0

(Çizelge 4.6.) Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında %46.5 oranıyla çoğunlukla üniversite mezunu oldukları ortaya çıkmıştır. Gelir durumu ise %59.8 oranıyla katılımcıların çoğunlukla orta gelir seviyesinde olduğunu belirlenmektedir.

Çizelge 4.6. katılımcıların eğitim ve gelir durumunu göstermektedir.

Sayı	Eğitim seviyesi	Kişi sayısı	Geçerli yüzdesi	Toplam ortalama
1	İlkokul – Ortaokul	32	% 8.4	
2	Lise	100	% 26.2	
3	Üniversite	177	% 46.5	
4	Yüksek lisans	60	% 15.7	
5	Doktora	12	% 3.1	
Toplam		381	%100	% 2.79
Sayı	Gelir durumu	Kişi sayısı	Geçerli yüzdesi	Toplam ortalama
1	Üst	6	% 1.6	
2	Orta – üst	125	% 39.1	
3	Orta	228	% 59.8	
4	Orta- alt	29	% 7.6	
5	Alt	12	% 3.1	
6	Yoksul	1	% 0.3	
Toplam		381	% 100	% 2.83

Katılımcıların ev mülkiyet ve araba sahipliğine bakıldığında %54.9 ev sahibi, % 45.1 kiracı ve % 58.8 araç sahibi olduğu görülmektedir. (Çizelge 4.6.) katılımcıların ev mülkiyet durumunu ve araç sahibi olduğunun oranını göstermektedir.

Çizelge 4.7. Ankette katılımcıların ev mülkiyet durumunu ve araç sahibi olduğunun oranını göstermektedir.

Mülkiyet	Kişi sayısı	Geçerli yüzdesi	Araç sahipliği	Kişi sayısı	Geçerli yüzdesi
Ev sahibi	209	%54.9	Araç sahibi olanlar	205	%53.8
Kiracı	172	% % 45.1	Araç sahibi olmayanlar	176	%46.2
Toplam	381	%100	Toplam	381	%100

Katılımcıların Ankara ve Bahçelievler mahallesinde algısını ve yaşam çevresine aidiyet hissini değerlendirme amacıyla, Ankara ve Bahçelievler mahallesinde yaşam süresi incelenmektedir. Uygulanan ankette katılımcıların Bahçelievler mahallesinde yaşam süresi (çizelge 4.8) gibi olduğu görülmüştür. Bahçelievler yaşam süresine bakıldığında en yüksek değer, %29.1 ile 1 ve 5 yıl arasını göstermektedir.

Çizelge 4.8. Katılımcıların Bahçelievler’de yaşam süresini göstermektedir.

Sayı	Bahçelievler’de yaşam süresi	Kişi sayısı	Yüzde
1	1 ve 5 yıl arası	111	%29.1
2	5 ve 10 yıl arası	68	%17.8
3	10 ve 15 yıl arası	21	%5.5
4	15 ve 20 yıl arası	26	%6.8
5	20 ve 25 yıl arası	37	%9.7
6	25 ve 30 yıl arası	14	%3.7
7	30 ve 35 yıl arası	35	%9.2
8	35 ve 40 yıl arası	14	%3.7
9	40 ve 45 yıl arası	34	%8.9
10	45 ve 50 yıl arası	8	%2.1
11	50 ve 55 yıl arası	3	%.8
12	60 ve 70 yıl arası	9	%2.4
13	80 ve 90 yıl arası	1	%.3
	Genel Toplam	381	%100

(Çizelge 4.7) Katılımcıların Bahçelievler mahallesinde yaşam süresi ortalaması % 4.18 görülmüştür. Bu oran 5. Kategoriye yakın olmasına istinaden 20 ve 25 yıl arasını göstermektedir. Bu değer yüksek olması Bahçelievler Mahallesinin kuruluş yılından itibaren mahalleye yerleşenler ve buna istinaden yerleşimin kuşaklar arasındaki devamı geçmişten günümüze kadar yapılan değişimler sonucunda azalması hissedilmektedir.

Çizelge 4.9. Katılımcıların Bahçelievler’de yaşam süresinin ortalamasını göstermektedir.

Bahçelievler’de yaşam süresi ortalaması			
Toplam kişi sayısı	En az	En yüksek	Ortalama
381	1 (1 ve 5 yıl arası)	15 (80 ve 90 yıl arası)	%4.18 (20 ve 25 yıl arası)

Anketin ikinci bölümü kent algısı ve aidiyet değerlendirme sorularıyla yönelmektedir. 1. Soruda (1.Kaç yıldır Ankara’da yaşıyorsunuz?) katılımcıların Ankara’da yaşam süresi incelendikten sonra çizelge 4.7’deki gibi olduğu görülmüştür. Ankara yaşam süresine bakıldığında en yüksek değer, %29.1 oranıyla 1 ve 5 yıl arasını göstermektedir. ,

Çizelge 4.10. Katılımcıların Ankara yaşam süresini göstermektedir.

Sayı	Ankara yaşam süresi	Kişi sayısı	Yüzde
1	1 ve 5 yıl arası	67	%17.6
2	5 ve 10 yıl arası	55	%14.4
3	10 ve 15 yıl arası	8	%2.1
4	15 ve 20 yıl arası	22	%5.8
5	20 ve 25 yıl arası	30	%7.9
6	25 ve 30 yıl arası	21	%5.5
7	30 ve 35 yıl arası	29	%7.6
8	35 ve 40 yıl arası	24	%6.3
9	40 ve 45 yıl arası	51	%13.4
10	45 ve 50 yıl arası	30	%7.9
11	50 ve 55 yıl arası	17	%4.5
12	60 ve 70 yıl arası	4	%1.0
13	80 ve 90 yıl arası	23	%6.0
	Genel Toplam	381	%100

(Çizelge 4.11) Katılımcıların Ankara yaşam süresi ortalaması % 5.91 görülmüştür. Bu oran 6. Kategoriye yakın olduğuna göre 25 ve 30 yıl arasını göstermektedir. Bu yüzden anketin kent ve mahalle algısı ve aidiyet sorularında katılımcıların doğma büyüme Ankaralı olup olmadıkları sorulmuştur. Doğma büyüme Ankaralı olanlar ve diğer kentlerden anakaraya yerleşen katılımcıların oranı çizelge 4.8’deki gibi olduğu görülmüştür.

Çizelge 4.11. Katılımcıların ankette doğma büyüme Ankaralı mısınız? Soruya verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

Doğma büyüme Ankaralı mısınız?		
	Kişi sayısı	Yüzdesi
Evet	192	50.4
Hayır	189	49.6
Toplam	381	100.0

(Çizelge 4.11) Katılımcıların Ankaraya geliş sebebi anketin kent/mahalle algısı ve aidiyet bölümünün 2. Sorusunda ((2.Ailenizin veya sizin Ankara’ya geliş sebebinizi önem sırasına göre (önemsiz ve en önemli arasında) derecelendiriniz)) verilen yanıtların dağılımını göstermektedir.

Anketin 2. Sorusu 5 dereceli likert ölçekli soru tipinde hazırlanmıştır. Skala üzerinde ‘1’ Önemsiz ‘5’ En önemli olmak üzere belirlenmiştir. Doğma büyüme ankaralı olan katılımcılar bu soruyu cevaplamamıştır.

Çizelge 4.12. Anket çalışmasında kullanılan değerlendirme skalası:

Önemsiz	Az Önemli	Kararsız – Orta	Önemli	En önemli
---------	-----------	-----------------	--------	-----------

Geliş sebebi olarak 1. Ekonomik nedenleri (iş bulma, iş kurma, ticaret) 2. Kendi ve çocukların eğitimi 3. Evlilik 4. Ankara büyüklüğünde ve gelişmişliğinde bir kentte yaşamak sorusu belirlenmiştir. Katılımcılar önemine göre bu soruyu cevaplamıştır. Pivot tablosunun sonuçlarına göre, Ekonomik nedenleri (iş bulma, iş kurma, ticaret) önem sırasına göre %1.92 ortalama ile en yüksek değeri ve evlilik nedeni 1.09 ortalama en az değeri almıştır. (Çizelge 4.12) Katılımcıların ankette Ankara’ya geliş sebebi sorusun verdikleri yanıtın Dağılımını göstermektedir.

Çizelge 4.13. Katılımcıların önem sırasına göre Ankara’ya geliş sebebi sorusuna verdikleri yanıtın Dağılımını göstermektedir.

Ankara’ya geliş sebebi			
	Önemsiz	En önemli	Ortalama
Ekonomik	0	5	1.92
Eğitim	0	5	1.65
Evlilik	0	5	1.09
Büyük ve gelişmiş şehir	0	5	1.46

Ankette Kent / mahalle algısı ve aidiyet bölümünün devamında katılımcıların 3. Soruyla Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara'yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (hiç ve çok arası) derecelendiriniz sorusuna verilen yanıtların ilk bölümünü oluşturan kullanıcı algısı (16 alt bileşen) ve yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (12 alt bileşen)'nin toplam değer yargıları aşağıda (Çizelgelerde.4.12 ve çizelge 4.15'de) verilmiştir. Anket çalışmasında 5 'li likert değerlendirme skalası kullanılmıştır. Skala üzerinde '1' Önemsiz '5' En önemli olmak üzere belirlenmiştir. Katılımcıların skalada önemsiz seçeneğini cevaplamadıkları için istatistiksel analizinde (Çizelge.4.15 ve şekil.4.4) görünmemektedir. 3.A.Kullanıcı Algısı sorularında gelen Ankara özelliklerine toplam 381 katılımcıdan % 1.57 az önemli, % 13.65 kararsızım, %70.60 önemli, %14.17 çok önemli algıladıklarını söylemişlerdir.

Çizelge 4.14. Katılımcıların Kent ve mahalle algısı 3.A Soruya verdikleri yanıtın dağılımı göstermektedir.

3.A. Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini ankara'yı ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (hiç ve çok arası) derecelendiriniz		
	Kişi sayısı	Yüzdesi
Önemsiz	0	0
Az önemli	6	1.57
Kararsızım	52	13.65
Önemli	269	70.60
En önemli	54	14.17
Toplam	381	100

Anketin kent algıma bölümünün 3.B. Yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) sorua verdikleri yanıtın dağılımı (Çizelge 4.15) de gösterilmektedir. Anket çalışmasında 5 'li likert değerlendirme skalası kullanılmıştır. Skala üzerinde '1' Hiç katılmıyorum '5' Çok katılıyorum olmak üzere belirlenmiştir. Ankara yaşam çevresine aidiyet değerlendirme sorularda toplam 381 katılımcıdan % 1.0 hiç katılmıyorum, % 7.1 katılmıyorum, %37.5 Kararsızım, %52.8 Katılmıyorum %1.6 çok katılıyorum söylemişlerdir.

Çizelge 4.15. Anket çalışmasında 3.B. Soruya verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

3.B. Yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz.		
	Kişi sayısı	Yüzdesi
Hiç katılmıyorum	4	1.0
katılmıyorum	27	7.1
Kararsızım	143	37.5
katılıyorum	201	52.8
Çok katılıyorum	6	1.6
Toplam	381	100.0

Anketin ikinci bölümünde devam eden B.2.Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? Sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz sorusuna verilen yanıtların ilk bölümünü oluşturan kullanıcı algısı (20 alt bileşen) ve yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (10 alt bileşen)'nin toplam değer yargıları aşağıda (Çizelgelerde.4.16. ve 4.17'de) verilmiştir. Anket çalışmasında 5 'li likert değerlendirme skalası kullanılmıştır.Skala üzerinde '1' Önemsiz '5' En önemli olmak üzere belirlenmiştir. B.2. Bahçelievler Kullanıcı Algısı sorularında gelen Bahçelievler özelliklerine toplam 381 katılımcıdan % 3.41 az önemli, % 45.14 kararsızım, %45.14 önemli, %6.30 çok önemli algıladıklarını söylemişlerdir.

Çizelge 4.16. Anket çalışmasında B.2. Soruya verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

B.2.Bahçelievler algınızda aklınıza ilk NELER gelir? Sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz		
	Kişi sayısı	Yüzdesi
Önemsiz	0	0
Az önemli	13	3.41
Kararsızım	172	45.14
Önemli	172	45.14
En önemli	24	6.30
Toplam	381	100

Anketin kent algıma bölümünün 4.B. Yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) soruya verdikleri yanıtın dağılımı (çizelge 4.17) gösterilmektedir. Anket çalışmasında 5 ‘li likert değerlendirme skolası kullanılmıştır.Skala üzerinde ‘1’ Hiç katılmıyorum ‘5’ Çok katılıyorum olmak üzere belirlenmiştir. Bahçelievler yaşam çevresine aidiyet değerlendirme sorularda toplam 381 katılımcıdan % 0.5 hiç katılmıyorum, % 7.61 katılmıyorum, % 22.31 Kararsızım, % 60.10 katılıyorum % 9.45 çok katılıyorum söylemişlerdir.

Çizelge 4.17. Anket çalışmasında 4.B. Soruya verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

4.B. Yaşam çevresine aidiyet yargıları(katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz)		
	Kişi sayısı	Yüzdesi
Hiç katılmıyorum	2	0.5
katılmıyorum	29	7.61
Kararsızım	85	22.31
katılıyorum	229	60.10
Çok katılıyorum	36	9.45
Toplam	381	100.0

Anketin 5. Sorusuna (5. Kendinizi Bahçelievler’e ait hissetmemenize neden olan sorunları önem sırasına göre çok az ve en çok arasında derecelendirir misiniz?) katılımcılar Bahçelievler’e ait hissetmemelerine neden olan sorunları önem sırasına göre çok az ve en çok arasında derecelendirmişler. 5. Sorunun analiz sonucunda, yeşil alanlar ve arka bahçelerin azalması % 3.75, Yedinci caddenin hala yayalaştırılmaması % 3.34, kent kültürüne sahip olmayan insanların çoğalması % 3.29, ticari işlemler ve eğlence alanların gürültüsü % 3.23, belediye temizlik ve hizmetlerinin yetersiz olması % 3.08 oranlarıyla yaklaşık sonuçlar ortaya çıktığı (Çizelge 4.18) görülmüştür. Bu sayede günümüzdeki Bahçelievler mahallesindeki yapılan kentsel politikalarında yeşil alanların korunması dikkate alınmasının gerekli olduğu his edilmektedir. Katılımcıların çoğunlukla yedinci caddenin kalabalık ve gürültü olması nedeniyle trafiğe kapanmasına yüksek yanıt verdiği görülmektedir ancak yedinci cadde üzerindeki esnafın yaptıkları ticaretin azalmasına veya engel olduğunu düşünüp bu konuya az seviyede yanıt vermişlerdir.

Çizelge 4.18. Anket çalışmasında 5. Soruya verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

5. Kendinizi Bahçelievler’e ait hissetmemenize neden olan sorunları önem sırasına göre çok az ve en çok arasında derecelendirir misiniz?			
	Çok az	En çok	Ortalama
Kent kültürüne sahip olmayan insanların çoğalması	1	5	3.29
Ticari işlemler ve eğlence alanların gürültüsü	1	5	3.23
Yedinci caddenin hala yayalaştırılmaması	1	5	3.34
Yeşil alanlar ve arka bahçelerin azalması	1	5	3.75
Belediye temizlik ve hizmetlerinin yetersiz olması	1	5	3.08

Son olarak Anketin 6. Sorusunda (6.Bahçelievler’de yaşamaktan toplam değer olarak, artı ve eksileriyle memnuniyet ve mutluluğunuzu, derecelendiriniz) Bahçelievler mahallesinin geçmişten günümüze kadar fiziksel değişim ve gelişmelerini göz önünde bulundurarak sakinlerden yaşadıkları çevrede tüm toplam değer olarak, artı ve eksileriyle memnuniyet ve mutluluklarının derecelendirilmesi istenilmiştir. Anket çalışmasında 5 ‘li likert değerlendirme skalası kullanılmıştır.Skala üzerinde ‘1’ Hiç katılmıyorum ‘5’ Çok katılıyorum olmak üzere. Belirlenmiştir. Bahçelievler’de yaşam çevresinden memnuniyet sorusunu Toplam 381 katılımcıdan %16.01 çok memnunum, %62. 99 memnunum, % 7.35 kararsızım, %12.34 az memnunum % 1.31 hiç memnun değilim cevapladıkları (Çizelge 4.19) gösterilmektedir.

Çizelge 4.19. Anket çalışmasında 6. Soruya verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

6.Bahçelievler’de yaşamaktan toplam değer olarak, artı ve eksileriyle memnuniyet ve mutluluğunuzu, derecelendiriniz		
	Kişi sayısı	Yüzdesi
Hiç memnun değilim	5	1.31
Az memnunum	47	12.34
Kararsızım	28	7.35
Memnunum	240	62.99
Çok memnunum	61	16.01
Total	381	100.0

Anket sorularının oluşturulması ve verilerin değerlendirilmesinde oluşturulan Kent ve mahalle algı ve yaşam çevresine aidiyet alt bileşenleri için ayrı bir güvenilirlik analizi uygulanmıştır. Bu sayede her iki bölüm için oluşturulan her bir sorunun çalışmayı doğru sonuçlara ulaştırıp ulaştırmadığı ortaya çıkmıştır.

Anket sonuçları ve değerlendirilmesi:

Anket yanıtlarının tutarlılığını ölçmek için spss programında Alpah güvenilirlik Analizi (Reliability Analysis) kullanılmıştır. İstatistikte Cronbach'ın alfa (α) katsayısı psikometrik bir testin güvenilirliğinin kestiriminde kullanılır. Katsayının 0.7 ve üstü bulunması durumunda ölçeğin güvenilirliği iyi olarak kabul edilir. Diğer yandan hesaplanan düşük değerin ölçekte yer alan madde sayısının az olmasına, hesaplanan katsayı 0.9'un üzerinde olduğunda da ölçekte gereksiz soru olabileceği göz önüne alınmalıdır (Eymen, 2007). Bu çalışmada uygulanan anket çalışmasının sorularının güvenilirlik sonucu aşağıda gelmiştir. (Çizelge 4.20 ve 4.21) 3.A- 3.B. sorularında Ankara kent algısı ve yaşam çevresine aidiyet sorularını ait olan alt bileşenlerin ve 4.A – 4.B Bahçelievler mahalle algısı ve yaşam çevresine aidiyet sorularını ait olan alt bileşenlerin sorularının güvenilirlik analizi gösterilmektedir.

Çizelge 4.20. Anket 3.A- 3.B. verilerinin güvenilirlik analizi tablosunu göstermektedir.

Güvenilirlik analizi	
Cronbach's Alpha	Değişken sayısı
.874	28

Güvenilirlik analiz sonucuna göre Cronbach's Alpha değeri 0,874 çıkmıştır. Bunun anlamı hazırlanan anketten alınan verilerin %87 oranında güvenilir çıktığıdır.

Çizelge 4.21. Ankette 3.A sorusunun güvenilirlik analizini göstermektedir.

Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara'yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (hiç ve çok arası) derecelendiriniz	
Alt bileşenler	Cronbach's Alpha
Başkent olması ve TBMM	.871
Anıtkabir ve ilgili bileşenler	.873
AOÇ (Atatürk Orman Çiftliği)	.874
Atakule	.872
Ankara Kalesi, Ulus, Hacı Bayram Veli, Hanlar, Hamamönü, vd.	.868
Arkeolojik değerleri (Roma Hamamı, Augustus Tapınağı, vd.)	.871
Planlı ve gelişmiş bir şehir olması	.872
Düzenli mahalleleri (Bahçelievler/Emek/Çayyolu vd)	.873
Kızılay Meydanı/ Güvenpark	.868
Üniversiteleri	.870
Kent içi parklar (Gençlik Parkı/ Botanik / Seğmenler /Altınpark vd.)	.869
Büyük yeni parklar (Göksu, Ahlatlıbel, vd.)	.868
Dereleri (Bentderesi, İncesu, vd.)	.872
Ağaçlı yolları	.877
Ankaray-Metro	.870
Memur kenti	.869

Çizelge 4.22. Ankette 3.B. sorusunun güvenirlik analizini göstermektedir.

3.B. Yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri(katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz)	
Alt bileşenler	Cronbach's Alpha
Ankara yaşamımı iyi yönde değiştirdi/geliştirdi	.866
Ankara'da yaşamak beklenti ve hedeflerime ulaşmama katkı sağladı	.866
Ankara'da yaşarken kendimi güvende hissediyorum	.867
Ankara öğrenim görmek için ideal bir kenttir	.867
Ankara gelişmiş bir kenttir	.871
Ankara sosyalleşme için yeterli ve kaliteli kamusal mekanlara sahiptir	.872
Ankara yürünebilir bir kenttir	.869
Ankara'nın kentsel tasarımını estetik buluyorum	.870
Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	.870
Ankara yeşil bir kenttir	.870
Ankara'da toplu taşıma yeterlidir	.868
Ankara temiz ve bakımlı bir kenttir	.866

Ankara kent algısı ve yaşam çevresine aidiyet sorularının alt bileşenleri için analiz sonucunda çıkan cronbach's alpha değeri tanımlanan soruların güvenirliğini göstermektedir. Tüm değerlerin 0,800'den büyük değerler olması ile %80'in üstünde güvenilirliğin sağlanmış olduğu görülmüştür.

Çizelge 4.23. Anket 4.A- 4.B. verilerinin güvenirlik analizi tablosunu göstermektedir.

Güvenirlik analizi	
Cronbach's Alpha	Değişken sayısı
.852	35

Güvenilirlik analiz sonucuna göre Cronbach's Alpha değeri 0,852 çıkmıştır. Bunun anlamı hazırlanan anketten alınan verilerin %85 oranında güvenilir çıktığıdır

Çizelge 4.24. Ankette 4.A sorusunun güvenilirlik analizini göstermektedir.

Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? Sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz	
Alt bileşenler	Cronbach's Alpha
Planlı gelişmiş, düzenli bir mahalle olması	.848
Geçmişten günümüze gelen kendine özgü bir Bahçelievler kültürünün olması	.846
Sakinlerin homojen sosyo-ekonomik-kültürel yapısı	.846
Anıtkabir ve ilgili bileşenler	.848
Milli Kütüphane	.846
Çok sayıda okul ve hastanenin olması	.849
Buz pateni, sinema, vb. sosyo-kültürel tesis olanakları	.843
7. Caddesi ve bu caddenin sunduğu eğlence-alışveriş aktiviteleri	.844
Bütüne yayılan gelişkin alışveriş, yeme-içme olanakları	.847
Yürünebilir, geniş, sürekli ve düzgün yapıli kaldırımlarının olması	.847
Kaldırımlarda gölge yapan ağaç dokusunun olması	.845
Anıtpark ve diğer parkları, yeşil dokusu, çim alanlarının olması	.843
Yapıların estetik ve bütüncül ve görsel kalitesinin olması	.845
Toplanma alanlarının, meydanlarının olması	.869
Temiz ve bakımlı olması	.843
Kent mobilyalarının (aydınlatma-oturma yerleri) yeterli ve tasarımlarının kullanışlı/estetik olması	.848
Bisiklet yollarının olması	.850
Toplu taşıma olanaklarının çeşitliliği ve yüksek erişilebilirliği	.851
Yeterli otopark alanının olması	.849
Trafiğinin sorunsuz olması	.848

Bahçelievler mahalle algısı ve yaşam çevresine aidiyet sorularının alt bileşenleri için analiz sonucunda çıkan cronbach's alpha değeri tanımlanan soruların güvenilirliğini göstermektedir.

Tüm değerlerin 0,800'den büyük değerler olması ile %80'in üstünde güvenilirliğin sağlanmış olduğu görülmüştür.

(Çizelge 4.25) Ankara Bahçelievler mahallesinde yapılan anketin Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara'yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (Önemsiz ve çok arası) derecelendiriniz ve Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? Sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz, 3.b. yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) ve 4.b. yaşam çevresine aidiyet yargıları (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) sorularına katılımcıların yaş grubuna göre sırasıyla en yüksek verilen değerlerini göstermektedir.

Çizelge 4.25. Katılımcıların yaş gurubuna göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir

Temel Faktör (Yaş gurubu)	Ankara kent algısı	Değer	Balçelievler mahalle algısı	Değer	Ankara aidiyet	Değer	Balçelievler mahalle aidiyet	Değer
20 ve 24	Anıtkabir ve ilgili bilesenler	42.9	Yürünebilir, geniş, sürekli ve düzenli yapıları kaldırımlarının olması	36.4	Ankara yeşil bir kenttir	29.0	İşyerime yakın bir mahalledir	21.9
25 ve 30	Dereleri	23.8	Temiz ve bakımlı olması	24.0	Ankara yaşamını iyi yönde değiştirdi/geliştirdi	28.0	Kendine özgü bir Balçelievler kültürü ve yaşamı var	14.3
31 ve 34	Başkent olması ve TBMM	42.9	Buz pateni, sinema, vb. sosyo-kültürel tesis olanakları	30.8	Ankara'da yaşamak kendini güvende hissediyorum	37.9	Güvenlidir	18.2
35 ve 40	Düzenli mahalleler	58.3	7. Caddesi ve bu caddenin sunduğu eğlence-alışveriş aktiviteleri	32.0	Ankara'da yaşamak bekleni ve hedeflerine ulaşmaya katkı sağladı	34.6	Aileme/akrabalarıma yakındır	25.4

Çizelge 4.25. (devam) Katılımcıların yaş gurubuna göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir

41 ve 45	Büyük yeni parklar (Göksu, Ahlatlıbel, vd.)	14.3	Anıtkabir ve ilgili bileşenler	33.3	Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	7.1	Kendine özgü bir Bahçelievler kültürü ve yaşamı var	42.9
46 ve 50	AOÇ(Arattık Orman Çiftliği)	16.7	Yürünebilir, geniş, sürekli ve düzenli yapıları kaldırımlarının olması	18.2	Ankara'da toplu taşıma yeterlidir	9.8	Kendine özgü bir Bahçelievler kültürü ve yaşamı var	21.4
51 ve 55	Anıtkabir ve ilgili bileşenler	14.3	Sakinlerin homojen sosyoekonomik-kültürel yapısı	29.4	Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	12.2	Kendi okulum/çocuklarımla okulları yakındır	7.0
56 ve 60	Kent içi parklar	23.1	Çok sayıda okul ve hastanenin olması	40.0	Ankara'da yaşamak beklentisi ve hedeflerime ulaşmama katkı sağladı	11.5	Güvenlidir	34.1
61 ve 70	Düzenli mahalleler	16.7	Anıtpark ve diğer parkları, yeşil dokusu, çim alanlarının olması	31.8	Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	12.2	İşyerime yakın bir mahalledir	34.4
71 ve 80	Atakule	9.6	Bühtüne yayılan gelişkin alışveriş, yeme-içme olanakları	26.3	Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	5.2	Bahçelievler yaşamını iyi yönde değiştirdi/geliştirdi	8.6

Yukarıdaki Tabloda Ankara kent algısı sorularında düzenli mahalleler bileşeni en yüksek değer 35 ve 40 yaş grubunda (% 58.3) alan alt algı bileşeni olarak çıkmıştır. Diğer yaş gruplarına göre Ankara kent algısında bu bileşenin düşük değer verildiği algılanmaktadır. Ve bu konuda kentsel tasarımcıların kent planlama ve tasarım politikalarında değişim yapması Bahçelievler Mahallesi algısı sorusunda çok sayıda okul ve hastanenin olması en yüksek değeri 56 ve 60 yaş grubunda (% 40.0) alan alt algı bileşeni olarak çıkmıştır. Ankara yaşam çevresine aidiyet sorularında ‘‘Ankara’da yaşarken kendimi güvende hissediyorum’’ en yüksek değeri 31 ve 35 yaş grubunda (% 39.7) alan alt algı bileşeni olarak çıkmıştır. Bahçelievler yaşam çevresine aidiyet sorularında ‘‘Kendine özgü bir Bahçelievler kültürü ve yaşamı var’’ en yüksek değeri 41 ve 45 yaş grubunda (% 42.9) alan alt algı bileşeni olarak çıkmıştır. Bu değerlendirme sonucunda anketin sorularında gelen diğer bileşeninin önemli eksikliklere sahip olduğunu ve bu yönde yeni kentsel politikaların geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Örneğin Bahçelievler yaşam çevresi aidiyet sorularında 46 ve 50 yaşlı olan katılımcılar kendine özgü bir Bahçelievler kültürü ve yaşamı var bileşeninin değeri, 71 ve 80 yaşlı olan veya dogma büyüme Bahçelievler’i olanlara göre yüksek olduğu Bahçelievler mahallesinde sosyal kültürel değişimi göstermektedir. Ayrıca kent ve mahalle algı sorularında yeşil alanlar, bisiklet alanları, engelli yolları ve kent mobilyaların yetersiz olduğu gösterilmektedir.

(Çizelge 4.26) Ankara Bahçelievler mahallesinde yapılan anketin Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara’yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (Önemsiz ve çok arası) derecelendiriniz ve Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? Sizin için Bahçelievler’in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz, 3.B. yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) ve 4.b. yaşam çevresine aidiyet yargıları (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) sorularına katılımcıların cinsiyetine göre sırasıyla en yüksek verilen değerlerini göstermektedir.

Çizelge 4.26. Katılımcıların cinsiyete göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

Temel Faktör (Cinsiyet)	Ankara kent algısı	Değer	Bahçelievler mahalle algısı	Değer	Ankara aidiyet	Değer	Bahçelievler mahalle aidiyet	Değer
Kadın	AOÇ (Atatürk Orman Çiftliği)	45.8	Anıtpark ve diğer parkları, Yeşil dokusu, çim alanlarının olması	72.7	Ankara gelişmiş bir kenttir	57.1	Sakındır	54.9
Erkek	Üniversitel eri	100.0	Bütüne yayılan gelişkin alıveriş, yeme-içme olanakları	100.0	Ankara'da yaşamak beklentisi ve hedeflerime ulaşmama katkı sağladı	73.1	Kendi okulunu/çocuklarının okulları yakındır	82.5

Çizelge 4.27. Ankara Bahçelievler mahallesinde yapılan anketin Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara'yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (Önemsiz ve çok arası) derecelendiriniz ve Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? Sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz, 3.b. yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) ve 4.b. yaşam çevresine aidiyet yargıları (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) sorularına katılımcıların eğitim seviyesine göre sırasıyla en yüksek verilen değerlerini göstermektedir.



Çizelge 4.27. Katılımcıların eğitim seviyesine göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir

Temel Faktör (Eğitim seviyesi)	Ankara kent algısı	Değer	Bahçelievler mahalle algısı	Değer	Ankara aidiyet	Değer	Bahçelievler mahalle aidiyet	Değer
İlkokul	Arkeolojik değerleri (Roma Hamamı, Augustus Tapınağı, vd.)	15.8	Anıtpark ve diğer parkları, yeşil dokusu, çim alanlarının olması	25.0	Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	11.2	İşyerime yakın bir mahalledir	46.9
Ortaokul								
Lise	Düzenli mahalleleri (Bahçelievler/Emek /Çayyolu vd)	66.7	Milli Kütüphane	54.5	Ankara öğrenim görmek için ideal bir kenttir	73.7	Kendi okulum/çocuklarının okulları yakındır	40.4
Üniversiteli	Dereleri (Beir deresi, İncesu, vd.)	73.0	Anıtkabir ve ilgili bileşenler	88.9	Ankara temiz ve bakımlı bir kenttir	62.1	Sakindir	52.9
Yüksek Lisans	Üniversiteleri	33.3	Sakinlerin homojen sosyoekonomik- kültürel yapısı	23.5	Ankara'nın kentsel tasarımını estetik buluyorum	18.0	Çocukluğunu Bahçelievler'de yaşadım, benim için çok değerli anılar barındırıyor	14.4
Doktora	Planlı ve gelişmiş bir şehir olması	13.6	Geçmişten günümüze gelen kendine özgü bir Bahçelievler kültürünün olması	16.7	Ankara temiz ve bakımlı bir kenttir	20.7	Güvenlidir	9.1

Çizelge 4.28. Ankara Bahçelievler mahallesinde yapılan anketin Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara'yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (Önemsiz ve çok arası) derecelendiriniz ve Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? Sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz, 3.b. yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) ve 4.b. yaşam çevresine aidiyet yargıları (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) sorularına katılımcıların gelir durumuna göre sırasıyla en yüksek verilen değerlerini göstermektedir.



Çizelge 4.28. Katılımcıların gelir durumuna göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

Temel Faktör (Gelir)	Ankara kent algısı	Değer	Bahçelievler mahalle algısı	Değer	Ankara aidiyet	Değer	Bahçelievler mahalle aidiyet	Değer
Üst	Büyük yeni parklar(Göksu, Ahlalib. vd.)	14.3	Geçmişten günüme gelen kendine özgü bir Bahçelievler kültürünün olması	12.5	Ankara temiz ve bakımlı bir kenttir	10.3	Bahçelievler yaşamını iyi yönde değiştirdi/geliştirdi	2.9
Orta Üst	Ankara- Metro	44.4	Geçmişten günüme gelen kendine özgü bir Bahçelievler kültürünün olması	45.8	Ankara temiz ve bakımlı bir kenttir	44.8	Güvenlidir	5.0
Orta	Anıtkabir ve ilgili bileşenler	71.4	Yapıların estetik ve bütüncül ve görsel kalitesinin olması	76.5	Ankara gelişmiş bir kenttir	76.2	İşyerime yakın bir mahalledir	71.9

Çizelge 4.28. (devam) Katılımcıların gelir durumuna göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

Orta Alt	Kent içi parklar (Gençlik Parkı/Botanik /Seğmenler /Altınpark vd.)	23.1	Buz pateni, sinema, vb. sosyal-kültürel tesis olanakları	38.5	Ankara öğrenim görmek için ideal bir kenttir	10.5	Aileme/akrabalarına yakındır	11.9
Alt	Ağaçlı yolları	21.4	Sakinlerin homojen sosyoekonomik-kültürel yapısı	23.5	Ankara yaşamımı iyi yönde değiştirdi/geliştirdi	20.0	Kendine özgü bir Bahçelievler kültürü ve yaşamı var	21.4
Yoksul	Kızılay Meydanı/ Güvenpark	2.9	Geçmişten günümüze gelen kendine özgü bir Bahçelievler kültürünün olması	4.2	Ankara'da yaşarken kendini güvende hissediyorum	3.4	Güvenlidir	2.3

Çizelge 4.29. Ankara Bahçelievler mahallesinde yapılan anketin Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara'yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (Önemsiz ve çok arası) derecelendiriniz ve Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? Sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz, 3.b. yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) ve 4.b. yaşam çevresine aidiyet yargıları (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) sorularına katılımcıların Ankara'da yaşam süresine göre sırasıyla en yüksek verilen değerlerini göstermektedir.



Çizelge 4.29. Katılımcıların Ankara yaşam süresine göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir

Temel Faktör	Ankara kent algısı	Değer	Bahçelievler mahalle algısı	Değer	Ankara aidiyet	Değer	Bahçelievler mahalle aidiyet	Değer
(Ankara Yaşam Süresi)								
1 ve 5	Düzenli mahalleleri (Bahçelievler/Emne k/Çayyolu vd.)	41.7	Yapıların estetik ve bütüncül ve görsel kalitesinin olması	32.4	Ankara sosyalleşme için yeterli ve kaliteli kamusal mekanlara sahiptir	21.8	Bahçelievler hiçbir konuda ayrılmayacağı bir mahalledir, kendini Bahçelievler'e ait hissediyorum	38.3
6 ve 10	Atatürk	61.1	Temiz ve bakımlı olması	26.0	Ankara yaşamını iyi yönde değiştirdi/geliştirdi	36.0	Kendine özgü bir Bahçelievler kültürü ve yaşamı var	35.7
11 ve 15	Atatürk	71.4	Temiz ve bakımlı olması	71.4	Ankara'da yaşarken kendini güvende hissediyorum	10.3	Çocukluğumu Bahçelievler'de yaşadım, benim için çok değerli anılar barındırıyor	100.0
16 ve 20	Büyük yeni parklar (Gökusu, Ahlatlıbel, vd.)	78.6	Yeterli otopark alanının olması	71.4	Ankara'da toplu taşıma yeterlidir	57.1	İşyerime yakın bir mahalledir	28.1
21 ve 25	Dereleri (Bent deresi, İnce-su, vd.) Büyük yeni parklar (Gökusu, Ahlatlıbel, vd.)	50.0	Kent mobilyalarının (aydınlatma-oturma yerleri) yeterli ve tasarımlarının kullanışlı/estetik olması	14.8	Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum Ankara yeşil bir kendir	100.0	Bahçelievler yaşamını iyi yönde değiştirdi /geliştirdi	14.3

Çizelge 4.29. (devam) Katılımcıların Ankara yaşam süresine göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

26 ve 30	Arkeolojik değerleri (Roma Hamamı, Augustus Tapınağı, vd.)	53.8	Yeterli otopark alanının olması	99.4	Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	88.9	Çocuklu ğınımı Bahçelievler'de yaşadım, benim için çok değerli anılar barındırıyor	70.0
31 ve 35	Başkent olması ve TBMM	50.0	Bütüne yayılan gelişkin alışveriş, yeme-içme olanakları	31.6	Ankara'nın kentsel tasarımını estetik buluyorum	100.0	Güvenlidir	13.6
36 ve 40	Atakule Derele (Benderesi, İncesu, vd.)	71.4	Temiz ve bakımlı olması	47.8	Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	61.5	Çocukluğumu Bahçelievler'de yaşadım, benim için çok değerli anılar barındırıyor	70.0
41 ve 45	AOÇ(Atatürk Orman Çiftliği)	16.7	Yeterli otopark alanının olması	61.7	Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	100.0	Kendine özgü bir Bahçelievler kültürü ve yaşamı var	21.4

Çizelge 4.29. (devam) Katılımcıların Ankara yaşam süresine göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

46 ve 50	Ağaçlı yolları	21.4	Yeterli otopark alanının olması	92.9	Ankara'nın kentsel tasarımını estetik buluyorum	100.0	Sakinidir	31.4
51 ve 55	Ağaçlı yolları	21.4	Geçmişten gününüze gelen kendine özgü bir Bahçelievler kültürünün olması	12.5	Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	100.0	Güvenlidir	2.3
61 ve 70	Büyük yeni parklar(Göksu, Ahlatlıbel, vd.)	7.1	Anıtpark ve diğer parkları, yeşil dokusu, çim alanlarının olması	15.9	Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	84.6	Güvenlidir	6.8

Çizelge 4.30. Ankara Bahçelievler mahallesinde yapılan anketin Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara'yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (Önemsiz ve çok arası) derecelendiriniz ve Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? Sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz, 3.b. yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) ve 4.b. yaşam çevresine aidiyet yargıları (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz) sorularına katılımcıların Bahçelievler yaşam süresine göre sırasıyla en yüksek verilen değerlerini göstermektedir.



Çizelge 4.30. Katılımcıların Bahçelievler’de yaşam süresine göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

Temel Faktör (Bahçelievler Yaşam Süresi)	Ankara kent algısı	Değer	Bahçelievler mahalle algısı	Değer	Ankara aidiyet	Değer	Bahçelievler mahalle aidiyet	Değer
1 ve 5	Üniversiteler	88.9	7. Caddesi ve bu caddenin sunduğu eğlence-alışveriş aktiviteleri	72.0	Ankara’da yaşamak beklentisi ve hedeflerine ulaşmama katkı sağladı	65.4	Bahçelievler hiçbir koşulda ayrılmayacağım bir mahalledir, kendimi Bahçelievler’e ait hissediyorum	63.8
6 ve 10	Dereleti (Bent deresi, İncesu, vd.)	34.5	Ankabir ve ilgili bileşenler	55.6	Ankara’nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	72.2	Kendine özgü bir Bahçelievler kültürü ve yaşamı var	64.3
11 ve 15	Dereleti (Bent deresi, İncesu, vd.)	64.3	Geçmişten günümüze gelen kendine özgü bir Bahçelievler kültürünün olması	8.3	Ankara’nın kentsel tasarımını estetik buluyorum	81.8	Aileme/akrabalarımın yakındır	7.5
16 ve 20	Dereleti (Bent deresi, İncesu, vd.)	66.7	Yeterli otopark alanının olması	79.2	Ankara’nın kentsel tasarımını estetik buluyorum	87.5	Kendi okulum/cocuklarımın okulları yakındır	53.8

Çizelge 4.30. (devam) Katılımcıların Bahçelievler’de yaşam süresine göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

21 ve 25	Ataküle	66.7	Kent mobilyalarının (aydınlatma-oturma yerleri) yeterli ve tasarımlarının kullanışlı/estetik olması	16.7	Ankara yeşil bir kenttir	100.0	Bahçelievler yaşamının iyi yönde değiştirdi/geliştirdi	14.3
26 ve 30	Arkeolojik değerleri (Roma Hamamı, Augustus Tapınağı, vd.)	60.0	Çok sayıda okul ve hastanenin olması	2.0	Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	100.0	Kendi okulum/cocuklarımdan okulları yakındır	7.0
31 ve 35	Dereleri (Beut deresi, İncesu, vd.)	70.0	Bütüne yayılan gelişkin alışveriş, yeme-içme olanakları	26.3	Ankara'nın kentsel tasarımını estetik buluyorum	100.0	Güvenlidir	34.1

Çizelge 4.30. (devam) Katılımcıların Bahçelievler’de yaşam süresine göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

36 ve 40	Düzenli mahalleleri (Bahçelievler/Emek/Çayyolu vd)	100.0	Anıtpark ve diğer parkları, yeşil dokusu, çim alanlarının olması	6.8	Ankara'nın kentsel tasarımını estetik buluyorum Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum Ankara yeşil bir kenttir	Bahçelievler yaşamını iyi yönde değiştirdi/geliştirdi	8.6
41 ve 45	Atakule	66.7	Kaldırımlarda gölge yapan ağaç dokusunun olması	14.4	Ankara sosyalleşme için yeterli ve kaliteli kamusal mekanlara sahiptir Ankara'nın kentsel tasarımını estetik buluyorum Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	Aileme/akrabalarımın yakındır	6.0

Çizelge 4.30. (devam) Katılımcıların Bahçelievler’de yaşam süresine göre ankette 3.A,3B ve 4.A,4B sorularına verdikleri yanıtın dağılımını göstermektedir.

46 ve 50	Atakule	100.0	Anıtpark ve diğer parkları, yeşil dokusu, çim alanlarının olması	9.1	Ankara'nın kentsel tasarımını estetik buluyorum	100.0	İşyerime yakın bir mahalledir	100.0
51 ve 55	Atakule	100.0	Anıtpark ve diğer parkları, yeşil dokusu, çim alanlarının olması	5.9	Ankara'nın kentsel tasarımını estetik buluyorum	100.0	Güvenlidir	100.0
					Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum			
					Ankara yeşil bir kenttir			
61 ve 70	Atakule	100.0	Bisiklet yollarının olması	5.3	Ankara'nın kentsel tasarımını estetik buluyorum	100.0	Güvenlidir	4.5

4.2. Hipotezlerin Testi

4.2.1. Hipotezlerin değerlendirilmesi (T-Test).

Bu çalışmada araştırmanın literatör taramasına göre araştırma dört hipotezde oluşturulmuştur. Hipotezlerin değerlendirmesi için Spss programında One-Sample T Test yöntemi uygulanmıştır.

Birinci hipotez Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara'yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (hiç ve çok arası) derecelendiriniz. Kullanıcı algısı sorularını değerlendirmektedir

H₀: Kentsel mekanda yapıların estetik ve bütüncül ve görsel kalitesi, erişebilirliği, okuna bilirliliği ve görüne bilirliliği ve kullanıcının sosyo-ekonomik özellikleri mekanın algılamasında etkilidir.

H₁: Kentsel mekanda yapıların estetik ve bütüncül ve görsel kalitesi, erişebilirliği, okuna bilirliliği ve görüne bilirliliği ve kullanıcının sosyo-ekonomik özellikleri mekanın algılamasında etkilidir.

Hipotezi anketteki bulunan 3.A.((Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara'yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (hiç ve çok arası) derecelendiriniz. Kullanıcı algısı sorularını değerlendirmektedir))Kullanıcı algısı sorularını içermektedir. Aşağıdaki tabloda, tek örnekli t testi (One-Sample T Test) 3.A.Kullanıcı algısı sonuçları sunulmaktadır.

Çizelge 4.31. Birinci hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir.

One-Sample Statistics Test (Ankette 3.A. soruları)				
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Fiziksel özellikler Ankara – 1. Hipotez	381	56.1234	8.78084	.44986

Çizelge 4.31. (devam) Birinci hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir.

One-Sample Test (Ankette 3.A. soruları)						
	Test Value = 16 (Bileşen sayısı)					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Fiziksel özellikler Ankara 1. Hipotez	89.192	380	.000	40.12336	39.2388	41.0079

Yukarıdaki tabloda gösterildiğine göre, örneklem grubundaki fiziksel özelliğin ortalama puanı, 8,78'lik (Std. Deviation) ve standart sapma puanı 56.1234 tir. Anlamlılık seviyesi ($\text{sig} \leq 0.000$) görünmektedir. Ayrıca anlamlılık seviyesi ($\text{sig} \leq 0.000$), 0.05 ten küçük olduğuna göre Ankara fiziksel özellikleri ve kullanıcı algısı arasında anlamlı bir şekilde etkinin olduğu ve hipotezin onaylanması görülmektedir.

Birinci hipotez değerlendirmesi 4.A.((Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? Sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz)) Kullanıcı algısı sorularını değerlendirmektedir.

H₀: Kentsel mekanda binaların formları ve nesnelerin okuna bilirliliği ve görüne bilirliliği (fiziksel özellikleri) kullanıcıların mekanın algılamasında etkilidir.

H₁: Kentsel mekanda binaların formları ve nesnelerin okuna bilirliliği ve görüne bilirliliği kullanıcıların mekanın algılamasında etkili değildir.

Araştırmanın birinci hipotezi anketteki bulunan 4.A.(Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? Sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz) Kullanıcı algısı sorularını içermektedir. Aşağıdaki tabloda, tek örnekli t testi (One-Sample T Test) 4.A.Kullanıcı algısı sonuçları sunulmaktadır.

Çizelge 4.32. Birinci hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir.

One-Sample Statistics (Ankette 4.A.soruları)						
		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Fiziksel özellikler Bahçelievler 1. Hipotez		381	38.3412	8.31733	.42611	
One-Sample Test (Ankette 4.A.soruları)						
	Test Value = 18 (Bileşen sayısı)					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Fiziksel özellikler Bahçelievler – 1.Hipotez	47.737	380	.000	20.34121	19.5034	21.1790

Yukarıdaki tabloda gösterildiğine göre, örneklem grubundaki fiziksel özelliğin ortalama puanı, 8,31'lik (Std. Deviation) ve standart sapma puanı 38.3412'tir. Anlamlılık seviyesi (sig <0.000) görünmektedir. Ayrıca anlamlılık seviyesi (sig ≤0.000), 0.05 ten küçük olduğuna göre Bahçelievler Mahallesinin fiziksel özellikleri ve kullanıcı algısı arasında anlamlı bir şekilde etkinin olduğu ve hipotezin onaylanması görülmektedir.

İkinci hipotez değerlendirmesi 3.A.((Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara'yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (hiç ve çok arası) derecelendiriniz. Kullanıcı algısı sorularını değerlendirmektedir))Kullanıcı algısı sorularını sorularını değerlendirmektedir.

H₀: Kentsel mekanda yapıların estetik ve bütüncül ve görsel kalitesi, erişebilirliği, okuna bilirliği ve görüne bilirliği ve kullanıcının sosyo-ekonomik özellikleri mekanın algılamasında etkilidir.

H₁: Kentsel mekanda yapıların estetik ve bütüncül ve görsel kalitesi, erişebilirliği, okuna bilirliliği ve görüne bilirliliği ve kullanıcının sosyo-ekonomik özellikleri mekanın algılamasında etkilidir. değildir.

Araştırmanın ikinci hipotezi anketteki bulunan 3.A.Kullanıcı algısı (Ankara kent algısı)ve içermektedir. Aşağıdaki tabloda, tek örnekli t testi (One-Sample T Test) sorularını değerlendirmektedir.

Çizelge 4.33. İkinci hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir

One-Sample Statistics (Ankette 3.A. soruları)				
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Fiziksel özellikler Ankara – 2.Hipotez	381	33.7034	7.75369	.39723

Çizelge 4.33. (devam) İkinci hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir

One-Sample Test (Ankette 3.A. soruları)						
	Test Value = 10 (Bileşen sayısı)					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Fiziksel özellikler Ankara – 2. Hipotez	59.671	380	.000	23.70341	22.9224	24.4845

Yukarıdaki tabloda gösterildiğine göre, örneklem grubundaki fiziksel özelliğin ortalama puanı, 7.75 'lik (Std. Deviation) ve standart sapma puanı 33.7034 tir. Anlamlılık seviyesi (sig ≤0.000) görünmektedir. Ayrıca anlamlılık seviyesi (sig ≤0.000), 0.05 ten küçük olduğuna göre Ankara fiziksel özelliklerinin kullanıcıların zihinsel sağlığı ve üzerindeki stres ve heyecanı anlamlı bir şekilde etkilemesi ve hipotezin onaylanması görülmektedir.

İkinci hipotez değerlendirmesi 4.B (Yaşam çevresine aidiyet yargıları((katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz)) sorularını değerlendirmektedir.

H₀: Kentsel mekanda yapılar, çevresel faktörler ve manzaraların estetiği insanların zihinsel sağlığını ve üzerindeki stres ve heyecanını etkilemektedir.

H₁: Kentsel mekanda yapılar, çevresel faktörler ve manzaraların estetiği insanların zihinsel sağlığını ve üzerindeki stres ve heyecanını etkilememektedir.

Araştırmanın birinci hipotezi anketteki bulunan 4.B((Yaşam çevresine aidiyet yargıları(katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz)) sorularını içermektedir. Aşağıdaki tabloda, tek örnekli t testi (One-Sample T Test) 4.B sonuçları sunulmaktadır. Bu tabloda örneklem grubunun fiziksel özellik puanları 380 standart puanıyla değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.34. İkinci hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir

One-Sample Statistics (Ankette 4.B. soruları)				
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Fiziksel özellikler Bahçelievler – 2. Hipotez	381	33.7034	7.75369	.39723

Çizelge 4.34. (devam)İkinci hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir

One-Sample Test (Ankette 4.B. soruları)						
	Test Value = 10 (Bileşen sayısı)					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Fiziksel özellikler Bahçelievler – 2.Hipotez	59.671	380	.000	23.70341	22.9224	24.4845

Yukarıdaki tabloda gösterildiğine göre, örneklem grubundaki fiziksel özelliğin ortalama puanı, 7.75'lik (Std. Deviation) ve standart sapma puanı 33.7034'tir. Anlamlılık seviyesi ($\text{sig} \leq 0.000$) görünmektedir. Ayrıca anlamlılık seviyesi ($\text{sig} \leq 0.000$), 0.05'ten küçük olduğuna göre Bahçelievler Mahallesi'nin fiziksel özelliklerinin kullanıcıların zihinsel sağlığı ve üzerindeki stres ve heyecanı anlamlı bir şekilde etkilemesi ve hipotezin onaylanması görülmektedir.

Üçüncü hipotez değerlendirmesi 3.B ((yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz)) Sorularını değerlendirmektedir.

H₀: Çevre tasarımı fiziksel faktörler bireylerin sosyal faaliyetlerini, ilişkilerini ve mekana aidiyet hissi etkilemektedir.

H₁: Çevre tasarımı fiziksel faktörler bireylerin sosyal faaliyetlerini, ilişkilerini ve mekana aidiyet hissi etkilememektedir.

Araştırmanın üçüncü hipotezi anketteki bulunan 3.B ((yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz)) sorularını içermektedir. Aşağıdaki tabloda, tek örnekli t testi (One-Sample T Test) sonuçları sunulmaktadır. Bu tabloda örneklem grubunun fiziksel özellik puanları 380 standart puanıyla değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.35. üçüncü hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir

One-Sample Statistics (Ankette 3.B. soruları)				
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Fiziksel özellikler Ankara – 3. Hipotez	381	33.7034	7.75369	.39723

Çizelge 4.35. (devam) üçüncü hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir.

One-Sample Test (Ankette 3.B. soruları)						
	Test Value = 10 (Bileşen sayısı)					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Fiziksel özellikler Ankara – 3.Hipotez	59.671	380	.000	23.70341	22.9224	24.4845

Yukarıdaki tabloda gösterildiğine göre, örneklem grubundaki fiziksel özelliğin ortalama puanı, 7.75 'lik (Std. Deviation) ve standart sapma puanı 33.7034 tir. Anlamlılık seviyesi ($\text{sig} \leq 0.000$) görünmektedir. Ayrıca anlamlılık seviyesi ($\text{sig} \leq 0.000$), 0.05 ten küçük olduğuna göre Ankara fiziksel özellikleri kullanıcıların sosyal faaliyetlerini ve ilişkilerini anlamlı bir şekilde etkilemesi ve hipotezin onaylanması görülmektedir.

Üçüncü hipotez değerlendirmesi 4.B ((Yaşam çevresine aidiyet yargıları(katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz)). Sorularını değerlendirmektedir.

H₀: Çevre tasarımı fiziksel faktörler bireylerin sosyal faaliyetlerini, ilişkilerini ve mekana aidiyet hissi etkilemektedir.

H₁: Çevre tasarımı fiziksel faktörler bireylerin sosyal faaliyetlerini, ilişkilerini ve mekana aidiyet hissi etkilememektedir.

Araştırmanın birinci hipotezi anketteki bulunan 4.B ((Yaşam çevresine aidiyet yargıları(katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz)) sorularını içermektedir. Aşağıdaki tabloda, tek örnekli t testi (One-Sample T Test) sonuçları sunulmaktadır. Bu tabloda örneklem grubunun fiziksel özellik puanları 380 standart puanıyla değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.36. üçüncü hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir

One-Sample Statistics (Ankette 4.B. soruları)						
			N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Fiziksel özellikler Bahçelievler – 3.Hipotez			381	33.7034	7.75369	.39723
One-Sample Test (Ankette 3.B. soruları)						
	Test Value = 10 (Bileşen sayısı)					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Fiziksel özellikler Bahçelievler – 3.Hipotez	59.671	380	.000	23.70341	22.9224	24.4845

Yukarıdaki tabloda gösterildiğine göre, örneklem grubundaki fiziksel özelliğin ortalama puanı, 7.75 'lik (Std. Deviation)ve standart sapma puanı 33.7034 tir. Anlamlılık seviyesi (sig ≤ 0.000) görünmektedir. Ayrıca anlamlılık seviyesi (sig ≤ 0.000), 0.05 ten küçük olduğuna göre Bahçelievler Mahallesi fiziksel özellikleri kullanıcıların sosyal faaliyetlerini ve ilişkilerini anlamlı bir şekilde etkilemesi ve hipotezin onaylandığı görülmektedir.

Üçüncü hipotez değerlendirmesi 5. soruları:

H₀: Çevre tasarımı fiziksel faktörler bireylerin sosyal faaliyetlerini, ilişkilerini ve mekana aidiyet hissini etkilemektedir.

H₁: Çevre tasarımı fiziksel faktörler bireylerin sosyal faaliyetlerini, ilişkilerini ve mekana aidiyet hissini etkilemekte değildir.

Araştırmanın birinci hipotezi anketteki bulunan 5. Sorularını(Kendinizi Bahçelievler'e ait hissetmemenize neden olan sorunları önem sırasına göre çok az ve en çok arasında derecelendirir misiniz?) içermektedir. Aşağıdaki tabloda, tek örnekli t testi (One -Sample T Test) sonuçları sunulmaktadır. Bu tabloda örneklem grubunun fiziksel özellik puanları 380 standart puanıyla değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.37. üçüncü hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir

One-Sample Statistics (Ankette 5. Soru)				
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Fiziksel özellikler Bahçelievler – 3.Hipotez	381	33.3517	7.82857	.40107

Çizelge.4.37. (devam) üçüncü hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir

One-Sample Test (Ankette 5.soru)						
	Test Value = 5 (Bileşen sayısı)					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Fiziksel özellikler Bahçelievler 3.hipotez	70.690	380	.000	28.35171	27.5631	29.1403

Yukarıdaki tabloda gösterildiğine göre, örneklem grubundaki fiziksel özelliğin ortalama puanı, 7.82 'lik (Std. Deviation) ve standart sapma puanı 33.3517 tir. Anlamlılık seviyesi (sig ≤ 0.000) görünmektedir. Ayrıca anlamlılık seviyesi (sig ≤ 0.000), 0.05 ten küçük olduğuna göre Bahçelievler Mahallesi fiziksel özellikleri kullanıcıların yaşam çevresine aidiyet hissini anlamlı bir şekilde etkilemesi ve hipotezin onaylanması görülmektedir.

Dördüncü hipotez değerlendirmesi 5. sorusu:

H₀: Kentsel mekanlardaki fiziksel değişimler, bireylerin yaşam kalitesini ve yaşadıkları mekanda memnuniyet derecesini etkilememektedir.

H₁: Kentsel mekanlardaki fiziksel değişimler, bireylerin yaşam kalitesini ve yaşadıkları mekanda memnuniyet derecesini etkilemekte değildir.

Araştırmanın birinci hipotezi anketteki bulunan 5. sorularını içermektedir. Aşağıdaki tabloda, tek örnekli t testi (One -Sample T Test) B 35 sonuçları sunulmaktadır. Bu tabloda örneklem grubunun fiziksel özellik puanları 380 standart puanıyla değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.38. dördüncü hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir

One-Sample Statistics (Ankette 6.sorusu)				
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Fiziksel özellikler Bahçelievler Aidiyet – 4. Hipotez	381	20.4856	3.90249	.19993

Çizelge.4.38. (devam) dördüncü hipotezin One sample T test değerlendirme sonuçlarını göstermektedir

One-Sample Test						
	Test Value = 1					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Fiziksel özellikler Bahçelievler Aidiyet – .Hipotez	97.462	380	.000	19.48556	19.0925	19.8787

Yukarıdaki tabloda gösterildiğine göre, örneklem grubundaki fiziksel özelliğin ortalama puanı, 3.90 'lık (Std. Deviation) ve standart sapma puanı 20.4856 tir. Anlamlılık seviyesi ($\text{sig} \leq 0.000$) görünmektedir. Ayrıca anlamlılık seviyesi ($\text{sig} \leq 0.000$), 0.05 ten küçük olduğuna göre Bahçelievler Mahallesi fiziksel özellikleri kullanıcıların yaşam çevresine aidiyet hissini ve memnuniyet derecesini anlamlı bir şekilde etkilemesi ve hipotezin onaylanması görülmektedir.

4.2.2. Hipotezlerin değerlendirilmesi (Pearson Correlation).

Bu araştırmada hipotezlerin ilişkisini test edebilmek için Pearson korelasyon katsayısı kullanılmaktadır.

Birinci hipotez değerlendirmesi 3.A. ((Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara'yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (hiç

ve çok arası) derecelendiriniz. Kullanıcı algısı sorularını değerlendirmektedir)) ve 4.A.((Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz)) algı sorularını değerlendirmektedir.

H_0 : Kentsel mekandaki binaların formları ve nesnelerin okuna bilirliliği ve görüne bilirliliği (fiziksel özellikleri) ile kullanıcıların mekanın algılama arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_1 : Kentsel mekandaki binaların formları ve nesnelerin okuna bilirliliği ve görüne bilirliliği (fiziksel özellikleri) ile kullanıcıların mekanın algılama arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Çizelge.4.39. birinci hipotezin Pearson Correlation değerlendirme sonuçlarını göstermektedir

Genel korelasyon analizi		
Ankara kullanıcı algısı	Korelasyon katsayısı	.393
	Anlamlılık kat sayısı	.000
	Sayı	381
Bahçelievler kullanıcı algısı	Korelasyon katsayısı	.393
	Anlamlılık kat sayısı	.000
	Sayı	381
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).		

Araştırmanın birinci hipotezi anketteki bulunan 3.A. ((Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara'yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (hiç ve çok arası) derecelendiriniz. Kullanıcı algısı sorularını değerlendirmektedir)) ve 4.A.((Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz)) sorularını içermektedir. Yukarıdaki tabloda, Pearson korelasyon katsayısı korelasyon katsayısı(Pearson Correlation) 3.A.kullanıcı algısı – 4.A.algı sonuçları sunulmaktadır. Bu tabloda Anlamlılık katsayısı (sig ≤ 0.000) 0.05 olduğuna göre Ankara ve Bahçelievler mahallesinde kullanıcı algısı ve yaşam çevresinin fiziksel özellikleri arasında anlamlı bir şekilde ilişkinin olduğu ve hipotezin onaylanması görülmektedir.

İkinci hipotezin değerlendirmesi 3.B ((yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz)) ve 4.A ((Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz)) sorularını değerlendirmektedir.

H_0 : Kentsel mekanda yapılar, çevresel faktörler ve manzaralar ve insanların zihinsel sağlığını ve üzerindeki stres ve heyecanını arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_1 : Kentsel mekanda yapılar, çevresel faktörler ve manzaralar ve insanların zihinsel sağlığını ve üzerindeki stres ve heyecanını arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Çizelge.4.40. ikinci hipotezin Pearson Correlation değerlendirme sonuçlarını göstermektedir.

Genel korelasyon analizi		
Ankara yaşam çevresine aidiyet	Korelasyon katsayısı	.393
	Anlamlılık kat sayısı	.000
	Sayı	381
Bahçelievler yaşam çevresine aidiyet	Korelasyon katsayısı	.393
	Anlamlılık kat sayısı	.000
	Sayı	381
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).		

Araştırmanın İkinci hipotezi anketteki bulunan 3.B ((yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz)) 4.A ((Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz)) sorularını içermektedir. Yukarıdaki tabloda, Pearson korelasyon katsayısı (Pearson Correlation) 3.B – 4.B. sonuçları sunulmaktadır. Bu tabloda (sig ≤ 0.000) 0.05 olduğuna göre Ankara ve Bahçelievler mahallesi fiziksel özellikleri ve kullanıcının yaşam çevresine aidiyet hissi arasında anlamlı bir şekilde ilişkinin olduğu ve hipotezin onaylanması görülmektedir.

Üçüncü hipotez değerlendirmesi 5. Sorularını (Kendinizi Bahçelievler’e ait hissetmemenize neden olan sorunları önem sırasına göre çok az ve en çok arasında derecelendirir misiniz?) değerlendirilmektedir.

H_0 : Çevre tasarımında fiziksel faktörler bireylerin sosyal faaliyetleri, ilişkileri ve mekana aidiyet hissi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_1 : Çevre tasarımında fiziksel faktörler bireylerin sosyal faaliyetleri, ilişkileri ve mekana aidiyet hissi arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Çizelge 4.41. üçüncü hipotezin Pearson Correlation değerlendirme sonuçlarını göstermektedir

Genel korelasyon analizi		
Bahçelievler’de katılımcıların aidiyet hissini engelleyen sorunlar	Korelasyon katsayısı	.393
	Anlamlılık kat sayısı	.000
	Sayı	381
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).		

Araştırmanın üçüncü hipotezi anketteki bulunan 5. Sorularını (Kendinizi Bahçelievler’e ait hissetmemenize neden olan sorunları önem sırasına göre çok az ve en çok arasında derecelendirir misiniz?) içermektedir. Yukarıdaki tabloda, Pearson korelasyon katsayısı (Pearson Correlation) 5 sonuçları sunulmaktadır. Bu tabloda ($\text{sig} \leq 0.000$) 0.05 olduğuna göre Ankara ve Bahçelievler mahallesi fiziksel özellikleri ve kullanıcının yaşam çevresine aidiyet hissi arasında anlamlı bir şekilde ilişkinin olduğu ve hipotezin onaylanması görülmektedir.

Dördüncü hipotez değerlendirmesi 6 Soruları (Bahçelievler’de yaşamaktan toplam değer olarak, artı ve eksileriyle memnuniyet ve mutluluğunuzu, derecelendiriniz.) değerlendirmektedir.

H_0 : Kentsel mekanlardaki fiziksel değişimler ile bireylerin yaşam kalitesi ve yaşadıkları mekanda memnuniyet derecesi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_1 : Kentsel mekanlardaki fiziksel değişimler ile bireylerin yaşam kalitesi ve yaşadıkları mekanda memnuniyet derecesi arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Çizelge 4.42. Dördüncü hipotezin Pearson Correlation değerlendirme sonuçlarını göstermektedir

Genel korelasyon analizi		
Katılımcıların Bahçelievler’de yaşamaktan memnuniyet derecesi	Korelasyon katsayısı	.359
	Anlamlılık kat sayısı	.000
	Sayı	381
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).		

Araştırmanın dördüncü hipotezi anketteki bulunan 6 sorularını içermektedir. Yukarıdaki tabloda, Pearson korelasyon katsayısı (Pearson Correlation) 6.sorunun sonuçları sunulmaktadır. Bu tabloda ($\text{sig} \leq 0.000$) 0.05 olduğuna göre Bahçelievler mahallesi fiziksel değişimler ile bireylerin yaşam kalitesi ve yaşadıkları mekanda memnuniyet derecesi arasında anlamlı bir ilişki olduğunun görünmesi ve hipotezin onaylanması görülmektedir.

4.2.3. Hipotezlerin değerlendirmesi (Regression).

Bu çalışmada hipotezlerin etki ve ilişki şiddetlerini göstermek için basit doğrusal regresyon yöntemi kullanılmıştır ve hipotezlerin sonuçları aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir.

Birinci hipotezin etki ve ilişki şiddeti Ankara 3.A ((Ankara denilince aklınıza neler gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini Ankara’yı Ankara yapan, ona özgü bir özellik olup-olmamasına göre (hiç ve çok arası) derecelendiriniz. Kullanıcı algısı sorularını değerlendirmektedir)) kullanıcı algısı sorularında aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

H_0 : Kentsel mekandaki binaların formları ve nesnelerin okuna bilirliliği ve görüne bilirliliği (fiziksel özellikleri) ile kullanıcıların mekanın algılama arasında anlamlı ilişki vardır.

H_1 : Kentsel mekandaki binaların formları ve nesnelerin okuna bilirliliği ve görüne bilirliliği (fiziksel özellikleri) ile kullanıcıların mekanın algılama arasında anlamlı ilişki yoktur.

Çizelge 4.43. Regresyon analizi açıklayıcılık analizini göstermektedir.

Model özeti				
Model	R	R Kare	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.479a	.229	.204	7.83401
a. Predictors: (Constant), Ankara yaşam süresi, Hanehalksayısı, Adres, Cinsiyet, Eğitim seviyesi, Medeni durum, Araba sahibi, Gelir, Mülkiyet, Çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, Yaş				

R değeri Ankara yaşam süresi, Hanehalksayısı, Adres, Cinsiyet, Eğitim seviyesi, Medeni durum, Araba sahibi, Gelir, Mülkiyet, Çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, Yaş ile Ankara algısı değişkeni arasındaki korelasyon değerini, R-kare ise bu korelasyon değerinin karesini göstermektedir. .229 değerindeki R-kare bize Ankara algısı değişkeni içindeki varyasyonun (çeşitliliğin) %22,9'inin Ankara yaşam süresi, Hanehalksayısı, Adres, Cinsiyet, Eğitim seviyesi, Medeni durum, Araba sahibi, Gelir, Mülkiyet, Çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, Yaş değişkenlerine atıf edilebileceğini söylemektedir.

Çizelge 4.44. Regresyon analizi anova tablosu

ANOVA						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	6714.408	12	559.534	9.117	.000b
	Residual	22584.794	368	61.372		
	Total	29299.202	380			
a. Dependent Variable: Ankara kullanıcı algısı						
b. Predictors: (Constant), Ankara yaşam süresi, Hanehalksayısı, Adres, Cinsiyet, Eğitim seviyesi, Medeni durum, Araba sahibi, Gelir, Mülkiyet, Çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, Yaş						

Basit regresyon çıktısındaki ANOVA tablosu bize regresyon modelimizin genel olarak anlamlı olup olmadığını gösterir. Burada f-değerine ve p-değerine ($p < 0.001$) bakarak regresyon modelimizin anlamlı bulunduğunu söyleyebiliriz. Yani Ankara yaşam süresi, hanehalksayısı, adres, cinsiyet, eğitim seviyesi, medeni durum, araba sahibi, gelir, mülkiyet, çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, yaş değişkenleri Ankara kullanıcı algısı değişkeninin anlamlı bir tahmin edicisidir (predictor). ANOVA genel olarak modelin anlamlılığından bahsetse de her bir değişkenin anlamlılığından bahsetmez. Burada tek bir değişken olduğu için bunu

söyleyebilirsek de birden fazla değişkenin olduğu durumlarda her bir değişkenin anlamlı olup olmadığını öğrenmek için bir sonraki tabloya bakmamız gerekmektedir.

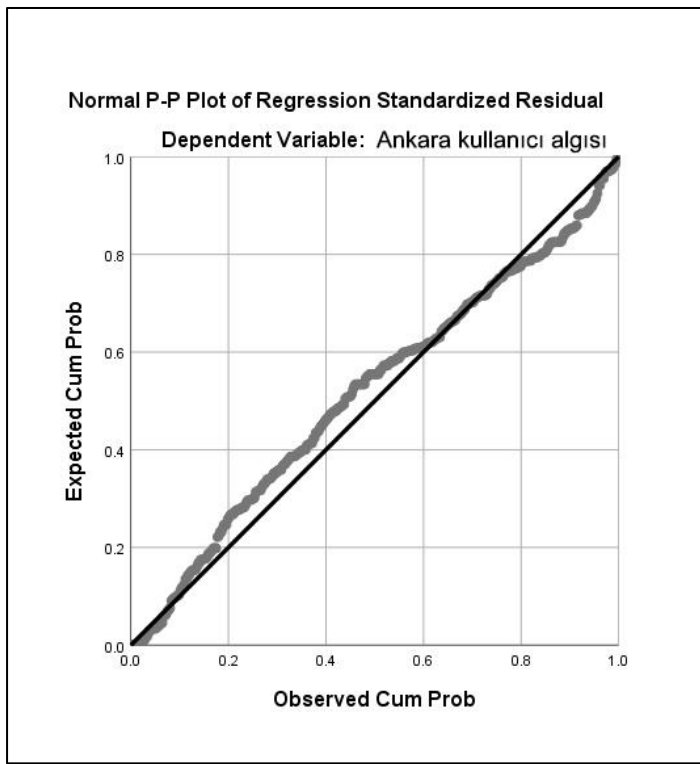
Çizelge 4.45. Regresyon analizi katsayılar tablosunu göstermektedir.

Katsayıları						
Model		Standart olmayan katsayıları		Standart katsayıları	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	50.942	4.363		11.675	.000
	Adres	-.243	.086	-.132	-2.836	.005
	Yaş	.220	.209	.075	1.050	.295
	Cinsiyet	-3.740	.833	-.213	-4.488	.000
	Medeni durum	.081	.997	.005	.081	.935
	Çocuk sayısı	.053	.836	.004	.064	.949
	Hanehalksayısı	2.307	.565	.205	4.083	.000
	Eğitim seviyesi	.838	.528	.087	1.586	.114
	Gelir	1.988	.655	.166	3.037	.003
	Bahçelievler yaşam süresi	.793	.171	.295	4.631	.000
	Mülkiyet	-1.666	1.034	-.095	-1.611	.108
	Araba sahibi	-.869	.998	-.049	-.870	.385
	Ankarayaşamsüresi	-.069	.157	-.030	-.443	.658
a. Dependent Variable: Ankara algısı						

Yukarıdaki tabloya göre (Coefficients) Ankara kullanıcı algısı adres (- 0.243), cinsiyet (- 3.740), hane halk sayısı (2.307) Bahçelievler yaşam süresi (0.793), ve gelir (1.988) ve standart regresyon yükü adres (-0.122), cinsiyet (-0.212), hanehalksayısı (0.205) Bahçelievler yaşam süresi (0.295), ve gelir (0.166) rapor edilmektedir.

Modele girilen algısı adres, cinsiyet, hane halk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi ve gelir değişkeninin yanı sıra her modelde olduğu üzere sabit (constant) bir değer de rapor edilir. Bu modelde sabit değer 50.942 olarak rapor edilmiştir. Son olarak bu değişkenlerin arasında en şiddetli değişken Bahçelievler’de yaşam süresi BETA = 0.295 değeri ile görünmektedir.

Bu tablodaki diğer önemli sayı da regresyon eğimine ait olan sayıdır. Bu eğim değeri için hem standartlaştırılmamış (B) hem de standartlaştırılmış (BETA) değerler sunulmaktadır. Genelde B değeri üzerinden yorum yapılabilir. Regresyon eğrisi bağımsız değişkenin 1 birim arttığında bağımlı değişkenin ne kadar değişeceğini gösteren değerdir. Son olarak, Adres, cinsiyet, hanehalksayısı, Bahçelievler yaşam süresi ve gelir değişkenleri Ankara kullanıcı algısı değişkenini anlamlı bir şekilde yormamaktadır. Bu durum genel ANOVA sonucu ile örtüşmektedir. Anova sonuçlarındaki değişkenlerin grafiği Şekil 4.4 de göstermektedir. Anlamlı ve doğrusal ilişkili olan değişkenler şiddetine göre eğimin yukarısında ve anlamlı olup ters ilişkili olan değişkenler şiddetine göre eğimin alt tarafında yer almaktadır.



Şekil 4.4. Regresyon analizi Anova sonuçlarının grafiğini göstermektedir.

Aşağıdaki tablolarda birinci hipotezin etki ve ilişki şiddeti Bahçelievler 4.A.(Bahçelievler algınızda aklınıza ilk neler gelir? Sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz) kullanıcı algısı sorularında aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Birinci hipotezin etki ve ilişki şiddeti aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

H_0 : Kentsel mekandaki binaların formları ve nesnelerin okuna bilirliliği ve görüne bilirliliği (fiziksel özellikleri) ile kullanıcıların mekanın algılama arasında anlamlı ilişki vardır.

H_1 : Kentsel mekandaki binaların formları ve nesnelerin okuna bilirliliği ve görüne bilirliliği (fiziksel özellikleri) ile kullanıcıların mekanın algılama arasında anlamlı ilişki yoktur.

Çizelge 4.46. Regresyon analizi açıklayıcılık analizini göstermektedir.

Model Summary				
Model	R	R Kare	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.320a	.102	.073	11.11143
a. Predictors: (Constant), Araba sahibi, Adres, Hanehalksayısı, Yaş, Cinsiyet, Gelir, Medeni durum, Bahçelievler yaşam süresi, Eğitim seviyesi, Mülkiyetiniz, Çocuk sayısı, Ankara'da yaşam süreniz				

R değeri araba sahibi, adres, hanehalksayısı, yaş, cinsiyet, gelir, medeni durum, Bahçelievler yaşam süresi, eğitim seviyesi, mülkiyetiniz, çocuk sayısı, Ankara'da yaşam süreniz ile Bahçelievler kullanıcı algısı değişkeni arasındaki korelasyon değerini, R-kare ise bu korelasyon değerinin karesini göstermektedir. 0.102 değerindeki R-kare bize Bahçelievler kullanıcı algısı değişkeni içindeki varyasyonun (çeşitliliğin) %1.02'inin araba sahibi, adres, hanehalksayısı, yaş, cinsiyet, gelir, medeni durum, Bahçelievler yaşam süresi, eğitim seviyesi, mülkiyetiniz, çocuk sayısı, Ankara'da yaşam süreniz değişkenlerine atfedilebileceğini söylemektedir.

Çizelge 4.47. Regresyon analizi anova tablosu

ANOVAa						
Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	
1	Regression	5169.087	12	430.757	3.489	.000b
	Residual	45434.682	368	123.464		
	Total	50603.769	380			
a. Dependent Variable: Bahçelievler kullanıcı algısı						
b. Predictors: (Constant), Araba sahibi, Adres, Hanehalksayısı, Yaş, Cinsiyet, Gelir, Medeni durum, Bahçelievler yaşam süresi, Eğitim seviyesi, Mülkiyetiniz, Çocuk sayısı, Ankarada yaşam süreniz						

Basit regresyon çıktısındaki ANOVA tablosu bize regresyon modelimizin genel olarak anlamlı bulunup bulunmadığını gösterir. Burada f-değerine ve p-değerine ($p < 0.001$) bakarak regresyon

modelimizin anlamlı bulunduğunu söyleyebiliriz. Yani araba sahibi, adres, hanehalksayısı, yaş, cinsiyet, gelir, medeni durum, Bahçelievler yaşam süresi, eğitim eviyesi, mülkiyetiniz, çocuk sayısı, Ankara’da yaşam süreniz, Bahçelievler yaşam süresi, yaş değişkenleri Bahçelievler kullanıcı algısı değişkeninin anlamlı bir tahmin edicisidir (predictor). ANOVA genel olarak modelin anlamlılığından bahsetse de her bir değişkenin anlamlılığından bahsetmez. Burada tek bir değişken olduğu için bunu söyleyebilirsek de birden fazla değişkenin olduğu durumlarda her bir değişkenin anlamlı olup olmadığını öğrenmek için bir sonraki tabloya bakmamız gerekmektedir.

Çizelge 4.48. Regresyon analizi katsayılar tablosunu göstermektedir.

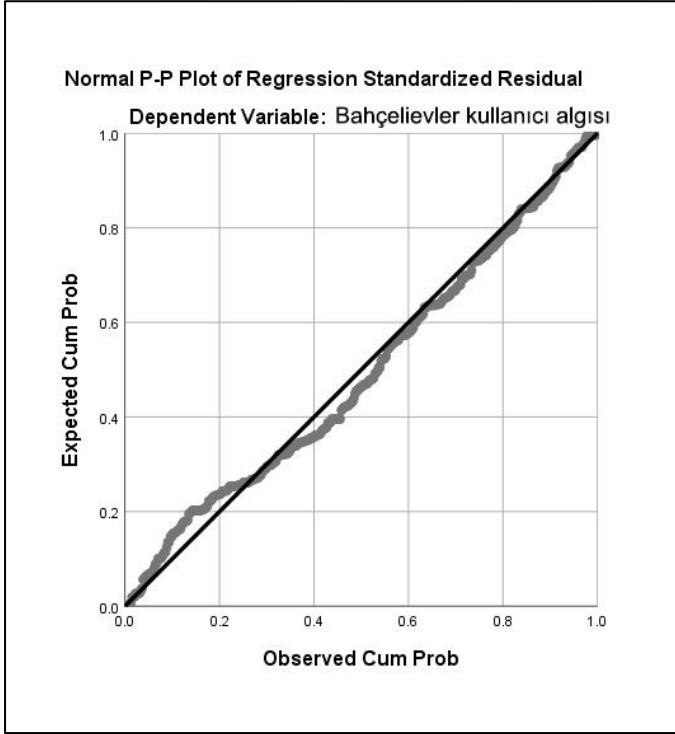
Katsayıları						
Model		Standart Olmayan katsayıları		Standart katsayıları	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	53.373	6.189		8.624	.000
	Adres	-.382	.122	-.158	-3.144	.002
	Yaş	.062	.297	.016	.210	.834
	Cinsiyet	-.726	1.182	-.031	-.614	.539
	Medeni durum	2.005	1.414	.086	1.417	.157
	Çocuk sayısı	-1.710	1.186	-.098	-1.442	.150
	Hanehalksayısı	2.267	.801	.153	2.829	.005
	Gelir	.857	.928	.055	.923	.357
	Bahçelievler yaşam süresi	.316	.243	.089	1.302	.194
	Mülkiyetiniz	.798	1.467	.034	.544	.587
	Ankara’da yaşam süreniz	-.344	.223	-.113	-1.544	.124
	Eğitim eviyesi	1.606	.749	.128	2.144	.033
	Araba sahibi	-2.039	1.416	-.088	-1.440	.151
Dependent Variable: Bahçelievler kullanıcı algısı						

Yukarıdaki tabloya göre (Coefficients) Bahçelievler kullanıcı algısı adres (- 0.382), hanehalksayısı (2.267) ve eğitim seviyesi (1.606) standart regresyon yükü adres (-0.158), hanehalksayısı (0.153) ve eğitim seviyesi (0.128) rapor edilmektedir.

Modele girilen adres, hanehalksayısı ve eğitim seviyesi değişkeninin yanı sıra her modelde olduğu üzere sabit (constant) bir değer de rapor edilir. Bu modelde sabit değer 53.373 olarak

rapor edilmiştir. Son olarak bu değişkenlerin arasında en şiddetli değişken hanehalksayısı $BETA = 0.153$ değeri ile görünmektedir.

Bu tablodaki diğer önemli sayı da regresyon eğimine ait olan sayıdır. Bu eğim değeri için hem standartlaştırılmamış (b) hem de standartlaştırılmış (BETA) değerler sunulmaktadır. Genelde b değeri üzerinden yorum yapılabilir. Regresyon eğrisi bağımsız değişkenin 1 birim arttığında bağımlı değişkenin ne kadar değişeceğini gösteren değerdir. Son olarak, adres, hanehalksayısı ve eğitim seviyesi Bahçelievler kullanıcı algısı değişkenini anlamlı bir şekilde yormamaktadır. Bu durum genel ANOVA sonucu ile örtüşmektedir. Anlamlı ve doğrusal ilişkili olan değişkenler şiddetine göre eğimin yukarısında ve anlamlı olup ters ilişkili olan değişkenler şiddetine göre eğimin alt tarafında yer almaktadır.



Şekil 4.5. Regresyon analizi Anova sonuçlarının grafını göstermektedir.

Aşağıdaki tablolarda ikinci hipotezin etki ve ilişki şiddeti Ankara 3.B ((yaşam çevresine aidiyet değerlendirmeleri (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz)) yaşam çevresi aidiyet sorularında aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Basit regresyon çıktısındaki ANOVA tablosu bize regresyon modelimizin genel olarak anlamlı bulunup bulunmadığını gösterir. Burada f-değerine ve p-değerine ($p < 0.000$) bakarak regresyon modelimizin anlamlı bulunduğunu söyleyebiliriz. Yani araba sahibi, Ankara'da yaşam süreniz, hanehalksayısı, Adres, cinsiyet, eğitim seviyesi, medeni durum, araba sahibi, Gelir, Mülkiyetiniz, çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, yaş değişkenleri Ankara yaşam çevresine aidiyet değişkeninin anlamlı bir tahmin edicisidir (predictor). ANOVA genel olarak modelin anlamlılığından bahsetse de her bir değişkenin anlamlılığından bahsetmez. Burada tek bir değişken olduğu için bunu söyleyebilirsek de birden fazla değişkenin olduğu durumlarda her bir değişkenin anlamlı olup olmadığını öğrenmek için bir sonraki tabloya bakmamız gerekmektedir.

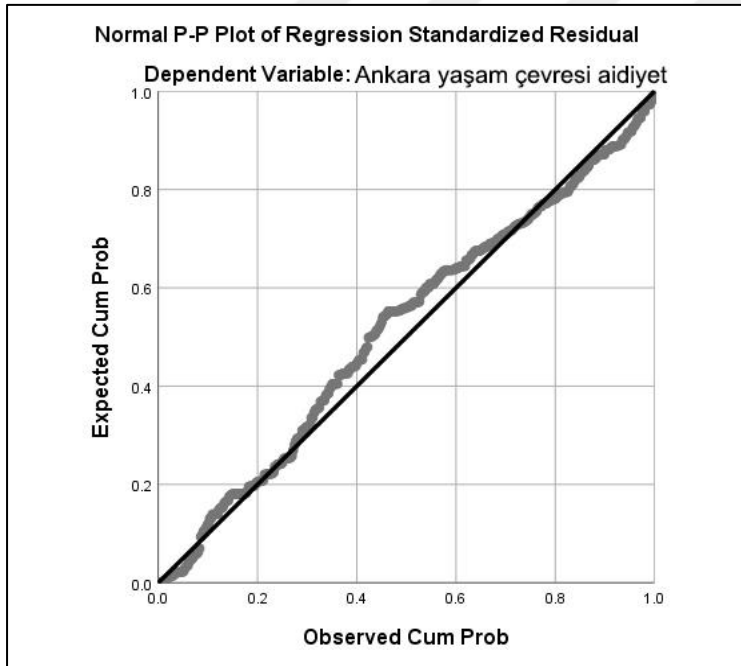
Çizelge 4.51. Regresyon analizi katsayılar tablosunu göstermektedir.

Katsayıları						
Model		Standart olmayan katsayıları		Standart katsayıları	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	34.058	4.132		8.243	.000
	Adres	-.390	.081	-.223	-4.801	.000
	Yaş	.231	.198	.083	1.165	.245
	Cinsiyet	-.895	.789	-.054	-1.134	.257
	Medeni durum	-.669	.944	-.040	-.709	.479
	Çocuk sayısı	2.401	.792	.190	3.034	.003
	Hanehalksayısı	2.654	.535	.249	4.961	.000
	Eğitim seviyesi	-.480	.500	-.053	-.960	.338
	Gelir	-.188	.620	-.017	-.304	.762
	Bahçelievler yaşam süresi	.718	.162	.282	4.429	.000
	Mülkiyetiniz	.928	.979	.056	.948	.344
	Araba sahibi	.805	.945	.048	.852	.395
	Ankara'da yaşam süreniz	-.640	.149	-.293	-4.308	.000
a. Dependent Variable: Ankara yaşam çevresi aidiyet						

Yukarıdaki tabloya göre (Coefficients) Ankara yaşam çevresi aidiyet adres (- 0.390), çocuk sayısı (2.401), hanehalksayısı (2.654) Bahçelievler yaşam süresi (0.718) Ankara yaşam süresi (-0.640) standart regresyon yükü adres (- 0.223), çocuk sayısı (0.190), hanehalksayısı (0.249) Bahçelievler yaşam süresi (0.282) Ankara yaşam süresi (-0.293) rapor edilmektedir.

Modele girilen adres, hanehalksayısı ve eğitim seviyesi değişkeninin yanı sıra her modelde olduğu üzere sabit (constant) bir değer de rapor edilir. Bu modelde sabit değer 34.058 olarak rapor edilmiştir. Son olarak bu değişkenlerin arasında en şiddetli değişken hanehalksayısı $BETA = 0.249$ değeri ile görünmektedir.

Bu tablodaki diğer önemli sayı da regresyon eğimine ait olan sayıdır. Bu eğim değeri için hem standartlaştırılmamış (b) hem de standartlaştırılmış (BETA) değerler sunulmaktadır. Genelde b değeri üzerinden yorum yapılabilir. Regresyon eğrisi bağımsız değişkenin 1 birim arttığında bağımlı değişkenin ne kadar değişeceğini gösteren değerdir. Son olarak, Ankara yaşam çevresi aidiyet adres, çocuk sayısı, hanehalksayısı, Bahçelievler yaşam süresi ve Ankara yaşam süresi Ankara yaşam çevresine aidiyet değişkenini anlamlı bir şekilde yorumlamaktadır. Bu durum genel ANOVA sonucu ile örtüşmektedir. Anlamlı ve doğrusal ilişkili olan değişkenler şiddetine göre eğimin yukarısında ve anlamlı olup ters ilişkili olan değişkenler şiddetine göre eğimin alt tarafında yer almaktadır.



Şekil 4.5. Regresyon analizi Anova sonuçlarının grafını göstermektedir.

Aşağıdaki tablolarda ikinci hipotezin etki ve ilişki şiddeti Bahçelievler 4.B (Yaşam çevresine aidiyet yargıları((katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) yaşam çevresi aidiyet sorularında aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

İkinci hipotezin etki ve ilişki şiddeti aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

H0 : Kentsel mekanda binaların formları ve nesnelerin okuna bilirliliği ve görüne bilirliliği (fiziksel özellikleri) ile kullanıcıların mekanın algılama arasında anlamlı ilişki vardır.

H1 : Kentsel mekanda binaların formları ve nesnelerin okuna bilirliliği ve görüne bilirliliği (fiziksel özellikleri) ile kullanıcıların mekanın algılama arasında anlamlı ilişki yoktur.

Çizelge 4.52. Regresyon analizi açıklayıcılık analizini göstermektedir.

Model özeti				
Model	R	R Kare	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.580a	.336	.314	6.48231
a. Predictors: (Constant), Ankara'da yaşam süreniz, Hanehalksayısı, Adres, Cinsiyet, Eğitim seviyesi, Medeni durum, Araba sahibi, Gelir, Mülkiyetiniz, Çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, Yaş				
b. Dependent Variable: Bahçelievler yaşam çevresine aidiyet				

R değeri Ankara'da yaşam süreniz, hanehalksayısı, adres, cinsiyet, eğitim eviyesi, medeni durum, araba sahibi, gelir, mülkiyetiniz, çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, yaş ile Bahçelievler yaşam çevresi aidiyet değişkeni arasındaki korelasyon değerini, R-kare ise bu korelasyon değerinin karesini göstermektedir. 0.336 değerindeki R-kare bize Bahçelievler kullanıcı algısı değişkeni içindeki varyasyonun (çeşitliliğin) %3.36'inin Ankara'da yaşam süreniz, hanehalksayısı, adres, cinsiyet, eğitim eviyesi, medeni durum, araba sahibi, gelir, mülkiyetiniz, çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, yaş değişkenlerine atfedilebileceğini söylemektedir.

Çizelge 4.53. Regresyon analizi anova tablosu

ANOVAa						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	7825.383	12	652.115	15.519	.000b
	Residual	15463.488	368	42.020		
	Total	23288.871	380			
a. Dependent Variable: Bahçelievler yaşam süresi aidiet						
b. Predictors: (Constant), Ankara’da yaşam süreniz, Hanehalksayısı, Adres, Cinsiyet, Eğitim seviyesi, Medeni durum, Araba sahibi, Gelir, Mülkiyetiniz, Çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, Yaş						

Basit regresyon çıktısındaki ANOVA tablosu bize regresyon modelimizin genel olarak anlamlı bulunup bulunmadığını gösterir. Burada f-değerine ve p-değerine ($p < 0.000$) bakarak regresyon modelimizin anlamlı bulunduğunu söyleyebiliriz. Yani Ankara’da yaşam süreniz, hanehalksayısı, adres, cinsiyet, eğitim seviyesi, medeni durum, araba sahibi, gelir, mülkiyetiniz, çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, yaş değişkenleri Bahçelievler yaşam çevresine aidiyet değişkeninin anlamlı bir tahmin edicisidir (predictor). ANOVA genel olarak modelin anlamlılığından bahsetse de her bir değişkenin anlamlılığından bahsetmez. Burada tek bir değişken olduğu için bunu söyleyebilsek de birden fazla değişken olduğu durumlarda her bir değişkenin anlamlı olup olmadığını öğrenmek için bir sonraki tabloya bakmamız gerekmektedir.

Çizelge 4.54. Regresyon analizi katsayılar tablosunu göstermektedir.

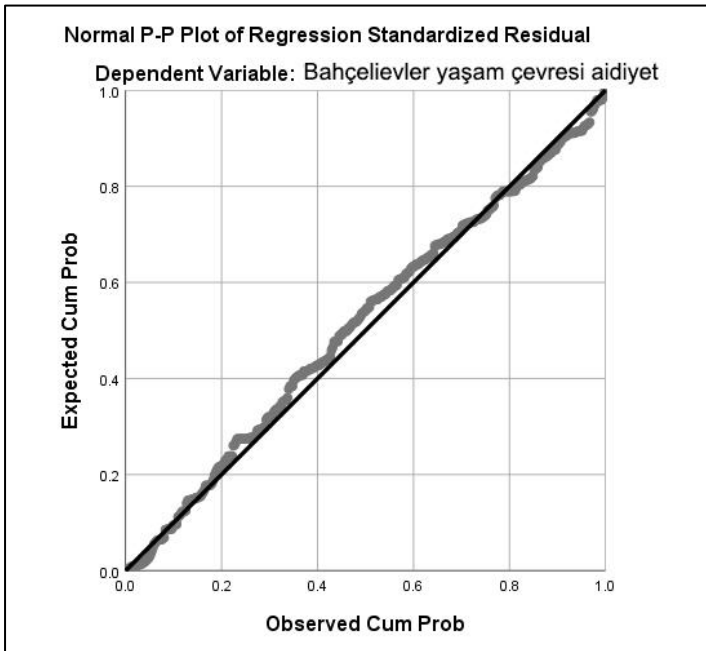
Katsayıları						
Model		Standart olmayan katsayıları		Standart katsayıları	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	37.253	3.610		10.318	.000
	Adres	-.285	.071	-.174	-4.022	.000
	Yaş	-.173	.173	-.066	-1.002	.317
	Cinsiyet	-1.096	.689	-.070	-1.589	.113
	Medeni durum	-2.674	.825	-.170	-3.240	.001
	Çocuk sayısı	-.727	.692	-.061	-1.052	.294
	Hanehalksayısı	.865	.467	.086	1.851	.065
	Eğitim seviyesi	1.525	.437	.179	3.490	.001
	Gelir	-.186	.542	-.017	-.343	.732
	Bahçelievler yaşam süresi	1.409	.142	.587	9.938	.000
	Mülkiyetiniz	.487	.856	.031	.569	.570
	Araba sahibi	-2.233	.826	-.142	-2.703	.007
	Ankara’da yaşam süreniz	-.441	.130	-.214	-3.397	.001
a. Dependent Variable: Bahçelievler yaşam çevresine aidiyet						

Yukarıdaki tabloya göre (Coefficients) Bahçelievler yaşam çevresi aidiyet adres (- 0.285), medeni durum (-2.674), eğitim seviyesi (1.525) Bahçelievler yaşam süresi (1.409) araba sahibi

(-2.233)Ankara yaşam süresi (-3.397) standart regresyon yükü adres (- 4.022), medeni durum (-3.240), eğitim seviyesi (3.490) Bahçelievler yaşam süresi (9.338) araba sahibi (-2.703) Ankara yaşam süresi (-3.397) rapor edilmektedir.

Modele girilen adres, medeni durum, eğitim seviyesi, Bahçelievler yaşam süresi, araba sahibi ve Ankara yaşam süresi yanı sıra her modelde olduğu üzere sabit (constant) bir değer de rapor edilir. Bu modelde sabit değer 37.253 olarak rapor edilmiştir. Son olarak bu değişkenlerin arasında en şiddetli değişken hanehalksayısı $BETA = 0.587$ değeri ile görünmektedir.

Bu tablodaki diğer önemli sayı da regresyon eğimine ait olan sayıdır. Bu eğim değeri için hem standartlaştırılmamış (b) hem de standartlaştırılmış (BETA) değerler sunulmaktadır. Genelde b değeri üzerinden yorum yapılabilir. Regresyon eğrisi bağımsız değişkenin 1 birim arttığında bağımlı değişkenin ne kadar değişeceğini gösteren değerdir. Son olarak, adres, medeni durum, eğitim seviyesi, Bahçelievler yaşam süresi, araba sahibi ve Ankara yaşam süresi Ankara yaşam çevresine aidiyet değişkenini anlamlı bir şekilde yorumlamaktadır. Bu durum genel ANOVA sonucu ile örtüşmektedir. Anlamlı ve doğrusal ilişkili olan değişkenler şiddetine göre eğimin yukarısında ve anlamlı olup ters ilişkili olan değişkenler şiddetine göre eğimin alt tarafında yer almaktadır.



Şekil 4.7. Regresyon analizi Anova sonuçlarının grafını göstermektedir.

Aşağıdaki tablolarda üçüncü hipotezin etki ve ilişki şiddeti Bahçelievler 5. Soru (Kendinizi Bahçelievler'e ait hissetmemenize neden olan sorunları önem sırasına göre çok az ve en çok arasında derecelendirir misiniz?) bölümü kullanıcıların Bahçelievler aidiyet hissini engelleme ve neden olan sorunlarına ait olan soruları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Üçüncü hipotezin etki ve ilişki şiddeti aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

H_0 : Çevre tasarımında fiziksel faktörler bireylerin sosyal faaliyetleri, ilişkileri ve mekana aidiyet hissi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_1 : Çevre tasarımında fiziksel faktörler bireylerin sosyal faaliyetleri, ilişkileri ve mekana aidiyet hissi arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Çizelge 4.55. Regresyon analizi açıklayıcılık analizini göstermektedir.

Model özeti				
Model	R	R kare	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.371a	.138	.109	3.72851
a. Predictors: (Constant), Ankara'da yaşam süreniz, Hanehalksayısı, Adres, Cinsiyet, Eğitim seviyesi, Medeni durum, Araba sahibi, Gelir, Mülkiyetiniz, Çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, Yaş				
b. Dependent Variable: Bahçelievler yaşam çevresine aidiyet engelleme				

R değeri Ankara'da yaşam süreniz, hanehalksayısı, adres, cinsiyet, eğitim seviyesi, medeni durum, araba sahibi, gelir, mülkiyetiniz, çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, yaş ile Bahçelievler yaşam çevresi aidiyet değişkeni arasındaki korelasyon değerini, R-kare ise bu korelasyon değerinin karesini göstermektedir. 0.138 değerindeki R-kare bize Bahçelievler yaşam çevresine aidiyet engelleme değişkeni içindeki varyasyonun (çeşitliliğin) %1.38'inin Ankara'da yaşam süreniz, hanehalksayısı, adres, cinsiyet, eğitim seviyesi, medeni durum, araba sahibi, gelir, mülkiyetiniz, çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, yaş değişkenlerine atfedilebileceğini söylemektedir

Çizelge 4.56. Regresyon analizi anova tablosu

ANOVAa						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	816.360	12	68.030	4.894	.000b
	Residual	5115.845	368	13.902		
	Total	5932.205	380			
a. Dependent Variable: Bahçelievler yaşam çevresine aidiyet engelleme						
b. Predictors: (Constant), Ankara’da yaşam süreniz, Hanehalksayısı, Adres, Cinsiyet, Eğitim seviyesi, Medeni durum, Araba sahibi, Gelir, Mülkiyetiniz, Çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, Yaş						

Basit regresyon çıktısındaki ANOVA tablosu bize regresyon modelimizin genel olarak anlamlı bulunup bulunmadığını gösterir. Burada f-değerine ve p-değerine ($p < 0.000$) bakarak regresyon modelimizin anlamlı bulunduğunu söyleyebiliriz. Yani Ankarada yaşam süreniz, hanehalksayısı, adres, cinsiyet, eğitim seviyesi, medeni durum, araba sahibi, gelir, mülkiyetiniz, çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, yaş değişkenleri Bahçelievler yaşam çevresine aidiyeti engelleme değişkeninin anlamlı bir tahmin edicisidir (predictor). ANOVA genel olarak modelin anlamlılığında bahsetse de her bir değişkenin anlamlılığında bahsetmez. Burada tek bir değişken olduğu için bunu söyleyebilirsek de birden fazla değişkenin olduğu durumlarda her bir değişkenin anlamlı olup olmadığını öğrenmek için bir sonraki tabloya bakmamız gerekmektedir.

Çizelge 4.57. Regresyon analizi katsayılar tablosunu göstermektedir.

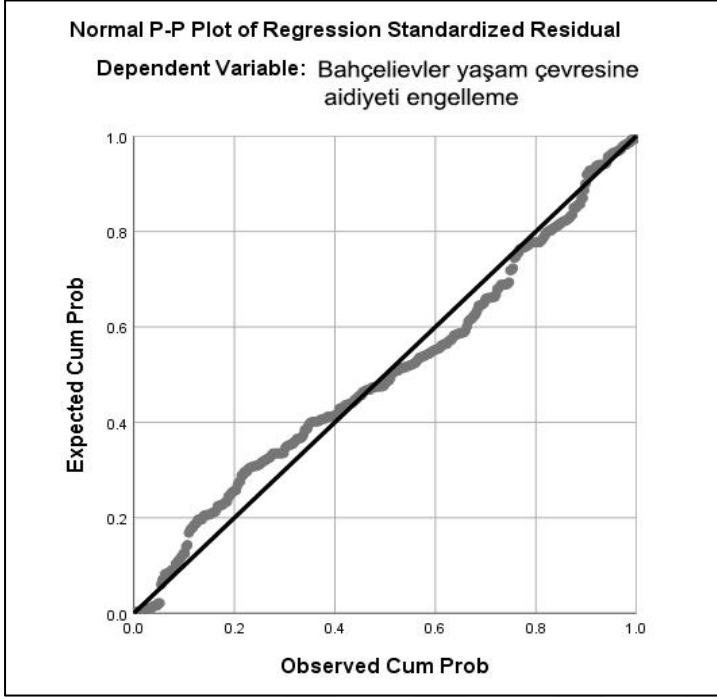
Katsayıları						
Model		Standart olmayan katsayıları		Standart katsayıları	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	17.834	2.077		8.588	.000
	Adres	.034	.041	.041	.834	.405
	Yaş	-.019	.100	-.014	-.190	.850
	Cinsiyet	.136	.397	.017	.343	.732
	Medeni durum	-1.557	.475	-.196	-3.280	.001
	Çocuk sayısı	-1.327	.398	-.221	-3.336	.001
	Hanehalksayısı	.299	.269	.059	1.111	.267
	Eğitim eviyesi	.647	.251	.150	2.572	.010
	Gelir	-.322	.312	-.060	-1.033	.302
	Bahçelievler yaşam süresi	-.048	.082	-.040	-.589	.556
	Mülkiyetiniz	-1.218	.492	-.154	-2.475	.014
	Araba sahibi	1.268	.475	.160	2.668	.008
	Ankara'da yaşam süreniz	.246	.075	.237	3.295	.001
a. Dependent Variable: Bahçelievler yaşam çevresine aidiyeti engelleme						

Yukarıdaki tabloya göre (Coefficients) Bahçelievler yaşam çevresi aidiyeti engelleme medeni durum (-1.557), çocuk sayısı (-1.327) araba sahibi (1.268)Ankara yaşam süresi (0.246) standart regresyon yükü medeni durum (-0.196), çocuk sayısı (-0.221) araba sahibi (0.160) Ankara yaşam süresi (0.237) rapor edilmektedir.

Modele girilen adres, medeni durum, eğitim seviyesi, Bahçelievler yaşam süresi, araba sahibi ve Ankara yaşam süresi yanı sıra her modelde olduğu üzere sabit (constant) bir değer de rapor edilir. Bu modelde sabit değer 17.834 olarak rapor edilmiştir. Son olarak bu değişkenlerin arasında en şiddetli değişken Ankarada yaşam süresi BETA = 0.237 değeri ile görünmektedir.

Bu tablodaki diğer önemli sayı da regresyon eğimine ait olan sayıdır. Bu eğim değeri için hem standartlaştırılmamış (b) hem de standartlaştırılmış (BETA) değerler sunulmaktadır. Genelde b değeri üzerinden yorum yapılabilir. Regresyon eğrisi bağımsız değişkenin 1 birim arttığında bağımlı değişkenin ne kadar değişeceğini gösteren değerdir. Son olarak, adres, medeni durum, eğitim seviyesi, Bahçelievler yaşam süresi, araba sahibi ve Ankara yaşam süresi Bahçelievler yaşam çevresine aidiyeti engelleme değişkenini anlamlı bir şekilde yorumlamaktadır. Bu durum genel ANOVA sonucu ile örtüşmektedir. Anlamlı ve doğrusal ilişkili olan değişkenler

şiddetine göre eğimin yukarısında ve anlamlı olup ters ilişkili olan değişkenler şiddetine göre eğimin alt tarafında yer almaktadır.



Şekil 4.8. Regresyon analizi Anova sonuçlarının grafiğini göstermektedir.

Aşağıdaki tablolarda dördüncü hipotezin etki ve ilişki şiddeti Bahçelievler 6. soru (Bahçelievler’de yaşamaktan toplam değer olarak, artı ve eksileriyle memnuniyet ve mutluluğunuzu, derecelendiriniz)bölümü kullanıcıların Bahçelievler Bahçelievler’de yaşamaktan memnuniyet sorusuna ait olan soruları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Dördüncü hipotezin etki ve ilişki şiddeti aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

H_0 : Kentsel mekanlardaki fiziksel değişimler ile bireylerin yaşam kalitesi ve yaşadıkları mekanda memnuniyet derecesi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_1 : Kentsel mekanlardaki fiziksel değişimler ile bireylerin yaşam kalitesi ve yaşadıkları mekanda memnuniyet derecesi arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Çizelge 4.58. Regresyon analizi açıklayıcılık analizini göstermektedir.

Model özeti				
Model	R	R kare	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.497a	.247	.223	.792
a. Predictors: (Constant), Ankara'da yaşam süreniz, Hanehalksayısı, Adres, Cinsiyet, Eğitim eviyesi, Medeni durum, Araba sahibi, Gelir, Mülkiyetiniz, Çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, Yaş				
b. Dependent Variable: Bahçelievler'de yaşamaktan memnuniyet derecesi				

R değeri Ankara'da yaşam süreniz, hanehalksayısı, adres, cinsiyet, eğitim eviyesi, medeni durum, araba sahibi, gelir, mülkiyetiniz, çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, yaş ile Bahçelievler yaşam çevresi aidiyet değişkeni arasındaki korelasyon değerini, R-kare ise bu korelasyon değerinin karesini göstermektedir. 0.247 değerindeki R-kare bize Bahçelievler yaşam çevresine aidiyet engelleme değişkeni içindeki varyasyonun (çeşitliliğin) %24.7'inin Ankarada yaşam süreniz, hanehalksayısı, adres, cinsiyet, eğitim eviyesi, medeni durum, araba sahibi, gelir, mülkiyetiniz, çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, yaş değişkenlerine atfedilebileceğini söylemektedir

Çizelge 4.59. Regresyon analizi anova tablosu

ANOVAa						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	75.900	12	6.325	10.079	.000b
	Residual	230.940	368	.628		
	Total	306.840	380			
a. Dependent Variable: Bahçelievler’de yaşamaktan memnuniyet derecesi						
b. Predictors: (Constant), Ankarada yaşam süreniz, Hanehalksayısı, Adres, Cinsiyet, Eğitim eviyesi, Medeni durum, Araba sahibi, Gelir, Mülkiyetiniz, Çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, Yaş						

Basit regresyon çıktısındaki ANOVA tablosu bize regresyon modelimizin genel olarak anlamlı bulunup bulunmadığını gösterir. Burada f-değerine ve p-değerine ($p < 0.000$) bakarak regresyon modelimizin anlamlı bulunduğunu söyleyebiliriz. Yani Ankarada yaşam süreniz, hanehalksayısı, adres, cinsiyet, eğitim eviyesi, medeni durum, araba sahibi, gelir, mülkiyetiniz,

çocuk sayısı, Bahçelievler yaşam süresi, yaş değişkenleri Bahçelievler yaşamaktan memnuniyet derecesi çevresine değişkeninin anlamlı bir tahmin edicisidir (predictor). ANOVA genel olarak modelin anlamlılığından bahsetse de her bir değişkenin anlamlılığından bahsetmez. Burada tek bir değişken olduğu için bunu söyleyebilirsek de birden fazla değişken olduğu durumlarda her bir değişkenin anlamlı olup olmadığını öğrenmek için bir sonraki tabloya bakmamız gerekmektedir.

Çizelge 4.60. Regresyon analizi açıklayıcılık analizini göstermektedir.

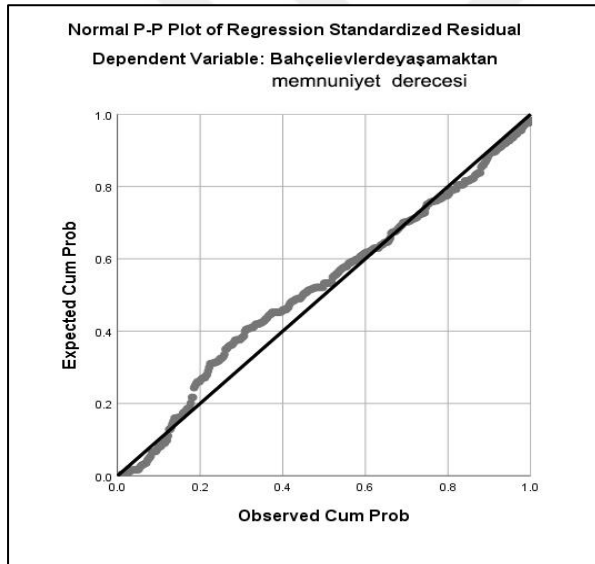
Katsayıları						
Model		Standart olmayan katsayıları		Standart katsayıları	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	3.842	.441		8.708	.000
	Adres	-.040	.009	-.212	-4.602	.000
	Yaş	.039	.021	.131	1.859	.064
	Cinsiyet	-.201	.084	-.112	-2.385	.018
	Medeni durum	-.035	.101	-.020	-.350	.726
	Çocuk sayısı	.149	.085	.110	1.767	.078
	Hanehalksayısı	.062	.057	.054	1.092	.276
	Eğitim eviyesi	.173	.053	.177	3.246	.001
	Gelir	-.080	.066	-.066	-1.215	.225
	Bahçelievler yaşam süresi	.109	.017	.396	6.299	.000
	Mülkiyetiniz	.170	.105	.094	1.623	.105
	Araba sahibi	-.264	.101	-.146	-2.611	.009
	Ankara'da yaşam süreniz	-.078	.016	-.331	-4.924	.000
a. Dependent Variable: Bahçelievler'de yaşamaktan memnuniyet derecesi						

Yukarıdaki tabloya göre (Coefficients) Bahçelievler yaşamaktan memnuniyet derecesi adres (-0.40), eğitim seviyesi (0.173), Bahçelievler yaşam süresi (0.109) ve Ankara yaşam süresi (-0.78) standart regresyon yükü adres (-0.212), eğitim seviyesi (0.177), Bahçelievler yaşam süresi (0.396) ve Ankara yaşam süresi (-0.331) rapor edilmektedir.

Modele girilen adres, eğitim seviyesi, Bahçelievler yaşam süresi ve Ankara yaşam süresi yanı sıra her modelde olduğu üzere sabit (Constant) bir değer de rapor edilir. Bu modelde sabit değer

3.842 olarak rapor edilmiştir. Son olarak bu değişkenlerin arasında en şiddetli değişken Bahçelievler'de yaşam süresi $BETA = 0.396$ değeri ile görünmektedir.

Bu tablodaki diğer önemli sayı da regresyon eğimine ait olan sayıdır. Bu eğim değeri için hem standartlaştırılmamış (b) hem de standartlaştırılmış (BETA) değerler sunulmaktadır. Genelde b değeri üzerinden yorum yapılabilir. Regresyon eğrisi bağımsız değişkenin 1 birim arttığında bağımlı değişkenin ne kadar değişeceğini gösteren değerdir. Son olarak, adres, eğitim seviyesi, Bahçelievler yaşam süresi ve Ankara yaşam süresi Bahçelievler'de yaşamaktan memnuniyet derecesi değişkenini anlamlı bir şekilde yormamaktadır. Bu durum genel ANOVA sonucu ile örtüşmektedir. Anlamlı ve doğrusal ilişkili olan değişkenler şiddetine göre eğimin yukarısında ve anlamlı olup ters ilişkili olan değişkenler şiddetine göre eğimin alt tarafında yer almaktadır.



Şekil 4.5. Regresyon analizi Anova sonuçlarının grafiğini göstermektedir.

Regresyon analizi sonuçlarına göre, (Ankara) kent algısı için (Bahçelievler'deki) yaşam süresi; (Bahçelievler) mahalle algısı için ise hane halk sayısı en güçlü algı bileşenleri olarak bulunmuştur. Hane halkı sayısı, Ankara ve Bahçelievler Mahallesi yaşam çevresine aidiyet sorularında en güçlü değişken olarak bulunmuştur. Çizelge 4.61. Bahçelievler'deki yaşam süresi alt bileşenin Ankara kent algısında etki ve ilişkisini göstermektedir. Katılımcıların değerlendirme sonuçları anketteki 5 dereceli likert tablosuna (1- Önemsiz 2 – Az Önemli 3- Orta 4 – Önemli 5- En önemli) dayanılmaktadır. Akara kent kimliği olan özelliklerinin

bazılarının daha az yanıt aldığına göre kentsel politikaların bu konuda değişilmesinin önemli olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.61. Bahçelievler'deki yaşam süresi alt bileşenin Ankara kent algısında etki ve ilişkisini göstermektedir.

Bahçelievler'de yaşam süresi (Yıl)	Başkent ve TBMM	Anıtkabir	AOC	Ankara	Kale Ulus hacı bayramı ve hanım özü	Arkeolojik değerleri	Planlı ve gelişmiş olması	Düzenli Mahalleler	Kızılay Meydanı Güneşpark	Üniversiteleri	Kent içi parklar	Büyük Yeşil Parklar	Derekeni	Ağaçlı Yollar	Ankara Metro	Memur kenti
6 ve 10	4.23	4.42	3.51	2.76	3.11	3.13	3.45	3.58	3.63	3.95	3.57	3.45	2.66	3.23	3.92	3.73
21 ve 25	4.18	4.24	3.62	2.32	3.78	3.86	2.83	3.21	2.81	4.59	3.51	3.48	2.32	3.67	4.64	3.10
26 ve 30	3.71	4.71	4.14	2.71	3.14	2.28	3.21	4.21	3.35	4.35	4.14	3.71	2	4.07	3.92	3.85
31 ve 35	4.88	4.48	4.28	3.45	4.37	4.31	3.85	3.77	3.91	4.2	2.77	2.62	2.17	2.74	3.48	3.6
36 ve 40	4.35	4.57	4.35	3	4.14	3.85	3.42	3.64	3.92	4.42	3.14	3.07	2.28	4.07	4.28	4.07
41 ve 45	4.94	4.79	4.64	2.94	4.17	3.55	3.35	3.35	4.44	4.14	3.85	3.61	2.35	2.94	3.94	4.11
46 ve 50	4.58	4.5	4.375	1.875	3.375	3.375	3.75	4	3.62	4	3.37	3.37	2.87	3.87	3.87	3.87
51 ve 55	4.6	4.66	3.66	1	4	4.33	3.66	3	2	3.66	2	1.66	3.33	3.66	4.33	3.66
56 ve 60	4.66	4.66	4.44	3.22	4.44	4.44	4	4.44	4.55	4.77	3.88	3.55	2.88	2.88	4	4.33
60 ve 70	4.56	4.07	3.41	2.6	3.09	2.88	3.27	3.42	3.04	3.81	3.36	2.76	2.38	3.50	3.46	3.56
70 ve 80	4	5	4	3	4	4	2	4	2	4	4	2	2	2	3	2

Yukarıda bahis edildiğine göre hane halk sayısı (Bahçelievler) mahalle algısı, Ankara ve Bahçelievler Mahallesi yaşam çevresine aidiyet sorularında en güçlü değişken olarak bulunmuştur. Araştırmanın litratör taramasında gelen mekansal memnuniyet derecesine aiti olan alt bileşenlerin algı ve aidiyet sorularında verilen yanıtlara bakıldığında bu bileşenin ilişki ve etkili olduğunun doğru olduğu tespit edilmektedir. Aşağıdaki tablolarda hane halksayısı alt bileşenin Bahçelievler mahalle algısı, Ankara ve Bahçelievler Mahallesi yaşam çevresine aidiyet sorularında etki ve ilişkisini göstermektedir.



Çizelge 4.62. Hane halk sayısının Ankara kent algısında etki ve ilişkisini göstermektedir.

Bahçelievler almanızda aklınıza ilk neler gelir? Sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini öneminde göre (çok az ve en çok arasında) derecelendirdiniz	1 ve 5 arası likert Ortalama
Planlı gelişmiş, düzenli bir mahalle olması	3.97
Geçmişten günümüze gelen kendine özgü bir Bahçelievler kültürünün olması	3.26
Sakinlerin homojen sosyo-ekonomik-kültürel yapısı	3.98
Anıtkabir ve ilgili binalar	4.03
Milli Kütüphane	4.31
Çok sayıda okul ve hastanenin olması	3.97
Buz pateni, sinema, vb. sosyo-kültürel tesis olanakları	3.80
7. Caddesi ve bu caddenin sunduğu eğlence-alışveriş aktiviteleri	3.34
Bütünün yayılan gelişkin alışveriş, yeme-içme olanakları	3.36
Yürünebilir, geniş, sürekli ve düzgün yapıldı kaldırımlarının olması	2.23
Kaldırımlarda gölge yapan ağaç dokusunun olması	3.34
Anıtpark ve diğer parkları, yeşil dokusu, çim alanlarının olması	3.16
Yapıların estetik ve bütüncül ve görsel kalitesinin olması	3.01
Toplanma alanlarının, meydanlarının olması	3.02
Temiz ve bakımlı olması	2.36
Kent mobilyalarının (aydınlama-oturma yerleri) yeterli ve tasarımlarının kullanışlı/estetik olması	2.41
Bisiklet yollarının olması	1.86
Toplu taşım olanaklarının çeşitliliği ve yüksek erişilebilirliği	2.75
Yeterli otopark alanının olması	1.94
Trafiğin sormusuz olması	1.82

Çizelge 4.63. Hane halk sayısının Ankara yaşam çevresine aidiyet sorularında etki ve ilişkisini göstermektedir.

Hane halsayı değişkeni ve 4.B. Yaşam Çevresine <u>aidiyet</u> yargıları(Katılıp Katılmadığınızı (Hiç Ve Çok Arasında) Derecelendiriniz)	Ortalama
Ankara yaşamımı iyi yönde değiştirdi/geliştirdi	4.05
Ankara’da yaşamak beklenti ve hedeflerime ulaşmama katkı sağladı	3.7
Ankara’da yaşarken kendimi güvende hissediyorum	4.1
Ankara öğrenim görmek için ideal bir kenttir	4.2
Ankara gelişmiş bir kenttir	4.10
Ankara sosyalleşme için yeterli ve kaliteli kamusal mekanlara sahiptir	3.5
Ankara yürünebilir bir kenttir	2.98
Ankara’nın kentsel tasarımını estetik buluyorum	2.8
Ankara’nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum	2.8
Ankara yeşil bir kenttir	2.9
Ankara’da toplu taşıma yeterlidir	3.5
Ankara temiz ve bakımlı bir kenttir	3.4

Çizelge 4.64. Hane halk sayısının Bahçelievler mahallesi yaşam çevresine aidiyet sorularında etki ve ilişkisini göstermektedir.

1. Bahçelievler yaşamımı iyi yönde değiştirdi/geliştirdi	3.18
2. Kendine özgü bir Bahçelievler kültürü ve yaşamı var	3.49
3. Gelirime uygun bir mahalledir	3.39
4. İşyerime yakın bir mahalledir	2.96
5. Kendi okulum/çocuklarımlın okulları yakındır	3.24
6. Aileme/akrabalarıma yakındır	3.17
7. Güvenlidir	3.56
8. Sakindir	3.36
9. Çocukluğumu Bahçelievler’de yaşadım, benim için çok değerli anılar barındırıyor	2.90
10. Bahçelievler hiçbir koşulda ayrılamayacağım bir mahalledir, kendimi Bahçelievler’e ait hissediyorum	3.01



5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Mevcut alanın hakkında sakinlerle görüşme yapıldıktan sonra geçmişte günümüze değişimlerin kullanıcılar üzerinde olan etkiler ve kendi çevre yaşamlarına aidiyet durumu üzerinde tartışılmıştır.

Araştırmanın ilk bölümlerdeki bulgularına göre Bahçelievler Mahallesi Ankara’da ilk yapı kooperatif planı olarak H. Jansen tarafından tasarlanmıştır. Bahçelievler yapı kooperatif planı cumhuriyet döneminden sonra TBMM tarafından Ankara’nın başkent ilan edilmesiyle Ankara’ya yerleşen memurlar ve gazeteciler tarafından gelen yoğun konut talebi için kurulmuştur. Jansen’in tasarladığı planda Avrupa örneklerindeki gibi böyle bir talebin olduğuna çok katlı ve üst üste tasarlanmış yapılardaki yaşanan sorunlarla karşılaşmamak için ilk ve temel olan düşüncesi bahçe şehir kavramı olmuştur.

Günümüzdeki Bahçelievler de yaşayan sakinlerle mahalle algısını ve yaşam çevrelerine aidiyet hissini değerlendirmek amacıyla uygulanan anket görüşmelerinde katılımcılar yapılan fiziksel değişimlerin sonucunda yaşadıkları çevrede arka bahçeler ve yeşil alanların giderek yok olmasından bahis etmektedirler. Katılımcıların diğer büyük sorunları oto park alanlarının yetersiz olmasıdır.

Yapıların katsayısı ve yoğunluğuna göre oto park alanları yetersiz olmaktadır. Bahçelievler’de yaşanan otopark sorunu anket sonuçlarına göre yaşam çevresinde olan sosyal iletişimlerini negatif yönde etkilemektedir. Günümüzdeki Bahçelievler’de yapılan binalarda oto park sorunu çözmek için açık otopark alanları bırakılmıştır. Ancak bu tasarım bahçeler ve yeşil alanların azalmasına sebep olmaktadır. Otopark sorunu mahalle sakinlerinden ve esnaf tarafından gelen cevaplara göre ticari işletmelerin ilerlemesine engel olma sonucunda gelir durumlarını negatif yönde etkilemektedir.

Elde edilen sonuçlara göre Bahçelievler’deki bulunan okullar ve sağlık alanları yeterli görünmektedir. Özellikle alanın okullara yakın olmak özelliği öğrenciler tarafından en çok tercih edilen ve algılanan bir mahalledir.

Bahçelievler Mahallesi üst ve orta geliri olan gruplarına göre uygun ve yaşanabilir bir mahalledir, ancak alt gelir gurubu için pahalı olduğu hissedilmektedir.

Genel olarak mahalle sakinleri kamuda çalışan memurlar, emekli, öğrenci ve az sayıda bulunan işçi gruplarından oluşmaktadır. Sakinlerin bahçeli evlerde yaşam süresinin oranı en çok 5 ve 15 yıl, orta 20 ve 45 yıl arasını ve en az doğma büyüme olan bahçeli evler olan sakinleri göstermektedir. Geçmişten günümüze yapılan değişimler Bahçelievler'deki sakinlerin göçmesine neden olmuştur. Doğma büyüme Bahçelievler'de yaşayan sakinler bu Bahçelievler'in geçmişten günümüze taşıdığı kendine özgü olan kültürün azalmasını olduğunu söylemişlerdir.

Yapılar genel olarak iş, ticaret, restoranlar ve kafelere ve eğlence alanlarına çevrilmiştir. Kafelerin ve eğlence alanların yoğun olduğu caddelerde çalışma saatlerini riayet etmemeleri ve gürültü yaptıkları sakinler tarafından his edilmektedir. Ayrıca cadde üzerinde ki restoranlar müşterilerin otopark sıkıntısı yaşadıklarından dolayı başka yerleri tercih etmelerini söylemektedirler.

Bahçelievler'e yapılan değişim planlarında kullanıcıların toplanma alanları, meydan, bisiklet yolları, geniş ve yürünebilir kaldırımların yetersiz olduğu algılanmaktadır. Kaldırımların geniş olmayan sokaklarda belediye hizmetlerinin yetersiz olmadıklarından dolayı mahalledeki sakinleri rahatsız eden koku ve görsel kirliliği his edilmektedir. Kullanıcılar geniş caddeler üzerindeki kent mobilyalarının yetersiz olduğunu söylemişlerdir. Özellikle sokaklardaki aydınlatma mobilyalarının yetersiz olduğundan dolayı gece saatlerinde kullanıcıların stres ve heyecan yaşadıkları his edilmektedir.

Sonuçlara göre geçmişten günümüze ulaşım olanaklarının bahçeli evlerde değişim ve gelişimi kullanıcıların algısını etkilemektedir. Örneğin anket uygulamasında Ankaray metrosuna yakın olan sokak ve caddelerdeki olan sakinler ulaşımın kolay olduğunu ve çeşitli olanaklara sahip olduğunu Bahçelievler mahallesinin ilk ve çok önemli olan özelliklerinden algılanmaktadır.

Katılımcıların Bahçelievler'de bulunduğu mekana göre kent çevredeki ulaşım ve diğer fiziksel olanaklar kent algısının etkilenmesi his edilmektedir. Örneğin katılımcıların Ankara özelliklerinin önem sırasına göre cevapladıkları Ankara kent kimliğini taşıyan tarihi alanlar,

arkeolojik değerler, kent içi büyük parklar, büyük yeni yapılan alanlar vb. farklı olduğu görülmektedir.

Bahçelievler’de kullanıcıların kent ve mahalle algısını etkileyen diğer değişken yaşam süresinin olduğu hissedilmektedir. Örneğin diğer guruplara göre (Diğer şehirden gelenler, Bahçelievler’den önce başka mahallede yaşayanlar) doğma böğüme Ankaralı veya Bahçelievler olanlar için kent ve mahalle algısı ve aidiyet sorularında geçmişten günümüze gelen kent ve mahalledeki her hangi özelliklerin önemli olduğu görülmektedir. Ayrıca katılımcıların Bahçelievler’e yaşamaktan memnuniyet derecesinde bu değişkenlerin etkili olduğu hissedilmektedir.

Algı ve aidiyetin bileşenleri kullanıcının kişisel özellikleri, sosyo- ekonomik ve bulunduğu toplum veya sosyal bir gurup ve kültür ile ilgilidir. Bireylerin mekan hakkında farklı yorumlar, çevresel deneyimlerindeki farklılıkları birbirleriyle karşılaştırıldığında kişisel özelliklerinin ve deneyimlerinin mekan algılama ve aidiyet hissini belirlemekte ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Doğal olarak insan yaşam çevresindeki tüm olayları duyularıyla algılamaktadır. Görsel duyu, mekandaki nesnelerin yerleşimini boyut ve diğer fiziksel özelliklerini belirlediğine göre kullanıcıların mekan algılama sürecinde daha güçlü bir orana sahip olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada, kullanıcı algısını etkileyen ve ilişkili olan bileşenlerin incelemesiyle insan ve çevresi arasında ilişki kuran diğer bir önemli faktör olarak aidiyet kavramının bileşenleri incelenmektedir. Aidiyet kullanıcının yaşam çevresiyle ilişki kurabilmesinde ve memnuniyet derecesini belirlediğine göre insanın en büyük gereksinimidir. Aidiyet kavramı eş anlamda kullanıcının fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılayabilmesinden kaynaklanmaktadır. Çalışmanın Regresyon analizi sonuçlarına göre, Hane halkı büyüklüğü, Ankara ve Bahçelievler Mahallesi yaşam çevresine aidiyet sorularında en güçlü değişken olarak tespit edilmiştir. Bu değişkenin yaşam çevresine aidiyet sorularında en güçlü etki ve ilişkiye sahip olmak nedeni bireylerin mekansal beklentiler ve ihtiyaçlarındaki alt bileşenleri ile yakın bir ilişkiye sahip olmasıdır. Yani, insanların yaşam ortamı beklentilerinin büyük bir kısmını karşıladıkça hane halk büyüklüğünü etkilemektedir.

Günümüzdeki küreselleşme gibi kavramlarının ortaya çıkması neticesinde kentsel alanların işlev değişimine neden olmuştur. Ancak bazı yerlerde işlevin hızlı, plansız ve sağlıksız değişimi, mekandaki kimliğin kaybolması ve algılarına bilirliliğinin azalmasına neden olmuştur. Özellikle kentsel mekanlardaki yapıların kullanım değişiklikleri kullanıcıların algı ve aidiyet hissini etkilemektedir. Bu durum özellikle kültürel ve tarihi kimliğe sahip olan mekanların sosyo kültürel ilişkilerini etkilemektedir.

Mekan ve memnuniyet kavramının ilişki ve etkilerini incelediğimizde mekandaki fiziksel özelliklerin kullanıcıların gereksinimlerini ve beklentilerini karşılaya bilmesi söz konusudur. Bu araştırmada Ankara Bahçelievler Mahallesi örnek alan olarak incelenmektedir. Alanın seçilmesinin nedeni ilk yapılan planlara göre geçmişten günümüze yapılan değişimleri olmuştur. Araştırmanın temel amacı kentsel mekanda kullanıcı algısı ve yaşam çevresine aidiyet hissini belirleyen ve yükselten bileşen ve değişkenlerin örnek alanda elde edinmesidir.

Araştırmadaki veriler üç yöntemle (Tek grup testi ve Pearson korelasyonu katsayıları ve doğrusal regresyon) elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar Ankara Bahçelievler mahallesindeki yapılan araştırmanın değişkenleri ile hipotezlerin etki ve ilişkisini göstermektedir.

Ankara ve Bahçelievler mahallesine kullanıcı algısı ve yaşam çevresine aidiyet hissine dayalı soruların sonuçları:

- Yaşam süresi ve kişisel özellikler değişkenleri kullanıcıların kent algısı ve yaşam çevresi aidiyet hissinde ilişki ve etkisi görülmektedir.
- Etkili ve ilişkili olan değişkenler (adres, cinsiyet, hanehalksayısı, Bahçelievler yaşam süresi ve gelir değişkeninin) kullanıcının mekan algısında anlamlı olduğu görülmektedir. Son olarak bu değişkenlerin arasında en şiddetli değişken yaşam süresi görünmektedir.

Elde edilen sonuçlara göre Kentsel tasarımcılar, kullanıcılarının ihtiyaçlarını ve beklentilerini karşılamak için, sürdürülebilir mekan tasarlamının boyutlarını ve ilkelerini inceleyerek onlar için olumlu bir mekan yaratabilir. Ayrıca yaşam alanlarına yönelik memnuniyet derecelerini yükseltmekle birlikte kullanıcıların algı ve aidiyet hissini artırabilir.

KAYNAKLAR

- Aytaş, İ., ve Uzun, S. (2015). Düzce kent merkezindeki yaya alanlarının görsel peyzaj kalitesinin belirlenmesi. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 65(1), 11-29.
- Alparslan Kardeş, G. (2016). Davranış-mekan uyumu: Bilişsel esneklik düzeyleri farklı öğrencilere göre, okul ortamında olanaklılıkların (affordances) incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altay, E. E., ve Batman, Z. P. Açık ve Yeşil Alanların Çok Ölçütlü Algı Değerlendirmesi. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1-1.
- Altanlar, A. (2018). İnsan-mekan ilişkisi Ekseninde Temel Tasarım Dersi Eğitimi: "Sofular Mahallesi Kent Soyutlama Atölyesi Örneği". *Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 1(1), 1-25.
- Aytem, N. M. (2005). *Mimari Mekanda Renk, Form ve Doku Değişkenlerinin Algılanması* (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Asur, F., & Alphan, H. (2018). Görsel peyzaj kalite değerlendirmesi ve alan kullanım planlamasına olan etkileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 28(1), 117-125.
- Aşık, N. A. (2018). Aidiyet duygusu ve nomofobi ilişkisi: turizm öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Turur Turizm ve Araştırma Dergisi*, 7(2), 24-42.
- Basu, B. (2017). Analyzing the Perception of Social Networking Sites as a Learning Tool among University Students: Case Study of a Business School in India. *International Journal of Educational and Pedagogical Sciences*, 11(7), 1697-1703.
- Basu, T., & Ghosh, M. (2017). Visual Perception of Space and Parametric Design: A Brief Discussion. *GSTF Journal of Engineering Technology (JET)*, 4(2), 1.
- Bilgin, N., & Tanıyıcı, Ş. (2008). Türkiye'de kooperatif ve devlet ilişkilerinin tarihi gelişimi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2008(2), 136-159.
- Bilgin, V. (2003). Popüler kültür ve din: Dindarlığın değişen yüzü. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12(1).
- Coşkun, T. D. (2008). *Kent estetiği oluşumunda yer oluşturma ilkelerinin Koblenz/İzmir kentleri bağlamında karşılaştırmalı olarak irdelenmesi* (Doctoral dissertation, DEÜ Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Cross, J. E. (2001). *What is sense of place?*. Colorado State University. Libraries.

- Çağlayan, S., Korkmaz, M., & Öktem, G. (2014). Sanatta görsel algının literatür açısından değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 160-173.
- Çakıcı, I. Y., & Çelem, H. T. D. (2007). *Peyzaj planlama çalışmalarında görsel peyzaj değerlendirmesine yönelik bir yöntem araştırması* (Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı).
- Duru, E. (2015). Genel Aidiyet Ölçeğinin psikometrik özellikleri: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(44), 37-47.
- Gifford III, H. S., Bolduc, L. R., Stein, J. A., DiCesare, P. C., Costa, P. F., & Holmes, W. A. (1997). *U.S. Patent No. 5,695,504*. Washington, DC: U.S. Patent and Trademark Office.
- Gezer, H. (2012). *Mekan kavrama sürecinde algılama bileşenleri*. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi
- Lang, J. (1987). Creating architectural theory. *The role of the behavioral sciences in environmental design*.
- Elinç, H. (2011). *Görsel kalite değerlendirmesi yöntemi ile Antalya ili Alanya ilçesindeki Abdurrahman Alaettinoğlu ve Alanya belediye başkanları kent parklarının irdelenmesi* (Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Erdönmez, İ. M. Ö., ve Kaptanoğlu, A. Y. Ç. (2007). Peyzaj Estetiği ve Görsel Kalite Değerlendirmesi. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 58(1), 39-51.
- Erdoğan, E. (2006). Çevre ve kent estetiği. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 8(9), 68-77.
- Elinç, H. (2011). *Görsel kalite değerlendirmesi yöntemi ile Antalya ili Alanya ilçesindeki Abdurrahman Alaettinoğlu ve Alanya belediye başkanları kent parklarının irdelenmesi* (Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Ergün, M. (2010). Estetik (sanat felsefesi). *Felsefeye Giriş (Estetik)*, 1-1.
- Elinç, H., & Polat, A. T. (2011). Alanya Abdurrahman Alaettinoğlu parkı kullanıcılarının demografik özellikleri ile parkın görsel kalitesi arasındaki ilişkiler. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(3).
- Enön, Z. (1992). Kentsel Tasarımda Estetik-Đşlev Đlişkisi. 1. *Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu, Đstanbul*.
- Falahat, dDP and Dr. Mohammad Sadegh. (2006). *Concept of space perception and shaping factors*. *Fine Arts*, 1 (26).
- Gabrieli, JD, Ghosh, SS ve Whitfield-Gabrieli, S. (2015). İnsan bilişsel sinirbiliminden insani ve pragmatik bir katkı olarak tahmin. *Nöron*, 85 (1), 11-26.

- Heidari, F., ve Fathi, M. S. (2017). Comparative analysis between qualitative norms of ancient Iranian urbanism and western urban design approaches. *Int. J. Hum. Capital Urban Manage*, 2(2), 101-112.
- Hill, D. L. (2006). Sense of belonging as connectedness, American Indian worldview, and mental health. *Archives of Psychiatric Nursing*, 20(5), 210-216.
- İnceoğlu, M., & Aytuğ, A. (2009). Kentsel Mekanda Kalite Kavramı. *Megaron*, 4(3).
- Ittelson, W. H. (1960). Visual space perception, Mair Wilkes Books (Fife, United Kingdom)
- Janssen, P., & Kaushik, V. (2013). *Skeletal modelling—a developmental template for evolutionary design*.
- İnternet: Ertürk, Z. , Keleş, G. A Cumhuriyet dönemi konut mimarisinin evrimi.URL: <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=3>, Son Erişim Tarihi: 28.01.2020.
- İnternet: Ertürk, Türkiye Nüfusu İl İlçe Mahalle Köy Nüfusu URL: <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=3>, Son Erişim Tarihi: 28.01.2020.
- Jerome, N. (2013). Application of the Maslow's hierarchy of need theory; impacts and implications on organizational culture, human resource and employee's performance. *International Journal of Business and Management Invention*, 2(3), 39-45.
- Jorgensen, B. S., & Stedman, R. C. (2001). Sense of place as an attitude: Lakeshore owners attitudes toward their properties. *Journal of environmental psychology*, 21(3), 233-248.
- Jorgensen, B. S., & Stedman, R. C. (2006). A comparative analysis of predictors of sense of place dimensions: Attachment to, dependence on, and identification with lakeshore properties. *Journal of environmental management*, 79(3), 316-327.
- Koramaz, E. K. (2014). kentsel çevrede estetik değerlendirme ve mekansal davranış/aesthetical evaluation of the urban environment and spatial behaviour. *Istanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 13(26), 141.
- Köhler, W. (1938). Physical Gestalten. In W. D. Ellis (Ed.), A source book of Gestalt psychology (p. 17-54)
- Kiruthiga, K., & Thirumaran, K. (2017). Visual perception on the architectural elements of the built heritage of a historic temple town: A case study of Kumbakonam, India. *Frontiers of Architectural Research*, 6(1), 96-107.
- Kane, P. S. (1981). Assessing landscape attractiveness: a comparative test of two new methods. *Applied geography*, 1(2), 77-96.

- Kaptanoğlu, A. (2006). *Peyzaj değerlendirmesinde görsel canlandırma tekniklerinin kullanıcı tercihlerine etkileri* (Doctoral dissertation, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul).
- Kim, J. A. (2016). Dimensions of user perception of academic library as place. *The Journal of Academic Librarianship*, 42(5), 509-514.
- Kuloğlu, N. (2013). Boşluğun devinimi: mimari mekandan kentsel mekana. *ICONARP Mimarlık ve Planlama Dergisi*, 1, 201-214.
- Larice, M., & Macdonald, E. (Eds.). (2007). *The urban design reader* (p. 439). London: Routledge.
- Lynch, K. (2010). Kent İmgesi (Çev. İrem Başaran). *Baskı, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları*.
- Lothian, A. (1999). Landscape and the philosophy of aesthetics: is landscape quality inherent in the landscape or in the eye of the beholder?. *Landscape and urban planning*, 44(4), 177-198.
- Leckie, G. J., & Buschman, J. (2010). Introduction: The necessity for theoretically informed critique in library and information science (LIS). *Critical theory for library and information science: Exploring the social from across the disciplines*, vii-xxii.
- Lu, P., Peng, X., Yu, J., & Peng, X. (2019). Gated CNN for visual quality assessment based on color perception. *Signal Processing: Image Communication*, 72, 105-112.
- Madanipour, A. (1999). Why are the design and development of public spaces significant for cities?. *Environment and planning B: Planning and Design*, 26(6), 879-891.
- McLeod, S. (2007). Maslow's hierarchy of needs. *Simply psychology*, 1, 1-8.
- Minez, B. (2013). *Mimarlık eğitimi sürecinde bireyin algı değişiminin görsel çevre değerlendirme teknikleri ile incelenmesi* (Master's thesis, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Mozaikçi, B. (2010). Mimarlıkta Forma Dayalı Algı Kavramı, Metal Malzemeler Üzerine Bir İnceleme.
- Myers, J. F. (1989). *The language of visual art: Perception as a basis for design*. Houghton Mifflin Harcourt School.
- Norberg-Schulz, C., & Schulz, C. N. (1966). *Intentions in architecture* (No. 74). MIT press.
- Nasar, J. L. (1994). Urban design aesthetics: The evaluative qualities of building exteriors. *Environment and behavior*, 26(3), 377-401.
- Nanzer, B. (2004). Measuring sense of place: A scale for Michigan. *Administrative Theory & Praxis*, 26(3), 362-382.

- Özak, N. Ö. (2009). *Bellek ve Mimarlık İlişkisi Kalıcı Bellekte Mekansal Öğeler* (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Özsel, S. B. (2009). *Bina-Kentsel Mekan Arayüz Özelliklerinin Kentsel Yaya Mekanlarına Etkisi* (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Prior, J. (2017). Sonic environmental aesthetics and landscape research. *Landscape Research*, 42(1), 6-17.
- Probst, M. C. M., & Roecker, C. (2019). Criteria and policies to master the visual impact of solar systems in urban environments: The LESO-QSV method. *Solar Energy*, 184, 672-687.
- Perovic, S., & Folic, N. K. (2012). Visual perception of public open spaces in Niksic. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 68, 921-933.
- Robbins, P. T. (2007). The reflexive engineer: perceptions of integrated development. *Journal of International Development: The Journal of the Development Studies Association*, 19(1), 99-110.
- Robertson, S. A. (2018). Rethinking relational ideas of place in more-than-human cities. *Geography Compass*, 12(4), e12367.
- Rigdon, K. (1974). University of Houston, 'Elements and Principles of Design'nd, University of Houston, viewed 30 Jun 2016.
- Russell, J. A., & Mehrabian, A. (1977). Evidence for a three-factor theory of emotions. *Journal of research in Personality*, 11(3), 273-294.
- Sıvalıoğlu, P., & Berköz, L. (2016). Relationship between place attachment and user satisfaction at some national parks in Turkey. *Istanbul Technich University Faculty Arch*, 13(1), 171-181.
- Schulz, C. N. (1971). *Existence, space & architecture*. Studio Vista.
- Schiller, F. (2016). *On the aesthetic education of man*. Penguin UK.
- Seamon, D., & Sowers, J. (2008). Place and placelessness (1976): Edward relph. *Key texts in human geography*, 43-52.
- Şolt, H. B. H. (2018). An overview of the concept of "urban belonging" inurban perspective: karasu example2 kentli gözüyle kentsel aidiyet kavramına bakış: karasu örneği. *Current Debates in Sustainable Architecture, Urban Design & Environmental Studies: Current Debates in Social Sciences Series Volume 21*, 45.
- Temelli, M. (2008). Çukurova üniversitesi yerleşkesi örneğinde görsel etki değerlendirme çalışmalarına metodolojik bir yaklaşım. *Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*,

Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Adana.

- Tekeli, İ., & İlkin, S. (1984). *Bahçeli evlerin öyküsü: bir batı kurumunun yeniden yorumlanması* (Vol. 1). Kent Koop.
- Uzgören, G., & Erdönmez, M. E. (2017). Kamusal açık alanlarda mekan kalitesi ve kentsel mekan aktiviteleri ilişkisi üzerine karşılaştırmalı bir inceleme.
- Üstündağ, M. F., & Kesebir, S. (2013). İki uçlu bozuklukta içselleştirilmiş damgalanma: Klinik özellikler, yaşam kalitesi ve tedaviye uyum ile ilişkisi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 24, 1-9.
- Sakal, A. N. Y., & BaşaL, M. T. D. (2007). *Ankara'da kentsel donatıların peyzaj planlama ve tasarımı açısından analizi ve değerlendirilmesi* (Doctoral dissertation, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı).
- Surat, H. (2017). Kent Parklarının Görsel Peyzaj Algısının Peyzaj Mimarlığı Öğrencileri Tarafından Değerlendirilmesi. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 19(1), 70-80.
- Tekel, A. (2015). Estetik Yargı ve Estetik Yargıyı Etkileyen Faktörler. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (16), 149-157.
- Tuch, A. N., Roth, S. P., Hornbæk, K., Opwis, K., & Bargas-Avila, J. A. (2012). Is beautiful really usable? Toward understanding the relation between usability, aesthetics, and affect in HCI. *Computers in Human Behavior*, 28(5), 1596-1607.
- Verstegen, I. (2006). *Arnheim, Gestalt and art: A psychological theory*. Springer Science & Business Media.
- Yazdanfar, S. A., Heidari, A. A., & Aghajari, N. (2015). Comparison of Architects' and Non-Architects' Perception of Place. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 170, 690-699.
- Yazıcıoğlu Halu, Z. (2010). *Kentsel Mekan Olarak Caddelerin Mekansal Karakterinin Yürünebilirlik Bağlamında İrdelenmesi, Bağdat Caddesi Örneği* (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Yerli, Ö., & Döner, S. Visual Quality Evaluation of Water Elements in Urban Areas. *Environment and Ecology at the Beginning of 21st Century*, 654.
- Yalçinkaya, F. Y. *Ankara-Bahçelievler Aşkabat Caddesi'nin (7. Cadde'nin) Yayalaştırılmasının Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi* (Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı).
- Yıldırım ernoş, İ. I. (2012). *Fiziksel elemanların yüzey yapılarında mekan algısına olan etkileri: Çevre ve insan davranışı ilişkisi bağlamında irdelenmesi* (Doctoral dissertation, DEÜ Fen Bilimleri Enstitüsü).

Zhang, F., Zhou, B., Liu, L., Liu, Y., Fung, H. H., Lin, H., & Ratti, C. (2018). Measuring human perceptions of a large-scale urban region using machine learning. *Landscape and Urban Planning*, 180, 148-160.

Zlkadiroğlu, D. (2013). *Mimari cephe temsillerinin kullanıcı algısına etkisinin incelenmesi* (Doctoral dissertation, İstanbul Kültür Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü/Mimarlık Anabilim Dalı/Mimari Tasarım Bilim Dalı).



EKLER

(Ekler tezin arka kapağında cd olarak verilmiştir)

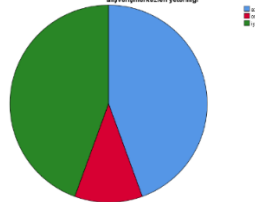
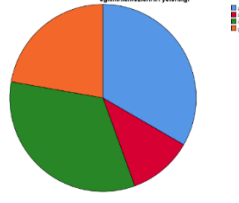
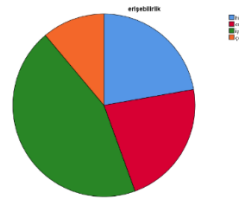
EK-1. Anket pilot çalışması

Bina form estetiği			
	Kişi sayısı	Yüzdesi	
Hiç yok	1	11.1	
Az	1	11.1	
Orta	6	66.7	
İyi	1	11.1	
Total	9	100.0	
Renklerin uyumu			
	Kişi sayısı	Yüzdesi	
Hiç yok	3	33.3	
Az	1	11.1	
Orta	4	44.4	
İyi	1	11.1	
Total	9	100.0	
Bina yüksekliği ve kapalılık derecesi			
	Kişi sayısı	Yüzdesi	
Hiç yok	2	22.2	
Az	1	11.1	
Orta	4	44.4	
İyi	2	22.2	
Total	9	100.0	
Kent mobilya yeterliliği ve estetiği			
	Kişi sayısı	Yüzdesi	
Hiç yok	4	44.4	
Az	3	33.3	
Orta	2	22.2	
Total	9	100.0	
Belediye hizmeti			
	Kişi sayısı	Yüzdesi	
Hiç yok	4	57.1	
Az	3	42.9	
Total	7	100.0	

EK-1. (Devam) Anket pilot çalışması

Otopark alanları			
	Kişi sayısı	Yüzdesi	
Hiç yok	6	66.7	
Az	1	11.1	
Orta	2	22.2	
Total	9	100.	
Yaya yollarının yeterliliği ve estetiği			
	Kişi sayısı	Yüzdesi	
Hiç yok	4	44.4	
Az	2	22.2	
Orta	1	11.1	
İyi	2	22.2	
Total	9	100.0	
Engelli yollarının yeterliliği			
	Kişi sayısı	Yüzdesi	
Hiç yok	7	77.8	
Az	2	22.2	
Total	9	100.0	
Toplu taşıma araç yeterliliği			
	Kişi sayısı	Yüzdesi	
Hiç yok	2	22.2	
Az	2	22.2	
Orta	4	44.4	
İyi	1	11.1	
Total	9	100.0	

EK-1. (Devam) Anket pilot çalışması

Alışveriş merkezleri yeterliliği			
	Kişi sayısı	Yüzdesi	
Az	4	44.4	
Orta	1	11.1	
İyi	4	44.4	
Total	9	100.	
Eğitim merkezlerinin yeterliliği			
	Kişi sayısı	Yüzdesi	
Az	3	33.3	
Orta	1	11.1	
İyi	3	33.3	
Çok iyi	2	22.2	
Total	9	100.0	
Sosyal etkileşim fırsatları (park yeterliliği)			
	Kişi sayısı	Yüzdesi	
Hiç yok	3	33.3	
Az	2	22.2	
Orta	3	33.3	
İyi	1	11.1	
Total	9	100.0	
Erişebilirlik			
	Kişi sayısı	Yüzdesi	
Hiç yok	2	22.2	
Az	2	22.2	
Orta	4	44.4	
İyi	1	11.1	
Total	9	100.0	

EK-2. Anket Formu

"Kentsel Tasarımda Kullanıcı Algısı ve Yaşam Çevresine Aidiyeti Belirleyen Bileşenlerin Analizi: Ankara Bahçelievler Örneği"**Değerli Kentli,**

Bu anket, "Kentsel Tasarımda Kullanıcı Algısı ve Yaşam Çevresine Aidiyeti Belirleyen Bileşenlerin Analizi: Ankara Bahçelievler Örneği" başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında yapılmaktadır. Amaç, Ankara Bahçelievler Mahallesi sakinlerinin kenti nasıl algıladıkları ve bu algıya etki eden faktörler ile yaşam çevresine aidiyeti sağlayan bileşenlerin tespit edilmesi ve yapılacak tespitlerin kentsel tasarım süreçleriyle ilişkilendirilmesidir.

Anket verileri akademik amaçlar dışında kullanılmayacaktır. Gizliliğe uyulacak ve başka kurum, kişilerle paylaşılmayacaktır.

Ayırdığınız zaman ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

Hamid HANİFEHNEZHAD (Gazi Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü) Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi)

Doç. Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR (Tez Danışmanı) / Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi

Görüşme Yapılan Adres (Cadde/Sokak):

Görüşme Tarihi:/ Temmuz / 2019

A. GÖRÜŞÜLEN KİŞİ BİLGİLERİ:

Yaş			
Cinsiyet	1. ☐ Kadın	2. ☐ Erkek	
Medeni durum	1. ☐ Evli	1.a. ☐Çocuklu	2. ☐ Bekar
Hane halkı sayısı			
Meslek			
Şu anda yaptığınız iş			
Eğitim	☐ İlkokul-Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora		
Kendinizi/ailenizi/toplam hane gelirinizi-harcama düzeyinizi hangi gelir gurubunda görüyorsunuz?	1. ☐ Üst 2. ☐ Orta-Üst 3. ☐ Orta 4. ☐ Orta-Alt 5. ☐ Alt 6. ☐ Yoksul 7. ☐ Diğer (belirtiniz).....		
Bu mahallede kaç yıldır yaşıyorsunuz?	1. ☐ Bahçelievler (kaç yıldır?.....yıl) 2. ☐ Daha önce yaşadığınız ilçe:mahalle:.....kaç yıl:.....yıl		
Evinizin mülkiyeti?	1. ☐ Ev sahibi 2. ☐ Kiracı 3. ☐ Diğer.....		
Arabanız var mı?	1. ☐ Evet 2. ☐ Hayır		

B. KENT / MAHALLE ALGISI ve AİDİYET**B.1. ANKARA**

1) Kaç yıldır Ankara'da yaşıyorsunuz?

Siz ve aileniz doğma-büyüme Ankaralı mısınız? ☐ Evet (ise 3. soruya geçiniz)

2) Ailenizin veya sizin Ankara'ya geliş sebebinizi önem sırasına göre (önemsiz ve en önemli arasında)derecelendiriniz	Önemsiz	Az Önemli	Kararsız-orta	Önemli	En Önemli
Ekonomik nedenler (iş bulma, iş kurma, ticaret)					
Kendi / Çocukların eğitimi					
Evlilik					
Ankara büyüklüğünde ve gelişmişliğinde bir kentte yaşamak					
Diğer nedenler (Açıklayınız)					

EK-2. (Devam) Anket Formu

"Kentsel Tasarımda Kullanıcı Algısı ve Yaşam Çevresine Aidiyeti Belirleyen Bileşenlerin Analizi: Ankara Bahçelievler Örneği"

3) Ankara denilince aklınıza NELER gelir? Aşağıdaki bileşenlerin hepsini ANKARA'YI ANKARA YAPAN, ONA ÖZGÜ BİR ÖZELLİK OLUP-OLMAMASINA GÖRE (hiç ve çok arası) derecelendiriniz	Önemsiz	Az Önemli	Kararsızım	Önemli	Çok Önemli
3.A. KULLANICI ALGISI					
Başkent olması ve TBMM					
Anıtkabir ve ilgili bileşenler					
AOÇ (Atatürk Orman Çiftliği)					
Atakule					
Ankara Kalesi, Ulus, Hacı Bayram Veli, Hanlar, Hamamönü, vd.					
Arkeolojik değerleri (Roma Hamamı, Augustus Tapınağı, vd.)					
Planlı ve gelişmiş bir şehir olması					
Düzenli mahalleleri (Bahçelievler/Emek/Çayyolu vd)					
Kızılay Meydanı/ Güvenpark					
Üniversiteleri					
Kent içi parklar (Gençlik Parkı/ Botanik / Seğmenler /Altınpark vd.)					
Büyük yeni parklar (Göksu, Ahlatlıbel, vd.)					
Dereleri (Bentderesi, İncesu, vd.)					
Ağaçlı yolları					
Ankaray-Metro					
Memur kenti					
Diğer.....					
3.B. YAŞAM ÇEVRESİNE AİDİYET DEĞERLENDİRMELERİ (katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz)	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Çok Katılıyorum
Ankara yaşamımı iyi yönde değiştirdi/geliştirdi					
Ankara'da yaşamak beklenti ve hedeflerime ulaşmama katkı sağladı					
Ankara'da yaşarken kendimi güvende hissediyorum					
Ankara öğrenim görmek için ideal bir kenttir					
Ankara gelişmiş bir kenttir					
Ankara sosyalleşme için yeterli ve kaliteli kamusal mekanlara sahiptir					
Ankara yürünebilir bir kenttir					
Ankara'nın kentsel tasarımını estetik buluyorum					
Ankara'nın kentsel tasarımını ekolojik, doğaya saygılı buluyorum					
Ankara yeşil bir kenttir					
Ankara'da toplu taşıma yeterlidir					
Ankara temiz ve bakımlı bir kenttir					
Diğer.....					
B.2. BAHÇELİEVLER					
4) Bahçelievler alınızda aklınıza ilk NELER gelir? Sizin için Bahçelievler'in olmazsa olmaz özelliklerini önemine göre (çok az ve en çok arasında) derecelendiriniz	Çok Az	Az	Orta	Çok	En Çok
4.A. ALGI					
Planlı gelişmiş, düzenli bir mahalle olması					
Geçmişten günümüze gelen kendine özgü bir Bahçelievler kültürünün olması					
Sakinlerin homojen sosyo-ekonomik-kültürel yapısı					
Anıtkabir ve ilgili bileşenler					
Milli Kütüphane					
Çok sayıda okul ve hastanenin olması					

EK-2. (Devam) Anket Formu

"Kentsel Tasarımda Kullanıcı Algısı ve Yaşam Çevresine Aidiyeti Belirleyen Bileşenlerin Analizi: Ankara Bahçelievler Örneği"

Buz pateni, sinema, vb. sosyo-kültürel tesis olanakları					
7. Caddesi ve bu caddenin sunduğu eğlence-alışveriş aktiviteleri					
Bütüne yayılan gelişkin alışveriş, yeme-içme olanakları					
Yürünebilir, geniş, sürekli ve düzgün yapılı kaldırımlarının olması					
Kaldırımlarda gölge yapan ağaç dokusunun olması					
Anıtpark ve diğer parkları, yeşil dokusu, çim alanlarının olması					
Yapıların estetik ve bütüncül ve görsel kalitesinin olması					
Toplanma alanlarının, meydanlarının olması					
Temiz ve bakımlı olması					
Kent mobilyalarının (aydınlatma-oturma yerleri) yeterli ve tasarımlarının kullanışlı/estetik olması					
Bisiklet yollarının olması					
Toplu taşıma olanaklarının çeşitliliği ve yüksek erişilebilirliği					
Yeterli otopark alanının olması					
Trafiğinin sorunsuz olması					
Diğer.....					

4.B. YAŞAM ÇEVRESİNE AİDİYET YARGILARI(katılıp katılmadığınızı (hiç ve çok arasında) derecelendiriniz)

	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Çok Katılıyorum
Bahçelievler yaşamımı iyi yönde değiştirdi/geliştirdi					
Kendine özgü bir Bahçelievler kültürü ve yaşamı var					
Gelirime uygun bir mahalledir					
İşyerime yakın bir mahalledir					
Kendi okulum/çocuklarımla okulları yakındır					
Aileme/akrabalarımın yakındır					
Güvenlidir					
Sakindir					
Çocukluğumu Bahçelievler'de yaşadım, benim için çok değerli anılar barındırıyor					
Bahçelievler hiçbir koşulda ayrılmayacağım bir mahalledir, kendimi Bahçelievler'e ait hissediyorum					
Diğer aidiyet bileşenleri varsa belirtiniz:.....					

5) Kendinizi Bahçelievler'e ait hissetmemenize neden olan sorunları önem sırasına göre çok az ve en çok arasında derecelendirir misiniz?

	Çok Az	Az	Orta	Çok	En Çok
Kent kültürüne sahip olmayan sakinlerin sayısının artması					
Ticari işletmelerin / eğlence mekanlarının çalışma saatlerine riayet etmemeleri, gürültü yapmaları					
7. Caddenin henüz <u>yayalaştırılmamış</u> olması					
Yeşil alanların, arka bahçelerin giderek yok olması					
Belediyenin temizlik hizmetlerinin yetersiz olması					
Diğer sorunlar (varsa açıklayınız)					

5) Bahçelievler'de yaşamaktan toplam değer olarak, artı ve eksileriyle memnuniyet ve mutluluğunuzu, derecelendiriniz.

Hiç Memnun Değilim	Az Memnunum	Kararsızım	Memnunum	Çok Memnunum

Anketimize Katkı Sağladığınız İçin Teşekkür Ederiz. Saygılarımızla

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Hamid HANİFEHNEZHAD
 Uyuğu : İRAN
 Doğum tarihi ve yeri : 21.09.1986, Tabriz
 Medeni hali : Bekar
 Telefon : 05532920287
 e-mail : hamid.hanifehnezhad@gmail.com



Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek lisans	Gazi Üniversitesi / Şehir ve Bölge Planlama	Devam ediyor
Lisans	Azad Üniversitesi / Mimarlık	2011
Lise	Tabriz –Şehit Bahoner	2008

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2009 - 2012	Afag Beton Tabriz	Mimar
2013 - 2016	Özgüm yapı kooperatifi	Mimar
2017 - 2018	Tercih Mimarlık	Mimar
2018 - 2019	Zenspor Mimarlık	Mimar

Yabancı Dil

İngilizce, Azerice, Arapça, Farsça

Yayınlar

Hanifehnezhad, H.(2008).Urban Beatification. Ist OCAInternal Conference Of Urbanization andArchitecture, Tabriz, ISBN:978-9647554-39-8.Yasa Nebi.pp.249-254

Hobiler

Judo, Kitap, Tasarım, 3D Model, Maket, Müzik





GAZİ GELECEKTİR...